

Hsn.

Stockholms stads handels- och sjöfartsnämnd jämte i samband därmed stående institutioner.

Handels- och sjöfartsnämnden.

Börshuset, St.; rt. 56 38; st. 13 51; expeditionstid: 12—2. Sessionstid ej bestämd.

Stadsfullmäktige beslöto den 1 augusti 1866 att tillsätta en särskild nämnd med kännedom om handel och skeppsrederi samt med uppdrag att fullgöra de i kungl. kommerskollegii kungörelse den 27 mars 1866 omförmälda stadens handelsförening eller deras fullmäktige förnt tillhörande åligganden. Instruktion för nämnden fastställdes den 24 sept. 1867; ny instruktion utfärdades den 8 febr. 1901; ändrad lydelse av §§ 1 och 12 den 8 maj 1908.

Nämnden består av tolv ledamöter, som stadsfullmäktige inom eller utom sig utse för två år i sänder. Nämnden utser inom sig för ett år ordförande och vice ordförande.

Stockholms stads handels- och sjöfartsnämnd har att bl. a. pröva behov av och antaga mäklare, skeppsklarerare och notarii publici, anmäla vikarie för dem, återkalla mäklares och skeppsklarerares uppdrag samt uppgöra förslag å personer att verkställa besiktning enligt sjölagen, vid tillsättande av dispasschör och dispasschör-assistent yttra sig om sökandes lämplighet, afgiva yttrande, där sådant av kungl. Maj:t eller annan offentlig myndighet från nämnden infordras, ej mindre i frågor angående handel och sjöfart, än även i frågor angående handelsbruk, hos stadsfullmäktige och beredningsutskottet samt stadens vederbörande förvaltningsmyndigheter göra framställningar, som i dylika frågor kunna av nämnden finnas behöfliga, meddela de föreskrifter, som erfordras för ordningens upprätthållande inom Stockholms börs, bestämma tid, ställe och sätt för hållande av fondbörsauktioner i Stockholm samt vaka över gällande författningars efterlevnad i avseende å mäklares, skeppsklarerares, notarii publici och dispasschörs tjänstutövning samt i övrigt ägna sin uppmärksamhet åt frågor, som hava sammanhang med stadens handel och sjöfart och göra de framställningar, som kunna därav föranledas.

Instruktion. Instruktion för Stockholms stads handels- och sjöfartsnämnd, fastställd av Kungl. Maj:t den 8 febr. 1901 med ändringar den 8 maj 1908.

Stat år 1914. Utgifter: 2,890 kr.

Nämndens ledamöter.

Ordförande.

Höglund, O. M., grosshandlare, stadsfullm.

Vice ordförande.

Langenskiöld, B. K. J., frih., f. d. bankofullmäktig.

Övriga ledamöter.

- *Blomberg, A. Hj., sjökaptan, direktör.
- Bohman, K. O. A., konsul.
- *Francke, J. R., grosshandlare.
- *Josephson, J., grosshandlare.
- Rabe, P. R., bankdirektör.
- Roberg, Th., skeppsklarerare.
- *Rosengrén, C. O. L., grosshandlare.
- *Rundquist, C. A., rådmän.
- Söderberg, O. A., generalkonsul.
- *Wallenberg, K. A., minister för utrikes ärenden, stadsfullm.

Sekreterare.

(1,500 kr.; ej å stat).

Forsgrén, B. O. M.

Vaktmästare

(400 kr.; ej å stat).

Wendborg, J.

Börskommitterade.

Börshuset, St.; rt. 56 38; st. 13 51.

Handels- och sjöfartsnämnden utser tre kommitterade för börsärenden att i enlighet med de föreskrifter, som av nämnden meddelas, utöva den närmare tillsynen med avseende på Stockholms börs, tillse, att personer, av vilka börsens anseende kan lida, där ej få tillräde, vidtaga åtgärder, som kunna anses löfva till de börsbesökandes gagn och bekvämlighet m. m.

Ledamöter.

- Höglund, O. M., grosshandlare, stadsfullm.;
- Langenskiöld, B. K. J., frih., f. d. bankofullmäktig;
- Wallenberg, K. A., minister för utrikes ärenden, stadsfullm.

Fondbörskommitterade.

Börshuset, St.; rt. 56 38; st. 13 51; expeditionstid: 11—3; sekreteraren 12,50—1.

Fondbörskommitterade skola årligen i första veckan av december månad för det följande året utses av handels- och sjöfartsnämnden till ett antal av sex, av vilka minst tre böra vara ledamöter av nämnden. Nämnden utser även, om så anses nödigt, suppleanter.

Fondbörskommitterade hava den närmaste tillsynen över fondbörsen. En var av fondbörskommitterade åligger att under två månader av det år, för vilket de blivit valda, personligen övervaka ordningen å fondbörsen. Handel med och notering av värdepapper försiggår å fondbörsen efter upprop av listor, fastställda av fondbörskommitterade, en upptagande de värdepapper, som skola uppropas dagligen samt en upptagande de värdepapper, som uppropas efter därom gjord framställning. För att ett värdepapper skall bliva uppfört (inregistrerat) å kurslista, bör skriftlig ansökan därom ingivas till fondbörskommitterade genom medlem av fondbörsen. Fondbörskommitterade äga att i varje särskilt fall infordra alla upplysningar, som de kunna anse nödiga för avgörande, huruvida till inregistrering anmält värdepapper är så klart, att det kan antagas till handel och notering å fondbörs.

Fondmäklare, som önskar hålla auktion å börsen för försäljning av obligationer eller aktier, skall därom göra skriftlig anmälan hos fondbörskommitterade, som, därest de finna att auktion bör äga rum, bestämma tid för auktionens hållande.

Instruktioner m. m. Handels- och sjöfartsnämndens reglemente för fondbörskommitterade i Stockholm den 14 aug. 1901. Handels- och sjöfartsnämndens ordningsregler för fondbörsen i Stockholm den 30 oktober 1912. Bestämelsen ang. arbetsfördelningen mellan vid fondbörsen i Stockholm anställd personal, antagna av fondbörskommitterade den 26 sept. 1913.

Ordförande.

Langenskiöld, B. K. J., frih., f. d. bankofullmäktig.

Vice ordförande.

Palme, J. H., bankdirektör.

Övriga ledamöter.

Höglund, O. M., grosshandlare, stadsfullm.; Kjellberg, J. H. R. C:son, bankdirektör; Strandberg, K. G., bankir; Wallenberg, K. A., minister för utrikes ärenden, stadsfullm.

Suppleanter.

Billing, J. O. M., stadsmäklare; Grönwall, F. A. A., fil. d:r, bankdirektör; Pripp, G. L., bank-

direktör; Reuterskiöld, K. L., bankdirektör; Swartling, J. A., direktör; Wallenberg, M. L., bankdirektör. **Hsn.**

Fondbörsledare

(5,400 kr.; ej å stat).

Bergenstråhle, W. G. E.

Fondbörssekreterare

(5,100 kr.; ej å stat).

Belfrage, K. J. E.

Biträdande protokollsförare

(1,200 kr.; ej å stat).

Trädgårdh, S. G.

Skrivbiträde

(1,500 kr.; ej å stat).

Spilhammar, Märta K.

Stads- och fondmäklare.

De officiella mäklarna antagas av handels- och sjöfartsnämnden, varefter förordnande utfärdas av magistraten, som också på mäklares begäran förordnar vikarie att vid förfall för mäklaren bestrida dennes göromål.

Mäklare (stadsmäklare) må i städerna antagas för att, när de varda därom anlitade, biträda vid köp och försäljning av varor, fastigheter, fartyg eller andelar däri, växlar och andra värdepapper samt vid uppgörande av avtal om försträckning, hyra, arrende och försäkring ävensom av andra likartade avtal. Det åligger mäklare att över alla av honom slutade avtal med undantag av dem, som angå penningförsträckningar, uppräta och med sitt namn underteckna slutsedel, noggrant upptagande kontrahenternas namn, avtalets beskaffenhet och föremål jämte belopp och pris m. m. Alla av honom avslutade avtal skall han för varje dag införa i en särskild med magistratens sigill försedd bok. Mäklare vare förbjudet att idka handel med växlar eller andra värdepapper, varor eller annat, ej heller må han vara syssloman (prokurist), handelsombud eller handelsbiträde åt köpman.

Mäklare i Stockholm, som i sådan egenskap vill biträda vid köp och försäljning av obligationer, aktier och andra dylika värdepapper, skall vara av handels- och sjöfartsnämnden särskilt antagen till fondmäklare. Fondmäklare skall i sin verksamhet å fondbörs ställa sig till efterrättelse de av handels- och sjöfartsnämnden eller fondbörskommitterade givna föreskrifter rörande fondbörsen. Anmälan om riktigt förfarande av fondmäklare göres hos fondbörskommitterade. Innan handels- och sjöfartsnämnden antager fondmäklare, skola fondbörskommitterade avgiva yttrande angående de sökandes lämplighet.

Ersättning för förrättningar utgår enligt taxa. *Instruktioner m. m.* K. mäklareordningen den 9 juni 1893 med ändring av den 20 nov.

Hsn. 1908. K. kungörelse den 8 febr. 1901 ang. fondmäklare i Stockholm.

Mäklare.

- Berg, C. M.** (spannmål, mjöl m. m.), Bredgränd 2 A, *St.*; rt. 72 50; st. 142 74.
- Billing, J. O. M.** (fondmäklare), Fredsgatan 4, *C.*; rt. 97 93; st. 97 94 (vikarie: **Winquist, J.**).
- Blixén, J. O.** (fondmäklare), Drottninggatan 9, *C.*; rt. 98 60; st. 98 60 (vikarie: **Holmström, O. G.**).
- Jonsson, A. V.** (spannmål), Brunnsgränd 6, *St.*; rt. 87 99; st. 11 85.
- Klingbom, J. A.** (spannmål, mjöl m. m.), Skeppsbron 4, *St.*; rt. 13 86; st. 12 11.
- Kollberg, M.** (spannmål, frö och foderämnen), Skeppsbron 6, *St.*; rt. 4 96, 12 99; st. 23 79
- Lüning, G. Th.** (fondmäklare), Börshuset (ingång fr. Trångsund), *St.*; rt. 44 26; st. 13 14; (vikarie: **Elmström, E. O.**).
- Schultz, L. H.** (fondmäklare), stadsfullm., Lilla Vattugatan 14, *C.*; rt. 50 89; st. 70 82 (vikarie: **Blomdahl, S. E.**).
- Winge, J. E.** (spannmål, frö och foderämnen), Brunnsgränd 2, *St.*; rt. 85 00, 107 00; st. 142 25.

Skeppsklarerare.

Skeppsklarerare antagas af handels- och sjöfartsnämnden, varefter magistraten utfärdar förordnande. Skeppsklarerarna ombesörja fartygs klarering och vad därmed äger sammanhang, förmedla avtal om befaktningar, om försäljning af fartyg eller andelar däri, ombyggnad, reparation och utrustning af fartyg samt om sjöförsäkringar och biträda vid haveriuppgörelser. Skeppsklarerare åligger att underrätta skeppare om vad i avseende å fartyg, besättning, passagerare och last bör iakttagas enligt gällande författningar och de till efterrättelse för sjöfarande utfärdade tillkännagivanden, att besörja om ingivande till tullkammaren av de för fartygs visitation och inklarering erforderliga handlingar, om föreskrivna avgifters erläggande och om fartygs uppmätning, då sådan bör äga rum, att söka anskaffa laster och avsluta befaktningar, att, när fartyg skall avgå, föranstalta, dels att detsamma förses med alla de handlingar, som för lastens intagande och fartygets utklarering äro av nöden, ävensom med sådana handlingar, som för resan och för fartygets inklarering å destinationsorten skola från avgångsorten medföras, dels ock att påbudna umgälder betalas och lots, då sådan erfordras, varder anskaffad, samt att i övrigt noggrant och redligt meddela redare, ägare av gods och skeppare de råd och det biträde, som kan lända till bevarande av deras rätt och fördel.

Ersättning för förrättningar utgår enligt taxa.

Instruktion. Kungl. skeppsklarerareordningen den 9 juni 1893.

Skeppsklarerare.

- AB. Otto Hellsten,** (verkst. dir. J. G. E. Hellsten), Skeppsbron 24, *St.*; rt. 2 01; st. 11 43, expeditionstid: 9—7.
- AB. Olson & Wright** (verkst. dir. Th. Roberg), Skeppsbron 18, *St.*; rt. 11 09; expeditionstid: 9—5.
- Boman, E. R.** (innehavare O. J. B. P. de Perre), Skeppsbron 30, *St.*; rt. 6 74; st. 26 18; expeditionstid: 9—5.
- Nordström & Thulin** (innehavare C. G. Thulin), Skeppsbron 34, *St.*; rt. 3 50; st. 23 69; expeditionstid: 9—8.

Notarii publici.

Notarii publici antagas af handels- och sjöfartsnämnden, varefter förordnande utfärdas af magistraten. Notarius publicus verkställer, då han därom anlitas, sådana inom hans tjänstgöringsområde förekommande protester och andra förrättningar, vilka enligt allmän lag eller särskilda författningar kunna eller böra av notarius publicus utföras; dock är han icke pliktig åtaga sig delgivning af stämning eller annan handling. Notarius publicus åligger ock att, då han ej har hinder av andra ämbetsgöröml, på anmodan bevitna underskrifter, bestyrka riktigheten av översättningar och avskrifter samt övervara utlottningar av obligationer ävensom besiktningar, varom i sjölagen sägs. I övrigt äger han att efter anmodan övervara jämval andra förrättningar samt att lämna allmänheten biträde med upprättande af handlingar, som det icke enligt lag eller författningar tillkommer annan myndighet att utfärda.

Ersättning för förrättningar utgår enligt taxa.

Stadga. K. stadga angående notarii publici-befattningen den 6 okt. 1882 med ändring den 10 juli 1899.

Notarii publici.

- Millar, J. T.,** Storkyrkobrinken 11, *St.*; rt. 16 81; st. 11 68; expeditionstid: 9—3.
- Oldenburg, U.,** Skeppsbron 8, *St.*; rt. 14 06; st. 29 36; personlig mottagningstid: 9—10 f. m.; expeditionstid: 9—3.
- Fürstenberg, O. L.,** Storkyrkobrinken 11, *St.*; rt. 16 81; st. 11 68; expeditionstid: 9—3.
- Svensson, U. E.,** Skeppsbron 8, *St.*; rt. 66; st. 20 09; expeditionstid: 9—3.

Stockholms skiljenämnd för handel, industri och sjöfart (även innefattande Stockholms skiljenämnd för spannmålshandeln, se nedan).

Skiljenämndens ändamål är att avgöra sådana tvister inom handels, industriens och sjöfartens områden, som vederhörande parter enats att överlämna till nämndens avgörande. Skilje-

nämndens ledamöter, vilka skola vara till antalet minst 48, högst 96, allmänt aktade, dugliga fackmän inom handels-, industriens och sjöfartens olika grenar, utses för en tid av tre år av handels- och sjöfartsnämnden i december månad. Skiljenämndens löpande göromål handhas av en styrelse, bestående av ordförande, en förste och en andre vice ordförande, valda på allmänt ordinarie möte.

Senaste valet ägde rum den 31 januari 1912.

Skiljenämndens styrelse.

Carlson, O. F., direktör, ordf.; **Elliot**, M., grosshandlare, förste vice ordf. **Blomberg**, A. H., direktör, andre vice ordf.

Styrelsesuppleanter.

Ramstedt, R. V., grosshandlare; **Thulin**, C. G., generalkonsul; **von Schmalensee**, K., direktör.

Skiljenämndens övriga ledamöter.

Almgren, E. H. B., disponent; **Almström**, K. W., disponent; **Althin**, N. P., byggmästare; **Backman**, C. A., disponent; **Ballé**, O. S. S., grosshandlare; **Bergman**, A. D., ingenjör; **Björklöf**, J. E., handlande; **von Björnmarck**, A. E. A., sjökaptan; **Blomberg**, A. W., grosshandlare; **Bohman**, K. O. A., grosshandlare; **Bohman**, R. A., disponent; **Bolms**, G. J. E., grosshandlare; **Bri-nell**, J. A., f. d. överingenjör; **Broman**, J. W., direktör; **Clason**, I. G., förste intendent; **Dahlström**, O. F., grosshandlare; **Decker**, A., överingenjör; **Drakenberg**, J. A., direktör; **Du Rietz**, G., grosshandlare; **Engström**, C. S., direktör; **Feychting**, R. H., järnkramhandlare; **Francke**, O., grosshandlare; **Grumme**, A., grosshandlare; **Gumpert**, M. J., grosshandlare; **Hagström**, G. T., arkitekt; **Hallberg**, J. M., grosshandlare; **Hedborg**, O. F., sjökaptan; **Heiss**, F. P. G., disponent; **Hillman**, F. H., löjtnant; **Hylander**, S., konsul; **Högelin**, A. E., grosshandlare; **Isakson**, C. J. A., inspektör, stadsfullm.; **Jeansson**, J., direktör, v. konsul; **Lamm**, C. R., ingenjör; **Lamm**, H. F., grosshandlare, stadsfullm.; **Lamm**, O. L., direktör; **Laurentz**, W., grosshandlare; **Lindroth**, B. A., grosshandlare; **Lövén**, E. A., grosshandlare; **Lundberg**, K. A., kaptan; **Lundberg**, K. L., direktör; **Lundström**, K. B., grosshandlare; **Lübeck**, S. E. J., ingenjör; **Magnusson**, A. E., byggmästare, stadsfullm.; **Malmros**, F., direktör; **Nordahl**, H. E., sjökaptan; **Nycander**, O. J. T., direktör, stadsfullm.; **Olsson**, J., grosshandlare; **Rabe**, P. R., bankdirektör; **Ramström**, C. O., sjökaptan; **Richert**, J. G., professor; **Rosendahl**, G. Th., ingenjör; **Rossander**, C. A. J., ingenjör; **Sachs**, J. E., direktör; **Schnell**, C. J., f. d. grosshandlare; **Schröder**, C. G. C., bageriäldare; **Schönthal**, A. R., ingenjör; **Sellergren**, G. A., professor; **Seymer**, M. A., grosshandlare; **Simonsson**, C. N., grosshandlare; **Simonsson**, N. M., disponent; **Sjögren**, A. C. P., disponent; **Sondén**, K. G. A., ingenjör; **Stafsing**,

F. B., överstelöjtnant; **Swartling**, A. J., disponent; **Swartz**, P. J. J., grosshandlare; **Svedberg**, O. J., grosshandlare; **Söderbergh**, F., civilingenjör; **Söderman**, H. V., grosshandlare; **Ternström**, S. E., sjökaptan; **Thelander**, Th., ingenjör; **Tidblad**, A. E., ingenjör; **Wahlin**, C. A., grosshandlare; **Waldenström**, C. G., ingenjör; **Valentin**, Ph., direktör; **Wallin**, K. G., professor; **Wennberg**, F. J. A., grosshandlare; **Wennberg**, H. A., grosshandlare; **Westin**, O. E., professor; **Westrell**, G. F. U., grosshandlare; **Wicander**, C., direktör; **Wickman**, G., arkitekt, stadsfullm.; **Widell**, A. Th., överingenjör; **Willborg**, W. R., sjökaptan; **Winborg**, J. Th., fabrikör; **Åberg**, G., direktör; **Åkerlindh**, J. G., direktör; **Öberg**, J. E. F., direktör; **Öhman**, E., J-or, grosshandlare; **Österlind**, E. A., grosshandlare; en vakant.

Sekreterare.

Lettström, H., advokat; rt. 123 05; st. 241 61.

Stockholms skiljenämnd för spannmålshandeln.

Denna nämnd består av 18 ledamöter, som utses för ett år av Stockholms skiljenämnd för handel, industri och sjöfart.

Styrelse.

Öhman, E., grosshandlare, ordf.; **Åkerlindh**, J. G., direktör, vice ordf.; **Hallberg**, J. M., grosshandlare, vice ordf.

Ledamöter.

Almgren, E. H. B., disponent; **Ballé**, O. S. S., grosshandlare; **Bohman**, R. A. disponent; **Du Rietz**, G., grosshandlare; **Engström**, C. S., direktör; **Heiss**, F. P. G., disponent; **Hylander**, S., konsul; **Jeansson**, J., direktör, v. konsul; **Lövén**, E. A., grosshandlare; **Lundström**, K. B., grosshandlare; **Malmros**, F., disponent; **Seymer**, M. A., grosshandlare; **Simonsson**, C. N., grosshandlare; **Simonsson**, N. M., disponent; **Swartz**, P. J. J., grosshandlare; **Söderman**, H. V., grosshandlare; **Wahlin**, C. A., grosshandlare; **Wennberg**, F. J. A., grosshandlare; **Wennberg**, H. A., grosshandlare; **Westrell**, G. F. U., grosshandlare; **Åberg**, G., direktör.

Sekreterare.

Lettström, H., advokat; rt. 123 05; st. 241 61.

Kompromissrätten.

Skiljaktiga meningar i tillämpningen av handelsbruk samt andra tvister, grundande sig å merkantila förhållanden, må hän-skjutas till avgörande av en kompromissrätt, bestående av fem ojäviga och sakkunniga män, varav en lagkunnig. Denne sistnämnde jämte tvenne andra ledamöter och tvenne suppleanter utses för varje år av Stockholms handels-

Hsn.

Hsn. och sjöfartsnämnd samt Stockholms stads köpmannaförenings styrelse. Parterna utse för varje mål var sin kompromissarie.

Kompromissrätten har ännu icke behövt sammanträda. Handels- och sjöfartsnämnden har därför år 1912 beslutat att t. v. icke utse några ledamöter i kompromissrätten.

Dispaschör.

Dispaschör har att på begäran verkställa utredning och fördelning av gemensamt haveri, varmed enligt 187 § sjölagen förstås skada, som till räddning ur en fartyg och last gemensamt hotande fara med avsikt tillfogas fartyg eller last, ävensom all annan uppoffring, som göres för sådant ändamål, samt skada och kostnad, som vållas eller uppkommer till följd af dylik åtgärd. Gemensamt haveri skall enligt vissa i sjölagen närmare angivna grunder gäldas av fartyg, frakt och last i förhållande till varderas värde. Enligt sjölagens 218 § skall även utredning och fördelning av i nämnda lagrum omnämnt s. k. enskilt haveri verkställas av dispaschör, om någon, som har del i haveriet, påfordrar detta. Slutligen har dispaschör att, om tvist uppstår angående ersättningsskyldighet, som på grund av försäkringsavtal enligt sjölagens bestämmelser må åligga försäkringsgivare, härom avgiva yttrande. Dispaschörens å tjänstens vägnar avgivna utlåtande kallas dispasch, och, om detta utlåtande ej inom viss tid överklagas, vinner det laga kraft och blir för parterna bindande.

Enligt *stadgan angående dispaschörsväsendet den 10 november 1911* skall i vardera av städerna Stockholm och Göteborg finnas anställd en dispaschör med visst bestämt tjänstgöringsområde. Dock äger den nuvarande dispaschören i Malmö att fortfarande, så länge han kvarstår i tjänsten, utöva densamma i enlighet med de grunder, som blivit bestämda vid hans tillsättning. Enligt berörda stadga skall till biträde åt vardera av dispaschörerna i Stockholm och Göteborg anställas en dispaschörsassistent. Dispaschör tillsattes av Konungen och dispaschörsassistent förordnas för en tid av två år i sänder av magistraten i staden. För behörighet att söka dispaschörs- eller dispaschörsassistentbefattning erfordras bl. a. att hava fullgjort vad för behörighet att utöva domarämbetet är föreskrivet. Magistraten i staden är den myndighet, under vilken dispaschör och dispaschörsassistent lyda i och för tjänsten, varjämte handels- och sjöfartsnämnden äger att övervaka dispaschörs tjänsteutövning. Dispaschör åtnjuter arvode för de av honom upprättade dispascher enligt Kungl. Maj:ts den 19 januari 1883 utfärdade taxa. Dispaschörsassistenten åtnjuter arvode (kr. 2,000 om året) av statsmedel.

Dispaschör.

Hasselrot, P. A. Träffas å ämbetsrummet, Kornhamnsgator 53, St., 10—2; rt. 10 76.

Dispaschörsassistent.

Lundberg, J. B. Y.

Stockholms stads byggnadsnämnd.

Byggnadsnämnden.

Slottsbacken 6 (ingång från Bollhusgränden), *St.; rt. 55 95, 82 25, 82 49 och 92 72; st. 28 46, 25 64, 25 68, 23 91 och 21 16; sessionstid varje onsdag; expeditionstid: 11—2.*

Byggnadsordningarna från 1725, 1736 och 1763 med flera år ha blivit avlösta med nya författningar i enlighet med utvecklingens krav. Huvudstadens nuvarande privata byggnadsverksamhet regleras genom byggnadsstadgan för rikets städer av den 8 maj 1874 (en kungl. kommitté har utarbetat ett förslag till ny byggnadsstadga för riket, över vilket förslag stadsfullmäktige den 7 febr. 1910 avgivit yttrande), Stockholms stads byggnadsordning av den 13 december 1890 (jfr ang. byggnadsordningskommittén, sid. 171) samt lagen ang. stadsplan och tomtindelning av den 31 augusti 1907. Dessa författningar avse dels genomförandet av den antagna stadsplanen, dels tillgodoseende av den enskilde byggherrens rätt och den enskilde invånarens säkerhet i sanitärt avseende m. m.

Närmaste inseedet över Stockholms stads bebyggande utövas numera av byggnadsnämnden, vars verksamhet började år 1875 och som avgör alla ärenden, vilka skola enligt byggnadsstadgan, stadsplanlagen och byggnadsordningen bedömas och ej tillhöra annan myndighets prövning. Nämnden äger att genom föreläggande av vite göra sig hörsammad. Den består av fem ledamöter, valda för fyra år, två av magistraten och tre av stadsfullmäktige, med lika många suppleanter, jämväl utsedda för fyra år. Stadsfullmäktiges senaste val skedde den 5 december 1910, kompletteringsval den 13 januari 1913. För ett år i sänder väljer nämnden sin ordförande.

Byggnadsnämnden bör ägna synnerlig uppmärksamhet åt, att i avseende å stadsplanen vidtagas alla de förbättringar, som kunna åstadkommas, att i byggnadsordningen införas sådana bestämmelser, som kunna leda till stadens ändamålsenliga bebyggande m. m. I alla till byggnadsnämndens omvårdnad hörande frågor av sådan beskaffenhet, att de skola av stadsfullmäktige prövas, äger nämnden att hos fullmäktige väcka förslag och göra andra framställningar. Nämnden äger ock, där den finner omständigheterna därtill föranleda, göra framställningar hos överståthållarämbetet. Innan stadsfullmäktige avgöra förslag till stadsplan eller ändring därav, till stadgande i byggnadsordningen eller till tomtreglering, där sådan bör av stadsfullmäktige prövas, skall, såvida ej byggnads-

nämnden själv väckt förslaget, dess yttrande inhämtas. Nämnden har till sitt biträde en stadsarkitekt, en vice stadsarkitekt och en stadsingenjör samt i övrigt åtskilliga tjänstemän (se nedan). Alla dessa med undantag av stadsingenjören, som även lyder under drätsel-nämnden, tillsättas och entledigas av byggnadsnämnden (ang. stadsingenjörens tillsättning och skyldigheter se sid. 43).

Stadsarkitekten skall vara tillstädes vid nämndens sammanträden med rättighet att deltaga i överläggningen men ej i beslutet och att få sin mening antecknad till protokollet, därest han det äskar. Detsamma gäller om stadsingenjören i avseende å de frågor, som höra till hans befattning.

För att å nämndens vägnar verkställa inspektion av de under nämndens prövning hörande byggnadsföretag tillsätter nämnden trenne byggnadsinspektörer.

Till biträde vid behandlingen av ärenden rörande hissar äger nämnden jämväl anlita av överståthållarämbetet förordnade hissinspektörer (sid. 19).

Instruktion m. m. K. byggnadsstadgan för rikets städer den 8 maj 1874 med ändringar den 30 dec. 1876, 18 april 1884, 30 nov. 1888, 20 juni 1890 och 26 maj 1899. Lag ang. stadsplan och tomtindelning den 31 aug. 1907. Byggnadsordningen för Stockholms stad den 13 dec. 1890, med ändringar den 18 febr. 1892, 18 febr. 1893, 30 maj 1896, 24 aug. 1896, 7 jan. 1898, 7 april 1898, 29 dec. 1898, 4 jan. 1900, 30 nov. 1901, 17 mars 1906, 5 juli 1906, 15 juli 1907, 21 mars och 21 sept. 1910 samt den 2 jan. och 14 febr. 1914. Särskilda byggnadsföreskrifter med avseende å byggnadsverksamhetens ordnande inom viss del av Brännkyrkaområdet i Stockholm, fastställda av kungl. maj:t den 24 jan. 1914. Instruktion för de hos byggnadsnämnden anställda byggnadsinspektörer den 19 jan. 1910. Taxa å avgifter till Stockholms stad av de byggande i staden, fastställd av kungl. maj:t den 31 jan. 1913.

Stat år 1914. Utgifter: 139,100 kr. Inkomster 20,000 kr.

Byggnadsnämndens ledamöter.

Ordförande.

(Arvode 2,500 kr.)

**Hammarberg, J. F.*, rådman (som led. vald av magistraten).

Bn.

Ledamöter.

(Arvode 2,000 kr. åt av stadsfullm. utsedd ledamot.)

- *Busch, O. A., major (vald av stadsfullm.).
- *Klintberg, C. T., rådmän (vald av magistraten).
- *Magnusson, A. E., byggmästare, stadsfullm. (vald av stadsfullm.).
- *Tengdahl, K. A., stadsfullm. (vald av stadsfullm.).

Suppleanter.

- *Flensburg, E. G., rådmän (vald av magistraten).
- *Kinberg, A. G. H., major, stadens byggnadschef (vald av stadsfullm.).
- *Lindahl, P. A. L., överstelöjtnant (vald av stadsfullm.).
- *Redtz, J. M., byggmästare (vald av stadsfullm.).
- *Strahl, A. A. F., rådmän (vald av magistraten).

Sekreterare (14).

(Nuv. innehavaren ersättning för mistade sportler 1,000 kr)

Lagerwall, S. B. G., rt. 82 25, st. 25 64; mottagningstid: 11—2.

Delegerad för inspektion av stadsingenjörskontoret.

(Byggnadsnämnden utser härför en delegerad och drätselnämnden två, se sid. 40.)

Magnusson, A. E., byggmästare, stadsfullm.

Stadsarkitekt (0).

Salin, K. E., tjl., tjl. Westholm, J. S. (se nedan), rt. 92 72; st. 25 68; mottagningstid: 1—3 utom fredagar, då besiktningar verkställas.

Stadsingenjör.

Påhlman, A. E. Träffas å stadsingenjörskontoret, se sid. 43.

Vice stadsarkitekt (17).

Hallman, P. O., tjl. und. 1914 (jfr sid. 45), tf. Bagger, J. A. (se nedan).

Extra arkitekter.

(4,200 kr.; ej å stat.)

Westholm, J. S., tf. stadsarkitekt (se ovan); Bagger, J. A., tf. vice stadsarkitekt (se ovan);

Linden, G.; Roland, A. I.; Sjöqvist, J. A.; Kjellin, E. R. I.; Asplund, E. G.; Kellgren, Th. S. S.; Norborg, J.

Byggnadsinspektörer.

(5,500 kr.; ej å stat.)

Landewall, G. E. (Norrholm och Österholm); Brandel, J. G. G. (Kungsholmen, Staden inom broarna och Söderholm); Sjösteen, F. (Brännkyrka).

Ställningsinspektör.

(3,000 kr.; ej å stat.)

Sjösteen, B. A.

Ingenjör.

(8,000 kr.; ej å stat.)

Chatillon-Winbergh, G.; mottagningstid: alla dagar utom fredag 1—3.

Amanuens.

(2,400 kr.; ej å stat.)

Seth, J. K. J.

Biträdande tjänsteman.

(1,800 kr.; ej å stat.)

Lundgren, O. A.

Skrivbiträden (4).

Uddquist, Elin M.; Björk, Anna M. E. (extra).

Vaktmästare (4).

Uddquist, A. O.; Kelén, N. J. V.; Ahlberg, S. (extra); Bauer, C. A. (extra).

Ansvariga byggmästare i Stockholm, godkända av byggnadsnämnden.

Då den i äldre årgångar av kalendern under denna rubrik intagna förteckningen ej med ledning av för statistiska kontoret tillgängliga källor kunnat göras fullt korrekt och då byggnadsnämnden på förfrågan förklarar sig sakna möjlighet att lämna uppgift om, vilka sådana av nämnden godkända byggmästare i Stockholm faktiskt utöva byggnadsyrket, uteslutes sagda förteckning i årets kalender såsom tilläventyrs missvisande.

Stockholms stads mantalsnämnd

jämte i samband därmed stående institutioner.

Mantalsnämnden.

Stora Nygatan 2 B, St.; expeditionstid: 3—4 (under juni, juli och augusti 11—12 f. m.) Inga telefoner. Sessionstid växlande.

I ett år 1865 avgivet utlåtande ang. föreslagen folkräkning i huvudstaden hemställde stadsfullmäktige hos kungl. maj:t om utredning ang. ändring i sättet för mantalsskrivningsförrättningar i Stockholm, varefter överståthållarämbetet anmodades inkomma med utredning i ärendet. En av ämbetet tillsatt kommitté avgav sedermera förslag, över vilket stadsfullmäktige hördes. Därvid avstyrkte dessa förslaget, men antogo i stället för sin del grunder för mantals- och skattskrivningen i Stockholm, innefattande bl. a. inrättande av en mantalsnämnd med underlydande rotämän. Detta förslag, som tillstyrktes av överståthållarämbetet, godkändes i huvudsak av kungl. maj:t den 10 november 1876, varefter mantalsnämnden i juni 1877 började sin verksamhet.

Mantalsnämnden åligger att hava insende över mantals- och skattskrivningen i Stockholm samt tillse, att såväl till grundval och rättesnöre för denna som till ledning för fattigvården, hälsovården och undervisningsväsendet därstädes en så vitt möjligt fullständig och tillförlitlig fortlöpande bokföring över huvudstadens invånare verkställles. Nämnden äger att själv eller genom ombud så inför som utom domstol utföra och bevakastadens talan i dessa ärenden. Nämnden består av överståthållaren eller i hans frånvaro underståthållaren såsom ordförande, med rätt att deltaga i besluten, och dessutom av polismästaren eller i hans frånvaro förste polisintendenten, förste stadsläkaren eller i hans frånvaro andre stadsläkaren, två av stadsfullmäktige för två år valda ledamöter, ordförandena i hälso- och fattigvårdsnämnderna samt folkskoleinspektören. Stadsfullmäktige, hälso- och fattigvårdsnämnderna samt folkskoleöverstyrelsen äga att för två år utse, stadsfullmäktige två och en var av de övriga en suppleant att inträda i nämnden vid förfall för motsvarande ordinarie ledamot.

Mantalsnämnden biträdes av en kontrollant och protokollsförare samt rotämän, f. n. till antalet 34 (se nedan).

Lagar m. m. Kungl. brev till överståthållarämbetet den 10 nov. 1876 ang. fastställande av grunder för ordnande av mantals- och skattskrivningen i Stockholm. K. förordning den 28

maj 1897 ang. mantalsskrivning i Stockholm med ändringar den 23 dec. 1908 och den 26 nov. 1909. K. instruktion för Stockholms stads mantalsnämnd den 24 maj 1878 med ändring den 10 april 1895.

Stat år 1914. Utgifter: 306,050 kr.

Avlöningar m. m. Kontrollant och protokollsförare: arvode 3,000 kr. Vaktmästare: arvode 200 kr.

Mantalsnämndens ledamöter.

Ordförande (självskr.).

Ramstedt, J. O., överståthållare.

Ordförandens suppleant (självskr.).

Hintze, T., underståthållare.

Ledamöter.

Tamm, W. A., polismästare (självskr.).

Andersson, L. I., förste stadsläkare (självskr.).

Medin, K. O., professor (självskr. som ordf. i hälsovårdsnämnden).

Sundberg, G. E., justitieråd (självskr. som ordf. i fattigvårdsnämnden).

von Schéele, F. A., förste folkskoleinspektör (självskr.).

Barthelson, C. G., stadsfullmäktiges sekreterare (vald av stadsfullm.).

Söderberg, J. E., f. d. förste aktuarie (vald av stadsfullm.).

Suppleanter.

Frick, H. O., förste polisintendent (självskr.).

Aspelin, J. M., andre stadsläkare (självskr.).

Cederborg, A., rådman, stadsfullm. (vald av stadsfullm.).

Klefbeck, E. A., komminister, stadsfullm. (vald av stadsfullm.).

Friedholm, J. A., rådman (vald av hälsovårdsnämnden).

Lindblom, F. G. A., fattigvårdsinspektör (vald av fattigvårdsnämnden).

Jonsson, J. A., andre folkskoleinspektör, stadsfullm. (vald av folkskoleledningen).

Kontrollant och protokollsförare.

von Friesen, F. Hj.

Vaktmästare.

Ericsson, A. G.

Mn.

Rotemän.

Expeditionstider: 8—11 f. m. (under juni, juli och augusti 9—11 f. m.).
Adresser, se nedan.

Bokföringen av stadens invånare ombesörjes av särskilda, av kommunen avlönade personer, vilka kallas rotemän och hava ått var för sig utöva sin verksamhet för ett särskilt område av huvudstaden, kallat rote. Rotemännen lyda i avseende å mantalsskrivningen under mantalsnämnden.

Allt efter som mantalsuppgifterna för roten komma rotemannen tillhanda, skall denne under en av överståthållarämbetet utsedd kontrollants inseeende granska dessa uppgifter och tillhörande huvudförteckningar. Mantalslängden skall tillika med de till längden hörande mantalsuppgifter och register före mars månads utgång inlämnas till överståthållarämbetet, genom vars försorg längden granskas. Inom samma tid skall mantalsskrivningskontrollanten till ämbetet ingiva rapport över den av honom verkställda granskningen.

Roteman skall med skyndsamt besvara förfrågningar, som av överståthållarämbetet, någon stadens myndighet, pastorsämbete m. fl. framställas angående personers bostad, mantalskrivningsort eller dylikt, varom mantalsboken lämnar upplysning.

(Om rotemännens åligganden i avseende å den allmänna fattigvården, se under rubr. församlingarnas fattigvårdsstyrelser, sid. 96.)

Rotarnas antal var ursprungligen 16. År 1885 tillkom ytterligare en, 1887 två, 1890 en, 1893 en, 1898 två, 1899 två, under vartdera av åren 1905—1908 en, 1911 två, 1913 två i Brännkyrka och fr. o. m. 1914 ytterligare en i denna församling; rotarnas antal är nu således 34.

Instruktioner m. m. K. förordningen den 28 maj 1897 angående mantalsskrivning i Stockholm med ändr. den 23 dec. 1908 och 26 nov. 1909. Instruktion för rotemännen i Stockholms stad, fastställd av mantalsnämnden den 12 juni 1888 med ändr. den 14 okt 1892 och den 14 mars 1908. Föreskrifter, fastställda av fattigvårdsnämnden den 15 okt. 1877, att för rotemännens verksamhet i fattigvårdshäseende tills vidare gälla. Ang stadens indelning i rotar, se vidare statistiska avdelningen.

Avlöningar m. m. Mantalsnämnden undantogs vid 1911 års löneerglering. Trettiofire rotemän; 3,000 kr., därav lön 2,100 kr., tjpr 900 kr., två ålderstillägg, vartdera å 500 kr., trettiofire dessutom bostad (600 kr.). En roteman (å övergångsstat); 2,800 kr., därav lön 1,960 kr., tjpr 840 kr., två ålderstillägg, vartdera å 500 kr., dessutom bostad (400 kr.). Tillfällig löneförbättring åt rotemän, som under tre kalenderår med goda vitsord tjänstgjort som ordinarie eller på ett år i sänder tillförordnad roteman, med 400 kr. åt en var. Skrivarehjälps till tret-

tiotve rotemän: 1,000 kr. till var och en. Skrivarehjälps till en roteman å övergångsstat: 600 kr. Till förordnande av biträden i de större rotarna; högst 4,000 kr. Trettioen vaktmästare hos rotemännen: arvode 575 kr., tre vaktmästare arvode 700 kr. Dessutom tillkommer ersättning åt vaktmästare för mantalsuppgifters insamlande, högst 4,400 kr.

1. Storkyrkoroten.

Svartmangatan 21 & 23, St.

Roteman.

Johansson, B. G. tf.

Vaktmästare.

Uppgren, J. V.

2. Klara kyrkorote.

Klara v. kyrkogata 20, C.; ing. fr. kyrkoplan.

Roteman.

Nyström, J. M.

Vaktmästare.

Krantz, G. A.

3. Hötorgsroten.

Slöjdgatan 9, C.

Roteman.

Zander, C. C. I.

Vaktmästare.

Bröderman, A. G.

4. Kungsbroroten.

Hantverkaregatan 32, K.

Roteman.

Lund, J. F. A.

Vaktmästare.

Hallman, C. O.

5. Tegnérroten.

Vallingsgatan 30, C.

Roteman.

Giertha, J. B. S.

Vaktmästare.

Wellander, A.

6. Observatorieroten.

Vegagatan 18, Va.

Roteman.

Lennartson, A. G. C.

Vaktmästare.

Cæsar, C. G.

7. Jakobsroten.

Lästnakaregatan 20, C.

Roteman.

Alm, C. S.

Vaktmästare.

Vakant.

8. Roslagsroten.

Regeringsgatan 74, C.

Roteman.

Sandstedt, K. G.

Vaktmästare.

Sundberg, J. A.

9. Humlegårdsroten.

Valhallavägen 37, Ö.

Roteman.

Ekermann, L. E. O., tf.

Vaktmästare.

Granquist, O. G.

10. Nybroroten.

Nybrogatan 16, Ö.

Roteman.

Paulson, L.

Vaktmästare.

Strand, E. E.

11. Artilleriroten.

Artillerigatan 48, Ö.

Roteman.

Jakobsson, K. G.

Vaktmästare.

Ekström, K. G.

12. Danviksroten.

Fjällgatan 31, Sö.

Roteman.

Wahlberg, H.

Vaktmästare.

Jansson, G. H.

13. Stadsgårdsroten.

Folkungagatan 77, Sö.

Roteman.

Lundberg, C. A.

Vaktmästare.

Ekström, E. V.

14. Skanstullsroten.

Katarina bangata 9 A, Sö.

Roteman.

Ahlm, J. M.

Vaktmästare.

Askerlind, A. F.

15. Maria kyrkorote.

Högbergsgatan 40, Sö.

Roteman.

Jakobsson, G. H. W.

Vaktmästare.

Lundkvist, O. T.

16. Tantoroten.

Krummakaregatan 22, Sö.

Roteman.

Söderberg, O. G.

Vaktmästare.

Carlsson, A. G.

17. Kronobergsroten.

Kungsholmsgatan 28, K.

Roteman.

Österdahl, H. M.

Vaktmästare.

Åhrman, K. O.

18. Teknologroten.

Tegnérsgatan 38, Va.

Roteman.

Zettergren, C. A. L.

Vaktmästare.

Tjäder, J. E.

19. Skinnarviksroten.

Hornsgatan 68, Sö.

Roteman.

Hesselman, S. E., tf.

Vaktmästare.

Österlund, K. E.

20. Narvaroten.

Storgatan 34, Ö. Dj.

Roteman.

Ekermann, L. G. (kvarstår å övergångsstat).

Vaktmästare.

Hellström, J.

21. Vanadisroten.

Surbrunnsgatan 35, Va.

Roteman.

Holm, J. G.

Mn.*Vaktmästare.***Wahlström, J. V.** _____22. **Vasaroten.**Norrtullsgatan 21, *Va.**Roteman.***Ohlsson, E. L.** _____*Vaktmästare.***Vestberg, E. H.** _____23. **Karlsviksroten.**Drottningholmsvägen 12 B, *K.**Roteman.***Rathsman, K. W.** _____*Vaktmästare.***Matisson, E. A.** _____24. **Karlaroten.**Linnégatan 58, *Ö.**Roteman.***Fogelström, O. T.** _____*Vaktmästare.***Andersson, K. H.** _____25. **Barnängsroten.**Nytorget 6, *Sö.**Roteman.***Hellquist, T. G. F.** _____*Vaktmästare.***Jansson, O. V.** _____26. **Norrtullsroten.**Dalagatan 78 A, *Va.**Roteman.***Lagergren, R. J., tf.** _____*Vaktmästare.***Sundström, J. E.** _____27. **Karlbergsroten.**Rörstrandsgatan 56 B, *Va.**Roteman.***Jakobsson, U. G. W., tf.** _____*Vaktmästare.***Svensson, J. A.** _____28. **Eriksbergsroten.**Frejgatan 3, *Va.**Roteman.***Funck, C. J. A., tf.** _____*Vaktmästare.***Samuelsson, L. E.** _____29. **Kristinebergsroten.**Kungsholmsgatan 64, *K.**Roteman.***Modin, F. H. A.** _____*Vaktmästare.***Green, A. G.** _____30. **Birkaroten.**Tomtebogatan 5, *Va.**Roteman.***Bengtsson, V. O.** _____*Vaktmästare.***Thalin, J. N:son.** _____31. **Heleneborgsroten.**Ringvägen 8, *Sö.**Roteman.***Eckermann, E. O. L., tf.** _____*Vaktmästare.***Thavenius, C. A., tf.** _____32. **Enskederoten.**Kolonivägen 40, Enskede; rt. Enskede 70;
st. Enskede 61.*Roteman.***Öström, G. F. H., tf.** _____*Vaktmästare.***Carlsson, C. G., tf.** _____33. **Liljeholmsroten.**

Kommunalhuset, Liljeholmen; rt. Liljeholmen 10; st. Liljeholmen 38.

*Roteman.***Öhrström, O. E., tf.** _____*Vaktmästare.***Larsson, J. L., tf.** _____34. **Årstaroten,**

Nybodavägen 1, Midsommarkransen; rt. Liljeholmen 84; st. Liljeholmen 80.

*Roteman.***Wijkenstam, F. Th., tf.** _____*Vaktmästare.***Sundqvist, S. G. E., tf.** _____

Stockholms gas- och elektricitetsverk jämte i samband därmed stående institutioner.

Gas- och elektricitetsverken.

Stockholms stads gasverk och elektricitetsverk förvaltas av en gemensam styrelse, benämnd styrelsen över Stockholms gas- och elektricitetsverk och bestående av fem ledamöter, vilka av stadsfullmäktige väljas för två kalenderår vid det tillfälle, då de i kommunalförordningen omförmälda nämnder väljas. Vid val av styrelseledamöter utses även två suppleanter. Styrelsen väljer vid början av varje tjänstgöringsår inom sig en ordförande samt äger att i övrigt fördela göromålen på sätt lämpligast synes. Stadsfullmäktiges prövning underställas de styrelsens beslut, som angå priset å resp. gas och elektrisk ström såväl för den allmänna gatubelysningen (enligt stadsfullmäktiges beslut den 17 juni 1912 må dock styrelsen och drätselnämndens andra avdelning överenskomma om debiteringen för olika slag av lyktor och lampor för den offentliga belysningen) som för övrig förbrukning, leverans av resp. gas och elektrisk ström till platser utanför staden, gasens lyskraft, reglemente för begagnande av resp. gas från gasverket och elektrisk ström från elektricitetsverket samt upptagande av lån på längre betalningstid eller större belopp, än att det kan med det löpande årets inkomster täckas. Över verkens förvaltning och rörelse skola föras fullständiga räkenskaper, vilka, avslutade för kalenderår, skola tillika med de hos styrelsen förda protokoll samt en särskild redogörelse för förvaltningen av verkens angelägenheter senast den 1 därpå följande april tillhandahållas revisorerna, vilka till ett antal av tre utses av stadsfullmäktige. Revisionsförättningen bör vara avslutad och berättelse däröver till styrelsen avlämnad inom den 1 juli. I början av varje år avlämnar styrelsen till drätselnämndens andra avdelning uppgift å de rörelnings- och kabellägningsarbeten, som skola under året utföras.

Direktören är ensam föredragande inför styrelsen (befattningen upprättades genom stadsfullmäktiges beslut den 23 mars 1908).

Instruktioner m. m. Kungl. instruktion för styrelsen över Stockholms gas- och elektricitetsverk den 8 maj 1908. Arbetsordning för styrelsen över Stockholms gas- och elektricitetsverk jämte instruktion för direktören, överingenjörerna och sekreteraren den 7 maj 1909. Stadsfullmäktiges reglemente för begagnande av gas från Stockholms gasverk den 16 dec.

1912 och stadsfullmäktiges reglemente för begagnande av elektrisk ström från Stockholms elektricitetsverk den 16 dec. 1912. Taxa för gas, levererad från Stockholms gasverk, av stadsfullmäktige fastställd den 21 dec. 1911. Avtal och taxa ang. leverans av gas från Stockholms gasverk till Sundbybergs köping, av stadsfullmäktige fastställd den 29 april 1912. Taxa för elektrisk energi, levererad från Stockholms elektricitetsverk, av stadsfullmäktige fastställd den 13 mars 1911. För inkorporerade områden bestämmas taxorna i varje fall av stadsfullmäktige.

Stat år 1914. Utgifter: 15,869,900 kr. (däruv för utvidgningar 4,119,000 kr.). Inkomster: 13,785,500 kr. Beräknad nettovinst att inbetala till drätselnämndens första avdelning kr. 933,620: 05, dessutom odisponerad vinst för år 1912 kr. 1,110,679: 95.

Styrelsen över Stockholms gas- och elektricitetsverk.

Torsgatan 22, Va.; rt. 91 61; st. 90 03; sammanträder minst en gång varje månad.

Ordförande.

*Östberg, J., f. d. kammarrättsråd, stadsfullm.

Övriga ledamöter.

Backman, C. A., disponent.

*Ramström, C. A., civilingenjör.

*Richert, J. G., f. d. professor.

Wickman, C. G. T., partikassör, stadsfullm.

Suppleanter.

*Hjorth, J. E., disponent, stadsfullm.

Thelander, C. T. F. ingenjör, stadsfullm.

Direktör och föredragande.

Dahländer, R., (se under huvudkontoret).

Sekreterare och juridiskt biträde.

(2,400 kr.; ej å stat.)

Hildebrand, E.

Huvudkontoret.

(Gemensamt för båda verken.)

Torsgatan 22, Va.; rt. 91 61, 136 17; st. 14 40, 90 03; expeditionstid: 9-5; lördagar och helgdagsaftnar 9-2.

Ges.

Direktör (0).**Dahländer, R.**, mottagningstid: 2—3; lördagar och helgdagsaftnar 1—1,30.*Kontorschef* (15).**Kihlström, O.**, mottagningstid: 2—3; lördagar och helgdagsaftnar 1—1,30.*Korrespondent och föreståndare för biproduktförsäljningen*

(12; personligt lönetillägg 900 kr).

Edberg, F. O. Träffas säkrast 2—3, lördagar och helgdagsaftnar 1—1,30.*Kanslist* (10).**Larsson, C. J.***Amanuens*

(3,000 kr.; ej å stat).

Axelsson, C. H.*Förste bokförare* (12).**Carlson, C. F.** (kvarstår som kamrerare å övergångsstat); **Winge, F. G. E.***Kassör* (13).**Roggen, H. A.**; rt. 103 82; st. 64 22.*Biträdande kassör* (11).**Andersson, A. G.**; rt. 103 82; st. 64 22.*Bokhållare.***Pettersson, G. E.** (11); **Södersten, K. O. S., Wid-fond, S. A., Nylén, A. E.** (10).*Materialförvaltare* (13).**Pihlgren, O. V.**; mottagningstid 2—3; lördagar och helgdagsaftnar 1—1,30; rt. 91 63; st. 65 86.*Förrådsbokhållare* (10).**Nyström, J. D.**, rt. 91 63; st. 65 86.*Förste vaktmästare* (6).**Johansson, F. A. O.**Dessutom tre *expeditionsvakter*.**Gasverken.***Adresser, telefoner m. m. se nedan.*

Först år 1846 enades de olika församlingarnas husägare om lämpligheten av att göra gatubelysningen till en för hela staden gemensam angelägenhet. Något formligt beslut därom fattades likväl icke förrän den 9 oktober 1850, då beslutanderätten hade övergått till sockenstämmanämnden. Den 18 december 1853 tändes gasen första gången i Stockholm. I januari året därpå var gasbelysningen införd i Klara, Jakobs och Storkyrkans församlingar. Belysningen hade staden på vissa koncessionsvillkor tills vidare överlåtit på ett gasbelysningsbolag. Det drojde till hösten 1860, innan gasbelysningen utsträcktes till stadens

övriga församlingar. Tio år därefter hade en utvidgning av gasverket blivit en nödvändighet. Stockholms stad hade bland de nämnda koncessionsvillkoren förbehållit sig rätt att efter trettio års förlopp inlösa gasverket, och stadsfullmäktige beslutade nu att begagna denna rätt. Vid koncessionstidens utgång den 1 juni 1884 övergick till följd härav gasverket i stadens ägo, och gasstillverkningen började med sagda dag att drivas för stadens räkning. Inlösningssumman för gaslysningsaktiebolagets verk med rörnät och inventarier utgjorde 3,003,333 kr. Genom utvidgningsarbeten, som i det närmaste voro färdiga hösten 1885, ökades det inlösta gasverket, Klaragasverket, till dubbla storleken. När tidpunkten för gasverkets ytterligare utvidgning var inne, beslöts att anlägga ett nytt gasverk. Plats för det nya gasverket erhöles i dåvarande Hjorthagen inom kungl. Djurgården med strand vid Lilla Värtan, varjämte besittningsrätten till lägenheterna Mariedal och Ropsten förvärvades för vinnande av ökat strandutrymme. Planen till det nya verket, Värtagasverket, uppgjordes med hänsyn till såväl Klaragasverkets framtida nedläggande som behovet av utvidgning under de närmaste 20 å 25 åren. Byggnadsarbetena togo sin början den 1 april 1890 och fortgingo oavbrutet till hösten 1893, då anläggningen började tagas i användning och för första gången tillförde staden gas. Verket har sedermera utvidgats med flera nybyggnader, bl. a. med en större administrationsbyggnad vid Torsgatan, som togs i bruk år 1906.

Stat år 1914. Utgifter: 8,541,900 kr. (däraf för utvidgning 1,800,000 kr.). Inkomster: 7,175,520: 05 kr. Beräknad vinst att inbetalas till drätselnämndens första avdelning 433,620: 05 kr., dessutom odisponerad vinst för 1912 600,979: 95 kr.

Förvaltningen.*Torsgatan 22, Va.; expeditionstid: 9—5; lördagar och helgdagsaftnar 9—2.**Överingenjör* (0).**Blomquist, E. R.**, rt. 91 61; st. 90 03; mottagningstid 2—3, lördagar och helgdagsaftnar 1—1,30.*Kanslist* (10).**Ljunghorg, O. E.**, rt. 91 61; st. 90 03.*Förste kontorsskrivare* (12).**Lindström, K. F.** (å räkningkontoret); rt. 91 64; st. 79 98.*Bokhållare och kassör för biproduktförsäljningen* (10).**Tegnér, U. W.**, rt. 1 31; st. 79 97.*Bokhållare.***Nescher, D. E.** (11); **Larsson, J. E., Keyser, F. R., Hagberg, J. T. F.** (10).

Kontorsskrivare.

Fröding, V. C. H., Broman, I. R., Moberg, K. G., Ericsson, N. J. W., Johanson, T., Carell, S. T., (9); Bergström, C. G. R., Ågren, B. W., Svartengren, C. A., Fredriksson, E. G. (8); Enblom, K. J. E., Nylén, A. G., Höppner, J. R., Schwartz, T. G., Åberg, P., Svensson, N. G. A. (7).

Extra kontorsskrivare

(1,320—1,680 kr.).

Carlsten J. O.; Almström, K. H.; Bergstrand, K. H.; Tollstedt, O. E. F.; Morén, O. W.; Carlsson, K. G.; Lindahl, K. F.

Kontorsbiträden (5).

Frumerie, Ingrid; Fogelström, J. Gabrielle; Edlind, Maria L.; Karlson, Elsa L.; Eriksson, T. T. M. (Majken); Jonsson, Anna E.; Andersson, Elin H.

Extra kontorsbiträden

(1,080—1,200 kr.).

Stenfelt, Edith H. M.; Persson, Judith L.; Rydström, Gerda A. T.

Dessutom tjugutva *inkasserare* med 1,200 kr. samt fyra *ålderstillägg* å 200 kr. (dessutom provision och ackordersättning) och sex *expeditionsvakter*.

Värtagasverket.

Värtan; *rt.* 29 51; *st.* 74 26; *expeditionstid:* 9—4,30; *lördagar och helgdagsaftnar* 9—2.

Förste ingenjör för gastillverkningen (17).

Morén, K. E., *rt.* 29 51.

Ingenjörer för gastillverkningen (14).

Telander, N. G.; Lidberg, K. S.

Extra ingenjör för gastillverkningen (4,500 kr.).

Dahlin, O. B.

Föreståndare för laboratoriet

(3,840 kr. jämte bostad; ej å stat).

Bergh, C. Å.

Kemist

(2,640 kr.; ej å stat).

Ericson, E. H.

Ritare

(1,500—3,000 kr.; ej å stat).

Norén, B. I.; Söderberg, S. E. B.

Förste verkmästare (11).

Stenberg, K. L.

Verkmästare (10).

Danielsson, S. E.

Gasmästare (10).

Cronwall, J.; Johansson, J.; Larsson, J. W.

Koksmästare (10).

Sjölund, K. J.

Förrådsbokhållare (10).

Eklund, O. T., *rt.* 91 82; *st.* 90 73.

Bokhållare (10).

Gihl, C. I. E.

Kontorsskrivare.

Hedman, G. R. (9); Ericson, H. T. S. (7).

Extra kontorsskrivare

(1,560—1,800 kr.).

Johansson, A. W. F.; Andersson, C. A.; Strandberg, K. V.; Gillstedt, A. H.; Malmborg, E. K. G.

Extra kontorsbiträde

(1,320 kr.).

Carlsson, L. M. Emy.

Dessutom aderton *arbetsförmän*. Antalet *arbetare* för driften vid Värtagasverket utgjorde vid 1914 års början 348 man.

Klaragasverket.

Klara strand, C.; *st.* 90 04; *expeditionstid:* 9—4,30; *lördagar och helgdagsaftnar* 9—2.

Förste ingenjör för gastillverkningen (17).

Morén, K. E. (se ovan, Värtagasverket).

Ingenjör för gastillverkningen (14).

Edlund, K. S.

Verkmästare

(10; nuv. innehavaren kvarstår å övergångsstat).

Johansson, A. P.

Gasmästare (10).

Enggren, G.; Lindvall, J. V. A.; Thibell, J. A., *tf.*

Kontorsskrivare.

Eklöf, E. A. (9); Sköld, E. E. E. (7).

Dessutom fem *arbetsförmän*. Antalet *arbetare* för driften vid Klaragasverket utgjorde vid 1914 års början 106 man.

Distributionen.

Torsgatan 22, Va.; *rt.* 46 38, 46 87; *st.* 73 52, 74 34; *expeditionstid:* 9—5; *lördagar och helgdagsaftnar* 9—2.

Förste ingenjör (16).

Lewin, R.; *mottagning* 2—3; *lördagar och helgdagsaftnar* 1—1,30.

Byråingenjör (15).

Linders, J. O. V.

Ingenjörer.

Hydén, T. G. O. (13); Hybbinette, N. F. (13), Stenberg, C. F. L. (11); en vakant (12).

Ges.

Ges.

Extra ingenjörer

(2,400—3,600 kr.).

Wennerbärg, P. A.; Cederström, E. B.; Carelius, J. G.; Larson, J. V.

Ritare

(2,040 kr.; ej å stat).

Stenberg, N. G., kontorsskrivare (se nedan); Carlsson, C. G.; Udén, F. G. S.; Nilsson, G.

Förste kontorsskrivare (12).

Säriling, A. A. A. (å expeditionen), rt. 34 93; st. 79 86.

Inspektör för mätareavläsningen (12).

Andersson, C. A., rt. 136 18; st. 8 63, 99 04.

Mätareinspektörsassistent (9).

Ekstrand, G. M.

Verkmästare.

Johansson, A. G., Karlsson, K. L., Pettersson, J., Åkerberg, A. F. (10); Andersson, L. E. (9).

Extra verkmästare

(2,280—2,700 kr.).

Stenbäck, C. G.; Södergård, E. E. E.

Bokhållare (10).

Haglund, J. B.

Kontorsskrivare.

Stenberg, N. G., tjänstgör som ritare (se ovan), Anderson, K. H., Rossing, C. A. E. (9); Lindström, V. R. A. (8); Schönhult, S. I. M. (7).

Extra kontorsskrivare

(1,080—2,700 kr.).

Bladh, E. A.; Bergman, A. E.; Nilsson, G. D.; Schmidt, O. T.; Bergschöld, F. E.; Edholm, J. A.; Hellström, E.; Nyquist, K. J., Fagerström, J. V.; Anderson, E. V.

Kontorsbiträden (5).

Ericsson, Ellen M.; Enström, Asta E. T.

Dessutom 28 mätareavläsare och automatömmare, 6 tillsyningsmän och skrivbiträden med 1,900 kr. samt två ålderstillägg å 300 kr., 4 inkasserare, 15 förmän samt 306 arbetare vid 1914 års början.

Gasverkets utställning.

Kungsgatan 54, C; rt. 28 93; st. 60 32; sorterar under distributionsavdelningen.

Vakhavande

(2,760—2,940 kr.).

Schmidt, E. T.; Magnuson, C. O.

Gasverkets provkök.

Torsgatan 26, Va.; rt. 55 31.

Hemkonsulenter

(1,620—1,800 kr.; ej å stat).

Freudenthal, Helga L. E.; Carell, Carin K. M.

Nybyggnadskontoret.

Värtan, rt. 62 73; st. 63 68.

Arbetschef

(7,200 kr.; ej å stat).

Hallbäck, A. J:son S.

Ingenjörer

(3,000—4,800 kr.; ej å stat).

Gustafsson, E. G. T.; Tillman, K. G. T.; Linderstam, K. J. E.; Kinander, C. G. V.; Landberg, E. W.

Ritare

(2,100—3,000 kr.; ej å stat).

Arborelius, O. K.; Bergman, C. H. V. B.; Nylander, G.; Stållberg, A. G.; Kjellberg, H. L.

Byggmästare

(3,600 kr.; ej å stat).

Carlsson, H. F.

Kontorsskrivare

(2,700 kr.; ej å stat).

Medén, G. F.

Dessutom en *timskrivare* och 42 arbetare vid 1914 års början.

Gasverkets läkare.

Aspelin, J. M., Myntgatan 4, St.; rt. och st. polisens växel; mottagningstid: 10—10,30.

Elektricitetsverken.

Adresser, telefoner m. m. se nedan.

På grund av motion, väckt 1887 inom stadsfullmäktige, inkom gasverksstyrelsen i oktober 1889 med förslag till anläggning av ett elektricitetsverk för större delen av Norrmalm, avsett till en början för endast 10,000 lampor, men för en framtida utvidgning till 30,000 lampor. Kostnadsförslaget slutade på 1,500,000 kr. Detta förslag antogs av stadsfullmäktige den 13 december 1889. Sedan tomten n:r 6 i kvarteret Hästen med adress n:r 38 Regeringsgatan blivit inköpt för 360,000 kr., antogs stadsfullmäktige i december 1890 ett förslag, som avsåg stationens utförande för 5,000 samtidigt brinnande lampor och ett ledningsnät för 10,000 lampor. Kostnaden för detta förslag beräknades till 1,604,000 kr. Den 1 september 1892 öppnades Brunkebergsvirket — såsom stationen kallades — officiellt, och då voro 1,024 glödlampor inkopplade. Verket utvidgades sedermera väsentligt i mån av behov. Under åren 1911—1912 bortogs ångmaskinerna och ombyggdes verket till enbart understation.

I juni 1900 biföllo stadsfullmäktige gasverksstyrelsens hemställan att, på det att hela staden måtte kunna förses med elektrisk ström för lyse och kraft, låta uttöra ett ångkraftverk i Hjörthagen — den blivande elektriska huvudstationen vid Värtan — med därtill hörande understationer och ledningsnät mot en approximativt beräknad kostnad av 8,039,000 kr. Följande år inköptes norra delen av kvarteret Apotekaren mellan Döbelns-, Kungstens- och Tulegatan för uppförande av den s. k. Tulestationen.

Det nya elektricitetsverket vid Värtan med dess understationer i staden blev i det närmaste fullbordat till sin första utbyggnad under år 1903 och började sin verksamhet den 30 september samma år, då ström för första gången utsläpptes från Tulestationen. Kronobergsstationen började sin verksamhet den 14 oktober s. å. och Katarinastationen den 3 november s. å. Till Brunkebergsverket levererades ström från Värtaverket första gången den 28 november s. å. Djurgårdsstationen färdigbyggdes 1906 och Enskedestationen 1911.

Under år 1905 inköptes två vattenfall, Tamms- och Kvarnsforsarna i Dalälven för c:a 1,150,000 kr. för en blivande kraftstation benämnd Untra- verket, å vilket arbetet nu är påbörjat.

Stat år 1914. Utgifter: 7,328,000 kr. (därav 2,319,000 kr. till utvidgningar). Inkomster: 6,009,000 kr. Beräknad vinst att inbetalas till drätselnämndens första avdelning 500,000 kr., dessutom odisponerad vinst för 1912 500,000 kr.

Överingenjör (0).

Decker, A., Tulegatan 13, Va.; rt. 85 54; st. 98 55; mottagningsstid 2—3; lördagar och helgdagsaftnar 1—1,30.

Byråingenjörer (15).

Widström, A. D.; Alm, J. E.; st. 98 55.

Extra byråingenjör

(4,200 kr.).

Laurell, K. J.

Ingenjör

(för ackquisition och i samband därmed stående utredningar).

(Högst 600 kr. pr månad; ej å stat.)

Rahm, C. O.

Överingenjörens expedition.

Tulegatan 13, Va., rt. 85 54, 98 26; st. 93 84, 98 55. Expeditionstid 9—5; lördagar och helgdagsaftnar 9—2.

Kanslist (10).

Lindqvist, C. E. O.

Extra kontorsskrivare

(1,560 kr.).

Söderberg, J. G. W.

Kontorsbiträden

(900—1,600 kr.; ej å stat).

Ahlberg, Lydia Ch.; Nyquist, Karin J.

Driften.

Tulegatan 13, Va.; rt. 85 54, 98 26; st. 93 84, 98 55. Expeditionstid 9—5; lördagar och helgdagsaftnar 9—2.

Förste ingenjör (17).

Richson, E. H.; mottagningsstid 2—3; lördagar och helgdagsaftnar 1—1,30.

Ingenjörer.

Andreason, E. M. (14); Dahl, A. M. (13).

Ritare

(1,620—3,000 kr.; ej å stat).

Wretling, J. A.; Ericsson, E. G.; Björnell, N. I.; Fristedt, J. A.

Verkmästare (11).

Andersson, A. L. (verkstäderna); Nilsson, K. E. (driften).

Verkmästare (10).

Neveling, A. A. L. (ackumulatorbatt.); Englund, N. E. (driften).

Värtaverket.

Värtan; rt. 74 24; st. 51 84; expeditionstid: 9—5; lördagar och helgdagsaftnar 9—2.

Maskiningenjör (16).

Lindblad, B. E.

Elektroingenjör (14).

Holmberg, K. R.

Övermaskinist (11).

Mattson, F. L. L.

Biträdande övermaskinister (10).

Helin, J. A.; Schjörling, Y. G.

Bokhållare (10).

Ericsson, K. E. M., tjl., tf. föreståndare för Untra- verkets kameral- och förrådskontor, tjf. Ström, N. D., förrådsbokhållare (se nedan).

Kontorsskrivare (7).

Petterson, C. E. E.

Kontorsbiträde

(2,000 kr., ej å stat).

Gummesson, O.

Tulestationen.

Tulegatan 9 & 11, Va.; st. 197 57.

Stationsförmän

(2,340—2,520 kr.; ej å stat).

Sund, G. B.; Nyberg, J. W.

Ges.

Brunkebergstationen.

Regeringsgatan 38, C.; st. 207 18.

Stationsförmän

(2,385—2,520 kr.; ej å stat).

Ericson, J. V.; Elmers, F. J. E.

Kronobergsstationen.

Kungsholmsgatan 29, K.; st. 167 06.

Stationsförmän

(2,670 kr.; ej å stat).

Lindberg, C. A.

Katarinastationen.

Kapellgränd, Sö.; st. 137 76.

Stationsförmän

(2,370—2,700 kr.; ej å stat).

Eriksson, K. E.; Carlsson, B. M.

Djurgårdsstationen.

Djurgården; st. 48 23.

Stationsförmän

(2,580 kr.; ej å stat).

Björkman, G. D.

Enskedestationen.

Enskede; st. 34 43.

Stationsförmän

(2,475 kr.; ej å stat).

Steen, B. T.

Distributionen.

Tulegatan 13, Va.; rt. 85 53, 95 53; st. 77 12, 77 44; expeditionstid: 9—5; lördagar och helgdagsaftnar 9—2.

Förste ingenjör (16).

Wallér, C. H.; rt. 85 53; st. 77 12; mottagningstid: 2—3; lördagar och helgdagsaftnar 1—1,30.

Ingenjörer.

Klingberg, K. Hj., Ringström, R. G. (13); Dalén, G. E. A. (12); Nerén, K. E. (11).

Ritare

(4,000 kr.; ej å stat).

Södersten, Th. C. Hj.

Verkmästare.

Ohrling, A. V. (11); Anderson, S. G., Björkman, J. E. (10).

Förste kontorsskrivare (11).

Sundstrand, G. D.

Kontorsskrivare.

Lindqvist, G. H., Fjällström, S. R., tf. (8); Thunholm, D. N. V. (7).

Extra kontorsskrivare

(1,080—2,220 kr.).

Grandell, J. G.; Ramberg, J. S.; Holmgren, K. A.; Petersén, S. K.; Elmqvist, A. K. V.; Spång, P. E.; Wirén, K. G. L.

Expeditionen för avläsning och uppörd.

Tulegatan 13, Va.; rt. 16 19; st. 980. Expeditionstid 9—5; lördagar och helgdagsaftnar 9—2.

Inspektör för avläsning och uppörd (12).

Eckerström, L. A.; rt. 16 19; st. 980.

Bokhållare (10).

Österman, G. H.

Kontorsskrivare.

Östervall, C. J., Ericsson, G. E. (9); Gustafsson, K. G. A., Mathson, A. W. L., Hodell, F. E. B. (8); Wetzdorf, K. E. B. (7).

Extra kontorsskrivare

(1,440—3,000 kr.).

Nissar, J. W.; Bladh, S. G.

Kontorsbiträden (5).

Johannisson, Elsa E.; Pettersson, Adolfin M.; Jansson, Nanna L.; Roggen, Hjärdis S. M.; Nordström, Anna M.; Nilson, Ahlid J. G.

Dessutom sjutton inkassere med arvode av dels 1,200 kr. pr år jämte 4 ålderstillägg å 200 kr., dels ackordsersättning och provision, tolv avläsare med arvode av 1,900 kr. jämte 2 ålderstillägg å 300 kr. (enl. äldre lönebestämmelser) samt tio avläsare med arvode av dels 1,000 kr. pr år jämte 5 ålderstillägg å 200 kr., dels ackordsersättning.

Räkenskaps- och kassakontoret.

Tulegatan 13, Va.; rt. 16 19, 85 54; st. 980, 98 55. Expeditionstid 9—5; lördagar och helgdagsaftnar 9—2.

Förste bokhållare (12).

Ahlström, J. G.

Bokhållare och kassör (10).

Carlsson, A. T.

Bokhållare (10).

Schalin, A. V.

Kontorsskrivare.

Bergwall, C. T., Ullman, P. R. (9); Fagerell, J. W. W. (8).

Extra kontorsskrivare

(1,680 kr.).

Berglind, C. A.; Magnuson, E. A.

Förrådiskontoret.

Tulegatan 13, Va.; rt. 16 19; st. 980. Expeditionstid 9—5; lördagar och helgdagsaftnar 9—2.

Bokhållare (10).

Danielsson, J. A.

Förrådsbokhållare (9).

Ström, N. D., tjl., tf. bokhållare vid Värtaelektricitetsverket, tjl. Sörling, P. G. O., kontorskrivare (se nedan).

Kontorsskrivare.

Sörling, P. G. O. (9), tjl., tf. förrådsbokhållare (se ovan); Lindström, K. E., Andersson, J. A. T. (7).

Extra kontorsskrivare
(1,560 kr.).

Tiberg, D.; Grundberg, A.; André, J. A.

Husbyggnadsavdelningen.

Tulegatan 13, Va.; rt. 85 54, 98 26; st. 93 84, 98 55; expeditionstid: 9—5; lördagar och helgdagsaftnar 9—2.

Arbetschef

(7,200 kr.; ej å stat).

Wahlberg, E.; mottagningstid 2—3; lördagar och helgdagsaftnar 1—1,30.

Arkitekt

(2,400 kr.; ej å stat).

de Frumerie, G.

Ingenjörer

(3,000—3,600 kr.; ej å stat).

Sundstrand, C. K.; Andersson, G. N.

Byggmästare

(4,500 kr.; ej å stat).

Hultman, C. V.

Ritare

(1,680—3,000 kr.; ej å stat).

Wale, C. J.; Håkansson, B. J.; Bruzelius, E. M.; Borgman, K. D.

Vattenkraftsbyggnaden.

Byggnadskontoret i Stockholm.

Tulegatan 13, Va.; rt. 85 54, 98 26; st. 93 84, 98 55; expeditionstid 9—5; lördagar och helgdagsaftnar 9—2.

Byggnadschef

(6,000 kr.; ej å stat).

Enblom, F.; mottagningstid 2—3; lördagar och helgdagsaftnar 1—1,30.

Byråingenjör

(5,400 kr.; ej å stat).

Swenson, G. C. W.

Ritare

(1,200 kr.; ej å stat).

Ohlsson, G. B.

Untrakontoret.

Postadress, Orrskog; rt. Tierp 57.

Arbetschef

(10,000 kr. jämte bostad m. m.; ej å stat).
Berggren, G.

Ingenjörer

(3,000—6,000 kr. jämte bostad m. m.; ej å stat).
Bucht, P. H.; Brink, R.; Norlin, P. T.; Lundqvist, H. R.

Föreståndare för kameral- och förrådskontoret

(3,900 kr. jämte bostad m. m.; ej å stat).
Ericsson, K. E. M. (se ovan).

Kontorsskrivare

(1,620—1,800 kr. jämte bostad m. m.; ej å stat).
Trotz, G.; Bergendorff, F. G.

Kontorsbiträden

(1,200 kr.; ej å stat).

Bergqvist, Augusta A.; Schwening, Lilly E.

Elektricitetsverkets läkare.

(Jfr sid. 55.)

Svensson, F. L.; Drottninggatan 88 B, C.; rt. 29 40; st. 82 28; mottagningstid: 8,30—9,30.

Belysning av gator och allmänna platser.

Gas- och elektricitetsverken ombesörja belysningen av gator och allmänna platser. Belysningen sker dels med gas, dels med elektricitet och dels med fotogen.

Lykttändarepersonalen ombesörjer gas- och oljebelysningen; den elektriska belysningen skötes av elektricitetsverkets montörer. Staden är indelad i åtta lykttändaredistrikt, vart och ett med sin förman och 12 å 21 lykttändare (se nedan).

Längsta lystiden är den 25 december, då lyktorna tändas kl. 3,45 e. m. och släckas kl. 8,30 f. m.

Stat år 1914. Gasbelysningen. Utgifter (förutom gasförbrukning, ränta och amortering): 320,000 kr.; inkomster (av drätsel-nämnden): 654,000 kr. Oljebelysningen. Utgifter (jfr ovan): 78,500 kr.; inkomster (jfr ovan): 83,500 kr. Elektricitetsbelysningen. Utgifter (jfr ovan): 25,000 kr.; inkomster (jfr ovan): 78,000 kr.

Arlöningar m. m. Förmanslön: 1,920—2,200 kr. Lykttändarelön: 1,246—1,620 kr.

Lykttändaredistriktet.

1. distriktet.

Vaktrum: Västmannagatan 49, Va.

Personal: 1 förman och 17 lykttändare.

Ges.

Ges.

2. distriktet.

Vaktrum: Skepparegatan 34, Ö.

Personal: 1 förman och 14 lykttändare.

3. distriktet.

Vaktrum: Pilgatan 46, K.

Personal: 1 förman och 21 lykttändare.

4. distriktet.

Vaktrum: Trångsund 4, St.

Personal: 1 förman och 19 lykttändare.

5. distriktet.

Vaktrum: Kocksgatan 20, Sö.

Personal: 1 förman och 20 lykttändare.

6. distriktet.

Vaktrum: Hornsgatan 92, Sö.

Personal: 1 förman och 15 lykttändare.

7. distriktet.

Vaktrum: Regeringsgatan 105, C.

Personal: 1 förman och 20 lykttändare.

8. distriktet.

Vaktrum: Lövholmen, Liljeholmen.

Personal: 1 förman och 12 lykttändare.

Inalles sålunda 8 förmän och 138 lykttändare; dessutom äro anställda 5 sifonpumpare.

Gaslednings- och elektricitetsentreprenörer.

För utförande och reparation av gas- och elektricitetsledning har styrelsen över Stockholms gas- och elektricitetsverk till entreprenörer antagit vissa personer och firmor, och äger icke någon annan att med dylika ledningar, avsedda för begagnande av gas eller elektricitet från stadens verk, sig befatta.

Gasledningsentreprenörerna äro för närvarande till antalet 25 och elektricitetsentreprenörerna 12. För namn och adresser m. m. hänvisas till nedanstående förteckning (firmainnehavarna äro ej såsom sådana upptagna i kommunalkalenderns personalavdelning).

Gasledningsentreprenörer.

AB. Clausens Gas- och Vattenledningsaffär; Tunnelgatan 16, C.; rt. 25 98; st. 72 88.

AB. A. Conilton; Kungsgatan 84, K.; rt. 65 89; st. 61 75.

AB. Fahnehjelm & Co; Klarabergsgatan 42, C.; rt. 2 38; st. 25.

AB. M. Faerden; Kungstensgatan 10, Va.; rt. 34 14; st. 119 80.

AB. Gas, vatten och värme; Oxtorgsgatan 7, C.; rt. 26 81; st. 78 21.

AB. Installatör; Norrlandsgatan 9, C.; rt. 31 20; st. 62 88.

AB. Jurell & Nordstedt; St. Badstugatan 13, C.; rt. och st. 57 44.

AB. J. M. Lundholm; Hornsgatan 74 A, Sö.; rt. och st. 30 98.

AB. P. Naumburg & Co; Norrlandsgatan 24, C.; rt. 11 75; st. 46 68.

Ahxner, Harald; Stureplan 13, Ö.; rt. och st. 46 84.

Berggrens, E. E., Efr., AB.; Sibillegatan 41, Ö.; rt. 20 74; st. 42 20.

Beskov & Co; Högbergsgatan 30 A, Sö.; rt. 20 25; st. 37 77.

Billmans Fabriks- och Handels AB.; Regeringsgatan 88, C.; rt. 48 11; st. 44 80.

Brodd, L. J.; Granvägen 13, Gröndal, st. Gröndal 20 (endast för Liljeholmen).

Carlssons, C. A., söner; Hornsgatan 35, Sö.; rt. 7 26; st. 34 96.

Ljungberg, J. A. & Co; Skärgårdsgatan 9, St.; rt. 2 62; st. 27 19.

Rundquist, A. & Co; Regeringsgatan 39, C.; rt. 3 03; st. 46 09.

Rörlednings AB. Montör; Lästmakaregatan 12, C.; rt. och st. 54 52.

Sjögren, Axel & Co, AB.; Mästersamuelsgatan 34, C.; rt. 29 33; st. 73 44.

Sjögren, P. A.; Mästersamuelsgatan 16, C.; rt. 5 26; st. 85 49.

Svenska rörlednings AB.; Strandvägen 9, Ö.; rt. 61 00; st. 5 99.

Svensson, A. G.; Svalgränd 6, Sundbyberg; st. Sundbyberg 3 45 (endast för Sundbyberg).

Sylvan, Herman; Dalagatan 2, C.; rt. 33 91; st. 95 26.

Undin & Gustafsson; Mästersamuelsgatan 27, C.; rt. 26 76; st. 42 18.

Widebergs, S., Efr., K. Elmén; Bryggaregatan 12, C.; rt. 50 46; st. 74 06.

Elektricitetsentreprenörer.

Allmänna Svenska Elektriska AB.; Malmtorgsgatan 5, C.; rt. och st. »Allmänna svenska».

Aug. Heilborns Elektricitetsbyrå; Drottninggatan 55, C.; rt. 17; st. 253 95.

Elektriska AB. A. E. G.; Karduansmakaregatan 9, C.; rt. 13 90, 40 45, 98 96; st. 88 09, 88 24, 88 49.

Elektriska AB. Siemens-Schuckert; Kaptensgatan 6, Ö.; rt. 13 17; st. 50 90.

Elektriska Bolaget Poijes & Wettermark; Regeringsgatan 31, C.; rt. 85 69; st. 56 51, 123 55.

Graham Brothers; Norr Målarstrand 34, *K.*; rt. 59 64; st. 87 28, 91 02.

Ingenjörfirman Lalander & Friberg; Kungsgatan

56, *C.*; rt. 68 24, 105 36; st. 46 24, 66 24.

John Anderssons elektrotekn. byrå eftr. Bror Edv.

Järnh; Klarabergsgatan 56, *C.*; rt. 1 08, 42 08;

st. 80 32, 213 13.

Luth & Roséns Elektriska AB:s filial; Regeringsgatan 9, *C.*; rt. 45 50, 52 28; st. 1 08, 83 62.

Löfquist, Hjalmar; Birgerjarlsgatan 21, *C.*; rt.

5 03; st. 63 57, 76 10.

Nya Förenade Elektriska AB.; Norrlandsgatan 15,

C.; rt. »Förenade elektriska», st. 74 72,

88 68.

Kyrkogårdsnämnden i Stockholm och i samband därmed stående institutioner.

Kyrkogårdsnämnden.

Storkyrkoströmen 16, St.; rt. 50 33; st. 28 66; sessionsdag: andra fredagen i varje månad.

I äldsta tider hade de olika församlingarna sina särskilda begravningsplatser under och omkring kyrkorna. De gamla kyrkogårdarna inom staden blevo emellertid i mån av befolkningens tillväxt otillräckliga och denna omständighet i förening med insikten om de hygieniska vådorna av begravingar inom städerna åstadkom en framtällning till kungl. maj:t, att åt staden finge »till evärdeligt bruk och nyttjande» upplåtas från Karlbergs kungsgård ett område till allmän begravningsplats för Stockholms församlingar. Denna begäran bifölls 1815, men kom den s. k. »äldre kyrkogården utanför Norrtull» (5.68 har) först att begagnas endast av Storkyrkoförsamlingen; i den mån övriga församlingars kyrkogårdar befunnos för dem otillräckliga blevo emellertid även dessa församlingar delaktiga i begravningsplatsen, som också därför efter hand, i synnerhet på 1860- och 1870-talen, huvudsakligen genom av Stockholms stadsfullmäktige gjorda markförvärf, utvidgades till att omfatta 62 har, utgörande den nuvarande norra begravningsplatsen. En annan begravningsplats bereddtes utanför Skanstull 1831, då från egendomen Enskede upplåts på arrende ett område, den numera s. k. »äldre södra begravningsplatsen». År 1890 inköptes från Enskede ett område om 14.80 har, vilket 1895 invigdes till kyrkogård och benämndes »södra begravningsplatsen». Denna plats utvidgades år 1912 med 77.90 har dels genom inköp, dels genom övertagande av under lantegendomsnämndens förvaltning stående mark.

Förvaltningen av den utanför Norrtull belägna begravningsplatsen ombesörjdes först av Storkyrkoförsamlingen, sedermera av dess och Klara församlings kommitterade, vilka fr. o. m. 1861 kallade sig »förvaltningen av huvudstadens utom norra tullen belägna begravningsplats». Efter många års förhandlingar fick frågan om huvudstadens begravningsplatsers förvaltning sin slutliga lösning genom inrättande av kyrkogårdsnämnden, som enligt kungl. förordning av 1886 vårdar och förvaltar de Stockholms kommun tillhöriga kyrkogårdar ävensom enligt kungl. brev av s. å. övertog vården av den äldre kyrkogården utanför Norrtull.

Kyrkogårdsnämnden utgöres av fyra av stadsfullmäktige samt fyra genom kyrkostämmornas i de territoriella församlingarna elektorers för två år i sänder valda ledamöter. För ledamöterna utses för samma tid av stadsfullmäktige fyra och av församlingarnas elektorers likaledes fyra suppleanter. Var och en av de territoriella församlingarna utser å kyrkostämman två församlingens medlemmar att deltaga i valet av församlingarnas ledamöter och suppleanter i nämnden. Dessa sålunda utsedda personer sammanträda på överståthållarens kallelse och verkställa sistnämnda val. Nämnden utser själv sin ordförande för två år i sänder. När överståthållaren är tillstades, föres ordet av honom. På nämndens förslag bestämma stadsfullmäktige, vilka tjänstebiträden nämnden skall hava till sitt förfogande. Plan för ordnande av kyrkogård eller del därav prövas av stadsfullmäktige. De pris och övriga villkor, som skola ligga till grund för upplåtelse av gravställen åt enskilda, skola jämväl av stadsfullmäktige bestämmas. Nämndens förvaltning och räkenskaper granskas för varje år av fyra revisorer, av vilka stadsfullmäktige äga att utse två; de övriga två utses av elektorers, som av de territoriella församlingarna väljas. Stadsfullmäktige bestämma över ansvarsfrihet.

Förordningar m. m. K. förordningen om kyrkogårdsnämnd i Stockholm den 29 april 1886. K. instruktionen för kyrkogårdsnämnden i Stockholm den 29 april 1886. K. brevet den 27 aug. 1886 ang. den gamla kyrkogårdens utanför Norrtull överlämnande till kyrkogårdsnämndens vård och förvaltning. Instruktion för den hos kyrkogårdsnämnden anställda sysslomannen (kamreraren), av nämnden antagen den 17 juli 1908. Bestämmelser rörande Stockholms stads begravningsplatser den 29 oktober 1912. Rörande arbets- och löneförhållanden hos kyrkogårdsnämnden äro bestämmelser utfärdade av nämnden den 12 januari och 20 september 1912.

Stat år 1914. Utgifter: 438,180 kr.; inkomster: 438,180 kr.

Kyrkogårdsnämndens ledamöter.

Ordförande.

*Norström, E. G., f. d. kanslisekreterare (som led. vald av församlingarnas elektorers).

Övriga ledamöter.

- ***Ceder**, A., underinspektör, stadsfullm. (vald av stadsfullm.)
- ***Dahl**, F. G. A., f. d. förste intendent, professor (vald av församlingarnas elektorer).
- ***Eklund**, K. A., kyrkoherde (vald av församlingarnas elektorer).
- ***Lundström**, K. B., grosshandlare (vald av stadsfullm.).
- ***Pihl**, A. G., trädgårdsdirektör (vald av församlingarnas elektorer).
- ***Söderholm**, E., tf. medicinalråd (vald av stadsfullm.).
- ***Wickman**, G., arkitekt, stadsfullm. (vald av stadsfullm.).

Suppleanter.

- ***Carlson**, G., kansliråd (vald av stadsfullm.).
- ***Clausen**, C., ingenjör (vald av församlingarnas elektorer).
- ***Ericsson**, A. V., distriktsläkare (vald av församlingarnas elektorer).
- ***Geijer**, B. O., grosshandlare (vald av församlingarnas elektorer).
- ***Gustafson**, K. G., gårdsoförmän (vald av stadsfullm.).
- ***Olsson**, N. P. verkmästare, stadsfullm. (vald av stadsfullm.).
- ***Sjöqvist**, P. J., byggmästare (vald av församlingarnas elektorer).
- ***Tigerschiöld**, H. E., kansliråd, stadsfullm. (vald av stadsfullm.).

Sekreterare

(1,200 kr.; ej å stat).

Stuart, G. A.

Kyrkogårdsnämndens expedition.

Storkyrkobrinken 16. St.; rt. 50 33; st. 28 66; expeditionstid: 10—2; mars—april även 6—8 e. m.

Stat år 1914. Utgifter: 34,010 kr.

Kamrerare

(14, nuv. innehavaren kvarstår å övergångsstat.)

Hellström, K. G., träffas 9—10, 1—2.

Kontorsskrivare och kassör, tillika expeditionshavande vid norra begravningsplatsen (10).

Eklund, H. M. (se nedan).

Kontorsskrivare och kontrollant (9).
Schönmeyr, F.

Trädgårdsmästare (10).

Wahlberg, J. A., st. 5 89 (norra begravningsplatsen).

Kontorsskrivare och ritare (8). **Kn.**

Ekman, O. N. W.; st. Haga 18 (norra begravningsplatsen).

Vaktmästarebiträde (1).

Zöll, K. L.

Stockholms stads norra begravningsplats.

Utänför Norrtull. St. 5 88.

Stat år 1914. Utgifter: 313,485 kr. Inkomster: 310,600 kr.

Expeditionshavande (10).

Eklund, H. M., st. 5 88, träffas 4—5 (se ovan).

Dödgravareförmän (8).

Carlsson, A. E., st. 5 88.

Trädgårdsförmän (8).

Joëlsson, J. G.

Gravskötareförmän

(1,840—1,940 kr. jämte fri bostad och värme; ej å stat).

Sandberg, C. A.; **Cederholm**, P. H:son; **Källbom**, Th.

Orangör.

(1,940 kr. jämte fri bostad och värme; ej å stat).

Pettersson, A. A.

Grindvakt (4).

Pettersson, C. G.

Läkare

(300 kr.; ej å stat).

Hellström, T. G.

Dessutom *arbetare* (vint. 52, somm. 112) och *arbeterskor* (vint. 3, somm. 203) samt 20 *dödgravare*.

Stockholms stads södra begravningsplats.

Utänför Skanstull. St. Enskede 14.

Stat år 1914. Utgifter: 90,685 kr. Inkomster 68,000 kr.

Läkare

(150 kr.; ej å stat).

Klingberg, A. F.

Grindvakt

(200 kr.; ej å stat).

Öberg, C. G.

Förmän (8).

Almroth, P. F.

Dessutom *arbetare* (vint. 8, somm. 16) och *arbeterskor* (vint. inga, somm. c:a 37) samt 6 *dödgravare*.

Fd.

Stockholms folkskoledirektion (och barnavårdsnämnd)

jämte i samband därmed stående institutioner.

Folkskoledirektionen.

Fredsgatan 9, C.; rt. 92 07; st. 285 57; sessionstider obestämda; för övrigt se nedan.

Ända till och med år 1861 skötte var och en av huvudstadens församlingar sitt folkskoleväsende oberoende av de övriga. Församlingen utgjorde ett skoldistrikt. Den 27 september 1861 erhöi emellertid Stockholms stad en särskild stadga angående folkundervisningen. Enligt denna stadga skulle folkskoleväsendet i det stora hela utgöra en detta samhälles gemensamma angelägenhet, vars förvaltning handhades dels av en för samtliga folkskolor tillsatt öfverstyrelse, dels av de territoriella församlingarnas skolråd. Centralisationen har med bibehållande av detta förvaltningssätt blivt än fullständigare genomförd fr. o. m. 1904 genom lagarna angående ändrad lydelse av några §§ i förordningen om kyrkostämma, kyrko- och skolråd i Stockholm och angående folkskoleväsendet därstädes den 15 maj 1903. Kostnaderna beslutas och utgöras numera på sätt som om kommunalutskylder är stadgat; dock blev från de samtidigt lämnade bestämmelserna om övertagandet å angivna villkor av församlingarnas lokaler för folkskolan undantagen församling, som ej ville ingå på dessa villkor. Undantagsrätten har endast tagits i anspråk av Klara församling.

Efter inrättandet år 1913 av en statens folkskoleöfverstyrelse, har den kommunala öfverstyrelsen för folkskolorna i Stockholm till undvikande av namnförväxling antagit benämningen »Stockholms folkskoledirektion»; beslutet därom har fastställts av kungl. maj:t.

Direktionens ledamöter väljas av skolrådet, Stockholms stads konsistorium och stadsfullmäktige sålunda, att varje skolråd, ävensom konsistorium väljer en ledamot, samt stadsfullmäktige bland stadens vid fullmäktigeval röstberättigade invånare (alltså även kvinnor) välja lika många ledamöter som hela antalet av de utav skolråden valda. Ledamot i direktionen väljes för en tid av två år och kan återväljas. Direktionen utser inom sig för varje kalenderår ordförande och vice ordförande. Enligt kungl. maj:ts nådiga kungörelse den 15 december 1905 äger folkskollärarekåren i Stockholm att utse en representant att närvara vid di-

rektionens sammanträden med rättighet att deltaga i överläggningarna, men ej i besluten och att få till protokollet antecknad avvikande mening. Lärarekårens representant får dock ej deltaga i behandlingen av frågor rörande lärares skiljande från tjänsten eller extra lärares entledigande.

Direktionen äger (enligt lagen den 29 juni 1908 om ändring av § 4 i lagen ang. folkskoleväsendet i Stockholm) att åt särskilda inom densamma utsedda nämnder, en var bestående av minst 5 personer, överlämna att å dess vägnar fatta beslut i vissa ärenden. Direktionen har med anledning härav för behandling av folkskoleärenden tillsatt en undervisningsnämnd, en ekonominämnd och en skolhusnämnd.

Undervisningsnämnden äger besluta rörande tjänstledigheter och förordnanden i vissa fall, tillstånd för lärare att kvarstå i tjänst, skolbäckers antagande på försök, utdelning av understöd till främjande av folkskolebarns studier samt förbereder i övrigt ärenden av pedagogisk natur till föredragning hos direktionen.

Ekonominämnden äger besluta ang. tillämpning av gällande lönerglementen i vissa fall, upplåtelse av skollokaler samt mindre ärenden av ekonomisk natur. I övrigt förbereder denna nämnd alla ekonomiärenden, som föredragas hos direktionen.

Skolhusnämnden äger fatta beslut rörande underhållsarbeten å skolhus och skolgårdar samt förbereder frågor om skoltomter och skolhusbyggnader.

Sedan stadsfullmäktige den 11 december 1911 beslutat upprättande av praktiska yrkesskolor samt tills vidare uppdragit högsta ledningen av dessa skolor åt direktionen, som i sin ordning äger utse en särskild yrkesskolenämnd, har direktionen utsett en sådan nämnd, bestående av fem personer, vilken nämnd enligt numera utfärdad instruktion äger beslutanderätt å direktionens vägnar rörande ärenden angående de under direktionen lydande yrkesskolorna, i den mån icke dessa ärenden skola avgöras av de särskilda yrkesskolornas styrelser eller äro av natur att skola av nämnden beredas för föredragning inför direktionen.

Dessutom utser direktionen inom sig kassaförvaltare samt ombud att närvara vid lärareprov.

I varje territoriell kyrkoförsamling i Stockholm skall finnas ett skolråd. Församlingens kyrkoherde är ordförande i skolrådet. Ledamöter i skolrådet väljas till lämpligt antal, dock icke understigande fem, af församlingen å kyrkostämman för två år i sänder. Även kvinna är valbar. Skolrådet väljer inom sig för varje år en vice ordförande.

Församlings skolråd har till uppgift att genom framställningar, till direktionen m. m. söka främja folkskoleväsendets utveckling såväl inom staden i dess helhet som särskilt inom församlingen. Skolrådet avgiver förslag vid tillsättande av ordinarie lärarebefattningar och utfärdar även, efter vederbörande överlärarens hörande, tjänstgöringsbetyg åt lärare.

Direktionen är tillika barnavårdsnämnd i Stockholm enligt lagen ang. uppfostran åt vanartade och i sedligt avseende försummade barn den 13 juni 1902. Med stöd av § 2 i nämnda lag, sådan denna § lyder genom lag den 25 juni 1909, har direktionen uppdragit handläggningen av i barnavårdslagen avsedda ärenden åt en särskild nämnd (barnavårdsnämnd i inskränkt bemärkelse). Vissa barnavårdsärenden skola dock handläggas av direktionen in pleno. Ang. direktionens verksamhet som barnavårdsnämnd se sid. 146.

Direktionen har uppdragit handhavandet av barnbespisningen i skolorna (se vidare sid. 134) åt en centralkommitté inom styrelsen, som fördelar de anslagna medlen mellan lokalkommittéerna och anordnar bespisningen.

Författningar m. m. K. förordningen om kyrkostämman samt kyrkoråd och skolråd i Stockholm den 20 nov. 1863. K. stadgan ang. folkundervisningen i Stockholm den 8 nov. 1901 med ändring den 15 dec. 1905 samt den 27 okt. 1911. Lag ang. uppfostran åt vanartade och i sedligt avseende försummade barn def. 13 juni 1902 med ändringar av den 29 juni 1908 och den 25 juni 1909. Reglemente för Stockholms stads folkskolor den 28 april 1903 med ändring av den 8 dec. 1911. Lag angående folkskoleväsendet i Stockholm den 15 maj 1903 med ändringar av den 7 juli 1905 samt den 29 juni 1908. K. instruktionen för överstyrelsen för Stockholms stads folkskolor den 15 maj 1903. Instruktion för överstyrelsens för Stockholms stads folkskolor nämnder, antagen av överstyrelsen den 16 dec. 1910 med tillägg av den 31 maj 1911. Bestämmelser ang. handläggning av yrkesskoleärenden, antagna av överstyrelsen den 27 jan. 1914. Instruktioner för förste och andre folkskoleinspektörerna, fastställda av överstyrelsen den 25 nov. 1910. Instruktion för överlärare vid Stockholms stads folkskolor, fastställd av överstyrelsen den 7 mars 1911.

Stat år 1914. Utgifter: 4,639,850 kr., därav för barnavården i det egentliga Stockholm 148,512:12 kr.; inkomster: 859,500 kr. (därav statsbidrag 763,000 kr.).

Folkskoledirektionens ledamöter. **Fd.**

Ordförande.

***Palmgren**, J. H. H., regeringsråd (som led. vald av Engelbrekts förs:s skolråd); träffas å direktionens lokal i regel måndagar 1,30—2,30 e. m.

Vice ordförande.

Nyström, J. F., lektor, stadsfullm. (som led. vald av stadsfullm.)

Övriga ledamöter.

d'Ailly, G. A. H., byrådirektör, stadsfullm. (vald av Adolf Fredriks förs:s skolråd).

***Albihn**, K. J. A., ingenjör (vald av Johannes förs:s skolråd).

***Aurivillius**, P. O. Ch., professor (vald av stadsfullm.).

***Bagge**, G., fil. lic., redaktör (vald av stadsfullm.).

***Berglöf**, E. A., justitieråd (vald av stadsfullm.).

***Broomé**, f. Lothigius, Emilia A. K., byråföreståndarinna, stadsfullm. (vald av stadsfullm.).

Bäckström, J. W., grosshandlare (vald av Jakobs förs:s skolråd).

***Ceder**, A., underinspektör, stadsfullm. (vald av stadsfullm.).

***Eklund**, J. L., fabrikör, stadsfullm. (vald av Oscars förs:s skolråd).

***Gudheim**, E. R., kassör, (vald av Kungsholms förs:s skolråd).

Johansson, N. J. A., byggmästare (vald av stadsfullm.).

***Lagerbjelke**, J. G., greve, sekreterare, stadsfullm. (vald av Brännkyrka förs:s skolråd).

Lagerholm, O. W., fil. lic. fabriksidkare (vald av stadsfullm.).

Larsson, C. V., kyrkoherde (vald av konsistorium).

Larsson, O. E., folkskollärare, stadsfullm. (vald av stadsfullm.).

Lund, C. J., skrädderiidkare, stadsfullm. (vald av Storkyrkoförs:s skolråd).

***Lyttkens**, I. A., f. d. kansliråd (vald av Hedvig Eleonora förs:s skolråd).

Molin, O. E., fil. d:r, pastoratsadjunkt, (vald av Maria förs:s skolråd).

Nilsson, Fr., bibliotekarie, stadsfullm. (vald av stadsfullm.).

***Olín**, A. R., direktör, stadsfullm. (vald av Matteus förs:s skolråd).

Persson, P. E., överlärare (vald av Katarina förs:s skolråd).

***van Rijswijk**, H. E., hovdekoratör (vald av stadsfullm.).

***Ström**, O. F., partisekreterare, stadsfullm. (vald av stadsfullm.).

Sundberg, J. G. H., regementsläkare (vald av Klara förs:s skolråd).

***Sällström**, G. F. W., ingenjör (vald av Gustav Vasa förs:s skolråd).

Wahl, G. A., montör, stadsfullm. (vald av stadsfullm.).

***Widerström**, Karolina O., prakt. läkare, stadsfullm. (vald av stadsfullm.).

Fd. *Lärarekårens representant.*

Jönsson, Maria G.

Suppleant.

Stenberg, O.

Folkskoledirektionens nämnder.**Undervisningsnämnden.***Ordförande.*

Nyström, J. F.

Övriga ledamöter.

Bagge, G.; Larsson, O. E.; Lyttkens, I. A.; Sundberg, J. G. H.; Widerström, Karolina O.; samt vid ärenden rörande kristendomsundervisningen Larsson, C. V.

Ekonominämnden.*Ordförande.*

Palmgren, J. H. H.

Övriga ledamöter.

Aurivillius, P. O. Ch.; Bäckström, J. W.; Ek-lund, J. L.; Gudheim, E. R.

Skolhusnämnden.*Ordförande.*

Sällström, G. F. W.

Övriga ledamöter.

d'Ailly, G. A. H.; Albihn, K. J. A.; Ceder, A.; Johansson, N. J. A.; Lagerbjelke, J. G.

Yrkesskolenämnden.*Ordförande.*

Lagerholm, O. W.

Övriga ledamöter.

Broomé, f. Lothigius, Emilia, A. K.; Lund, C. J.; van Rijswijk, H.; Wahl, G. A.

Barnavårdsnämnden.*Ordförande.*

Berglöf, E. A.

Övriga ledamöter.

Larsson, C. V.; Molin, O. E.; Nilsson, Fr.; Olin, A. R.; Persson, P. E.; Ström, O. F.

Kassaförvaltare.

Albihn, K. J. A.; Gudheim, E. R.

Suppleanter.

Ek-lund, J. L.; Lund, C. J.

Ombud att närvara vid lärareprov.

Nyström, J. F.; Lyttkens, I. A.

Suppleanter.

Molin, O. E.; Persson, P. E.

Centralkommittén för barnbespisningen i skolorna.

(Jfr sidd. 133, 137.)

Albihn, K. J. A., ordf.; Bagge, G.; Larsson, C. V.; Persson, P. E.; Ström, O. F.

Bibliotekskommittén

(för handläggning av ärenden ang. skolornas bibliotek).

Förste folkskoleinspektören, ordf.; Aurivillius, P. O. Ch.; Andersson, J. K. (ord. lärarinna vid Kungsh. folkskola); Lagerbjelke, J. G.; Lindén, A. (ord. lärare vid Klara folkskola); Nilsson, Fr.

Folkskoledirektionens expedition.

Fredsgatan 9, C.; rt. 92 07; st. 285 57 expeditionstid: 10—12 samt 1—3; lördagar och helgdagsaftnar 10—2.

Stat år 1914. Utgifter: 65,940 kr.

Kamrerare (15)

(tillika föredragande i ekonomiärenden).

Robach, E. C.; rt. 29 30; st. 89 92; träffas 2—3; lördagar och helgdagsaftnar 10—11.

Sekreterare (13).

Wibelius, O. G. S.; rt. 92 07; st. 240 61; träffas 10—12, 1—3, lördags- och helgdagsaftnar 10—12, 1—2.

Redogörare (9).

Brunius, Augusta Ch.; rt. 92 07; st. 9 26; kassan hålles öppen 10—12 samt 1—3; lördagar och helgdagsaftnar 10—2.

Byggnadsinspektör

(4,000 kr.; ej å stat).

Ehrngren, O. I.; st. Söder 254; träffas 10—11 i bostaden Hornsgatan 66 A, Sö.

Värmeledningsinspektör

(600 kr.; ej å stat).

Dahlgren, W.; rt. 12 84; st. 61 50 (kontoret, Strömsborg, C.).

Kontorsbiträde (5).

Höjer, Elisabeth.

Skrivbiträde (4).

Olsson, Karin A.

Förste vaktmästare

(6, nuv. innehavaren kvarstår å övergångsstat).

Nilsson, J.

Vaktmästare (4).

Lundberg, O. T. V.

Dessutom statistiska biträden.

Folkskoleinspektionen.

Fredsgatan 9, C.; expeditionstider: se nedan förste och andre folkskoleinspektören.

Vid övertvakandet af folkskolornas verksamhet biträdes direktionen af vissa tjänstemän.

Förste folkskoleinspektören utövar närmast under direktionen den pedagogiska ledningen af och uppsikten över stadens folkskolor. Han skall vara närvarande vid direktionens, undervisningsnämndens och barnavårdsnämndens sammanträden och äger att deltaga i överläggningarna, men icke i besluten. Vid sidan af förste folkskoleinspektören finnes även en andre folkskoleinspektör, som skall närvara vid direktionens samt ekonominämndens sammanträden med uppgift att förbereda företrädesvis frågor af administrativ och ekonomisk natur. Slöjdinspektören och slöjdinspektorn älliger att utöva tillsyn över undervisningen i slöjd och övertvaka, att denna bedrivs enligt de grunder, direktionen fastställt. Inspektion över skolköksundervisningen tillkommer skolköksinspektorn, som också biträdes med ordnande af barnbespisningen. Gymnastikinspektörerna älliger: att genom besök i skolorna taga noggrann kännedom om gymnastikundervisningens skötande i dessa samt lämna lärare och lärarinnor nödiga råd och upplysningar, att genom föredrag inför lärarepersonalen och undervisningskurser befordra de gymnastiska övningarnas ändamålsenliga bedrivande, att med uppmärksamhet följa de ordnade lekövningar, som vid skolorna förekomma m. m.

Exercis- och skjutinstruktören älliger: att meddela de bland lärarna uttagna instruktörer i exercis och målskjutning nödig undervisning för övningarnas rätta bedrivande, att bland instruktörerna utse bataljons- och kompanichefer ävensom dem, som skola leda målskjutningsövningarna, att leda de gemensamma utmarscher, som varje vår och höst företagas med lärjungar från samtliga folkskolor, ävensom de tävlingskjutningar, som i samband därmed äga rum m. m.

Instruktioner. Instruktioner den 25 nov. 1910 för förste och andre folkskoleinspektören samt den 14 dec. 1903 för slöjdinspektören, slöjdinspektorn, gymnastikinstruktören och exercisinstruktören. (De senare äro under omarbetning.)

Stat år 1914. Utgifter: 33,200 kr.

Förste folkskoleinspektör (0).

von **Schéele**, F. A., professor; rt. 22 78; st. 198 86; träffas måndag och fredag 2—3 och onsdag 10—11.

Andre folkskoleinspektör (16).

Jonsson, J. A., stadsfullm.; st. 89 93; träffas tisdagar och fredagar 1—2 och onsdagar 10—11.

Slöjdinspektör

(lön som folkskollärare, dessutom 2,200 kr.).
Berg, J. Hj.; träffas å exp., Klara folkskola, Klara södra kyrkogata 13 & 15, C., st. 193 07, onsdag 2—3 samt i slöjdsalen, Storkyrkoförors folkskola, Svartmangatan 22, St., st. 142 70, fredag 1,30—3.

Slöjdinspekttris

(lön som folkskollärarinna, dessutom 1,000 kr.).
Blomberg, Fanny E.; st. 215 37; träffas i bostaden Banérgatan 31, Ö. Dj., onsdagar 2—3 och lördagar 11—1.

Skolköksinspekttris (10).

Bergström, Gertrud K. A.; träffas å direktionens lokal onsdagar 2,30—3,30 och fredagar 3—4 e. m.

Gymnastikinspektörer.

(Anslag 4,200 kr.).

Falk, Elin; st. 161 10; träffas i bostaden Narvavägen 30, Ö. Dj., tisdagar och fredagar 2—3; **Littorin**, B. E., kapten; st. 150 07; träffas i bostaden Parkgatan 4, K., tisdagar och fredagar 4,30—5.

Exercisinstruktör

(600 kr.; ej å stat).

af **Wetterstedt**, N. V. U., frih., överstelöjtnant.

Folkskolans läkarevård.

För undersökning af barn vid Stockholms folkskolor antagas af direktionen medelst förordnande tills vidare läkare för allmänna undersökningar (skolläkare); och böra dessa läkare helst vara boende var och en inom den församling, för vars skola han är anställd. Dessutom antages nödigt antal specialister för undersökning af sjukdomar i öron, näsa, svalg och ögon.

Skolläkare älliger bl. a. att vara närvarande vid barnens inskrivning vid läsarets början, att undersöka nyinskrivna barn, varvid de klena barn, som anses under sin skoltid böra årligen undersökas å matrikelbladen betecknas genom ordet »läkarekontroll», att varje läsår undersöka dessa barn samt i övrigt de barn, som till honom hänvisas af skolans överlärare, att undersöka barn, som äro föreslagna att sändas till skollovskoloni, att hålla mottagningar i skolan för att meddela föreskrifter rörande de barn, som af överläraren till honom hänvisas för lindrigare invärtes sjukdom, att vid inträffad smittosam sjukdom giva nödiga föreskrifter till hindrande af smittas spridande samt att ägna noggrann uppmärksamhet åt skolans hygieniska anordningar.

Varje af direktionen för undersökning af barn i stadens folkskolor antagen läkare är skyldig

Fd.

Fd. att direktionen före februari månads utgång lämna skriftlig redogörelse för sin verksamhet under det sist förflutna året samt därvid göra de framställningar och anvisningar, vartill hans arbete kunnat giva anledning. Fr. o. m. år 1906 erhålla folkskolebarnen även fri läkarebehandling i skolan, utom i akuta sjukdomsfall. Det åligger därför vederbörande läkare att hålla särskild mottagning i skolans lokal — i de större skolorna en gång i veckan — för att meddela de föreskrifter och den övriga läkarebehandling, som kan vara av nöden.

Instruktion. Provisoriska bestämmelser ang. skolläkare ålliganden av den 12 juni 1912.

Stat år 1914. Utgifter: 25,800 kr.¹⁾

Avlöningar m. m. Skolläkare: inalles 23,800 kr. (dessutom arvode till läkaren i Brännkyrka, 2,000 kr., som utgår av anslaget till skolväsendet i Brännkyrka).

Läkare.

Scholander, C. Th. (Storkyrkoförs.), rt. 20 88.

Zander, E. V. (Klara förs.), rt. 92 66, st. 147 84.

Spangenberg, K. G. V. (Kungsholms förs.), st. 183 00.

Söderling, K. A. S. (Adolf Fredriks, Gustav Vasa och Matteus förs.), st. 185 45.

Ekelund, C. M. (Jakobs och Joh:s förs.), st. 212 51.

Nordgren, R. E. (Engelbrekts, Hedvig Eleonora och Oscars förs.), st. 73 36.

Sundell, C. (Katarina förs.), st. 30 40.

Nylin, E. W. A. (Maria förs.), rt. 10 68.

Kinberg, Julia (Brännkyrka förs.) rt. 32 10, st. 15 06.

Lönberg, Fr. U. (för ögonsjukdomar), st. 31 63, st. 70 24.

Klingspor, S. W. (Storkyrko-, Klara, Jakobs och Johannes, Engelbrekts, Hedvig Eleonora och Oscars förs.), st. 97 97.

Arnoldson, N. J. (Kungsh., Ad. Fredr., Gustav Vasa, Matteus förs.), st. 202 99.

Stangenberg, A. E. (Maria och Katarina förs.), st. Österm. 54 94.

Folkskolornas tandkliniker.

Genom stadsfullmäktiges beslut den 20 dec. 1906 anslagos 6,200 kr. för anordnande under år 1907 av en försökstandklinik vid Stockholms folkskolor, varav 1,000 kr. för inredning och uppsättningskostnader, och i enlighet med stadsfullmäktiges beslut ang. stat för direktionen har anslaget för samma klinik under vartdera av åren 1908 och 1909 utgjort 5,200 kr. För år 1910 blev anslaget höjt till 6,700 kr. I staten för år 1911 anslagos stadsfullmäktige för tvänne försökstandkliniker 9,825 kr. och i staten för år 1912 9,900 kr. Från och med höst-

¹⁾ Därjämte särskilt anslag vid Brännkyrka folkskolor.

terminen 1913 är ytterligare en tandklinik upprättad, nämligen i Adolf Fredriks folkskola, varjämte verksamheten i övrigt skall utvidgas i syfte att successivt utsträcka den konservativa tandbehandlingen till barn från samtliga folkskolor. Direktionen har för inseende över kliniken utsett en kommitté om fyra personer (se nedan).

Stat år 1914. Utgifter: 29,000 kr.

Direktionens tandvårdskommitté.

Lenhardtson, J. A. M., tandläkare; **von Schöe,** F. A., förste folkskoleinspektör; **Sundberg,** J. G. H., regementsläkare; **Widerström,** Karolina O., prakt. läkare, stadsfullm.

Föreståndare för tandklinikerna

(avlöning se nedan).

Lenhardtson, J. A. M.

Engelbrekts tandklinik.

Engelbrekts folkskola, Valhallavägen 63, Ö.; st. 110 29; kliniktid: 8—11.

Tandläkare

(2,700 kr.; ej å stat).

Lenhardtson, J. A. M. (se ovan); **Lundberg,** f. Schulzenheim, Nonny; **Stene,** N. S:son.

Adolf Fredriks tandklinik.

Adolf Fredriks folkskola, Tegnérgatan 44, Va., st. 169 14; kliniktid 8—11.

Tandläkare

(2,700 kr., ej å stat).

Dahlén, G. S.; **Nordström,** F. G. D.

Södra tandklinik.

Katarina norra folkskola, Tjärhovsgatan 15, Sö.; st. 135 05; kliniktid: 8—11.

Tandläkare

(2,700 kr.; ej å stat).

Hammarlund, H. A. F.; **Fischer,** E. W.; **Isacson,** f. Aronson, Agda K. S.

Församlingarnas skolor.

Varje territoriell församling utgör ett skolområde. Skolan vid stadens uppfostringsanstalt å Skrubba (jfr sid. 106) tillhör Katarina församlings skolområde och skolan vid den år 1747 grundade Murbeckska inrättningen (numera förlagd till Täby socken i Stockholms län, där undervisning meddelas ett 30-tal barn av vid Stockholms folkskolor anställd lärarinna samt en lärarinna i kvinnlig slöjd) tillhör Maria församlings skolområde.

Varje skolområde utgör ett eller flera överlärare-distrikt. Överläroaren har närmaste ansvaret för undervisningen vid folkskolan inom sitt distrikt. I de skolhus, där överläroaren icke har sin huvudexpedition, äro för ordningens övervakande av folkskoleinspektören på över-

lärarens förslag tillsatta tillsyningslärare. Överläraren är alltid lärare vid folkskolorna och förordnas efter skolrådets hörande av direktionen för en tid av högst 5 år. Till överlärare kan numera även kvinna förordnas. Överläraren och de vid skolorna i hans distrikt tjänstgörande lärare och lärarinnor utgöra distriktets lärarekollegium, i vilket överläraren är ordförande. Varje lärarekollegium utser inom sig ett ombud för varje helt eller påbörjat tiotal av ledamöternas antal. Dessa ombud utgöra tillsammans lärarekollegiets ombuds församling, som minst en gång varje år på kallelse av direktionens ordförande sammanträder med direktionens och skolrådets ledamöter samt folkskoleinspektören för överläggning om frågor angående folkskoleväsendet.

Folkskolan i Stockholm omfattar sex årsklasser, vardera om två terminskurser. Såsom överbyggnad på dessa sex årsklasser, vilka tillsammans utgöra folkskolans lägre avdelning, finnes en högre avdelning, omfattande två årsklasser. Dessutom finnas fortsättningskolor och ersättningskolor. Fortsättningskolan är inrättad för lärjungar, som genomgått de för folkskolan fastställda lärokurserna samt icke ännu övergå till den högre avdelningen. Ersättningskolan avser lärjungar, som på grund av fattigdom hindrats att fullständigt begagna folkskolans undervisning. Lärjungarna i varje terminskurs fördelas i parallellavdelningar, vilka undervisas var för sig av särskilda därtill utsedda klasslärare eller klasslärarinnor. Lärjungeantalet i varje avdelning bör i klasserna 1—2 av folkskolan även som i fortsättningskolan och ersättningskolan ej överstiga trettio samt i folkskolans övriga klasser och dess högre avdelning icke uppgå till mer än fyrtio. I årsklasserna 1—3 och, då så anses fördelaktigt, även i årsklassen 4 av folkskolan bildas blandade avdelningar av gossar och flickor. I övrigt bildas särskilda goss- och särskilda flickavdelningar; dock må undantagsvis blandade avdelningar anordnas även i folkskolans högre klasser och i dess högre avdelning. Vid indelningen iakttagas i övrigt, att avdelningslärare (avdelningslärarinna) i regel behåller samma avdelning kurs efter kurs.

Hjälpklasser för psykiskt efterblivna barn inrättades år 1905. I dessa avdelningar, som bestå av högst tolv lärjungar, undervisas företrädesvis barn, som varit i skolan två till sex terminer utan att hava gjort några märkbara framsteg; undervisningen pågår högst 4 timmar om dagen och till lärarinnor utses sådana, som själva önska komma i fråga och kunna anses lämpliga. För att bereda värd åt barnen även efter slutad skolgång har för ett par år sedan stiftats en förening »Hjälpklassernas skyddsförening», som utsånder skollovskolonier och har upprättat ett arbetshem (se vidare sid. 211).

Bespisning av fattiga skolbarn på församlingars, donationers och enskildas bekostnad

har sedan länge förekommit i folkskolan. Tillrädd 1909 har den dock i regeln omfattat blott middagsspisning. Genom anslag dels av stadsfullmäktige, dels av församlingarna samt med andra medel har numera även frukostbespisning kunnat anordnas. Stadsfullmäktige hava den 14 februari 1910 fastställt bestämmelser ang. bespisningen, enligt vilka överstyrelsen äger disponera anslaget (jfr sid. 133, 4); bestämmande av vilka barn, som skola komma i åtnjutande av bespisningen, sker genom lokala kommittéer för varje överläraredistrikt, bestående av resp. överlärare jämte personer, utsedda av skolråd, fattigvårdsstyrelse, styrelse för i distriktet ev. befintlig arbetsstuga och lärarekollegiet.

Undervisning i huslig ekonomi började meddelas första gången 1889, då ett försök gjordes i Storkyrkoförsamlingens folkskola i samband med tillagning av mat åt fattiga skolbarn. Följande år gjordes liknande försök i Hedvig Eleonora och Maria församlingar. Utgifterna bestredes av församlingarna och enskilda. Verksamheten utveckledes raskt och flera församlingar inrättade särskilda skolkök. År 1899 utfärdade direktionen ett »reglemente för Stockholms folkskolors skolkök». Till en början anställdes en lärarinna i värt skolkök, i en del hava sedermera anställts även biträdande lärarinnor. Lärarinnornas avlöning bekostas av direktionen, som emellertid erhåller statsbidrag enl. K. förordningen den 16 juni 1906. Skolkökens antal är nu 23. I undervisningen deltaga flickor ur tolfte till och med sextonde kurserna samt i en del hjälpklasser.

Under 1860-talet anlades tvenne skolträdgårdar för Maria och Katarina församlingars skolor; dessas verksamhet nedlades emellertid åter på 1870-talet och först 1907 kom åter en skolträdgård till stånd, men då i större skala och mer planmässigt ordnad, och våren 1910 tillkom ytterligare en; den förre, södra trädgården, är belägen vid Stora Blecktorvet och den senare, den norra trädgården, vid Solnavägen. Trädgårdarna, som skötas av barnen under lärarens ledning, leverera årligen tusentals exemplar av växter för undervisningen i skolorna. Vid sidan av det praktiska arbetet meddelas ungefär en timme i veckan teoretisk undervisning i trädgårdsskötsel.

I samtliga folkskolor, med undantag för Vårtaus och Brännkyrka, finnas rymliga och väl inredda gymnastiksalar, i vilka de högre avdelningarna erhålla undervisning en halvtimme varannan dag; i de tre lägsta årsklasserna inskränkas gymnastikövningarna till sådana enkla rörelser, som kunna försiggå i de vanliga klassrummen. Gymnastikskor tillhandahållas genom överstyrelsens försorg. Övningarna ledas i allmänhet av vederbörande lärare och lärarinnor. Till hjälp vid gymnastikundervisningen äro emellertid anställda elva från gymnastiska centralinstitutet utexaminerade gymnastiklärarinnor. För gossar i folkskolans högre avdelning anordnas under vårterminen från 1 maj och

Ed. under höstterminen till 1 oktober exercisövningar tre gånger i veckan, ledda av en bland skolans lärare, varjämte under samma tid andornas skjutövningar. Vid skolorna äro anställda särskilda lekledare för att ordna barnens friluftlek ar; materiel för lekarna anskaffas genom direktionens försorg, och lekplatser hava upplåtits i parker i skilda delar av staden. I de flesta av skolhusen i den egentliga staden äro inrättade skolbad, och beredas därjämte ett stort antal barn tillfälle till sjöbad och simövningar i Stockholms stads sim- och badinrättning.

År 1907 grundlades lärarebibliotek vid de olika folkskolorna. Dessa bibliotek, till vilka stadsfullmäktige fr. o. m. år 1910 anslagit 6,700 kr., äro i allmänhet inrymda i de skolhus, där överlärarna hava sina expeditioner, och uppdelade i en referensavdelning med uppslagsböcker för studier på platsen och en läneavdelning för hemlän. För lärarnas fortbildning anordnas årligen med stadsfullmäktiges understöd sammanhängande föreläsningkurser (jfr sid. 206) och utdelas kommunala resestipendier.

Vid skolorna finnas lärjungebibliotek, till vilka stadsfullmäktige anslagit 13,500 kr. Deras sammanlagda bokantal uppgick den 31 dec. 1913 till 37,829 band. För de olika bibliotekens bokbestånd den sista dec. 1913 redogöres nedan under de olika skolorna. Genom anordnande under vintern av s. k. »läsaftnar» i skolorna har man berett barnen tillfälle till mer ostörd läxläsning.

Instruktioner m. m. Reglemente för Stockholms stads folkskolor den 28 april 1903 och instruktion för överlärare den 7 mars 1911. Lönerreglemente ang. lärarepersonalen i läs- och skrivämnen vid Stockholms folkskolor, fastställt av stadsfullmäktige den 19 och 21 dec. 1906 med ändring av den 18 maj 1908. Lönerreglemente ang. lärare i övningsämnena samt i fortsättnings- och ersättningskolan vid Stockholms folkskolor, fastställt av stadsfullmäktige den 20 dec. 1906 med ändring av den 21 dec. 1911. Löne- och pensionsbestämmelser för lärarepersonalen i Brännkyrka, antagna av stadsfullmäktige den 17 febr. 1913.

Stat år 1914. För folkskolorna: utgifter 3,032,679 kr., inkomster 688,000 kr. (statsbidrag)²⁾; för folkskolelokalerna: utgifter 770,469:80 kr., inkomster 14,100 kr.

Avlöningar m. m. I 1911 års lönerreglering ingick icke lärarpersonalen vid folkskolorna, däremot reglerades lönerna för vaktbetjäning vid folkskolelokalerna.

Överlärare. 13 överlärare: förutom avlöning såsom ordinarie folkskollärare tilläggslön: 4 överlärare 2,200 kr.; 9 överlärare 1,200 kr. och fri bostad; var och en av dessa 13 dessutom ett ålderstillägg å 400 kr. Därjämte särskilt anslag till en överlärare vid Brännkyrka skolor. För tillsyn vid Värtans skola 200 kr.

Ordinarie lärare och lärarinnor i läs- och skrivämnen. Storkyrkoförsamlingen: 5

lärare, 20 lärarinnor. Klara församling: 8 lärare, 18 lärarinnor. Kungsholms församling: 23 lärare, 101 lärarinnor. Adolf Fredriks församling: 15 lärare, 64 lärarinnor. Gustav Vasa församling: 8 lärare, 26 lärarinnor. Matteus församling: 9 lärare, 40 lärarinnor. Jakobs församling: 6 lärare, 18 lärarinnor. Johannes församling: 10 lärare, 39 lärarinnor. Engelbrekts församling: 12 lärare, 49 lärarinnor. Hedvig Eleonora församling: 4 lärare, 16 lärarinnor. Oscars församling: 6 lärare, 23 lärarinnor. Katarina församling: 31 lärare¹⁾, 135 lärarinnor. Maria församling: 24 lärare, 102 lärarinnor. Brännkyrka församling: 22 lärare, 47 lärarinnor samt 26 småskollärarinnor. Varje lärare 2,200 kr., med undantag av Brännkyrka församling, där lönen är 2,000 kr., varje lärarinna 1,700 kr., med undantag av Brännkyrka församling, där lönen är 1,600 kr. Dessutom lämnas tre ålderstillägg, vardera å 400 kr., åt varje ordinarie lärare och tre ålderstillägg, vardera å 200 kr., åt varje ordinarie lärarinna. Varje småskollärarinna (i Brännkyrka) 1,300 kr. med tre ålderstillägg, vart och ett å 100 kr.

E. o. lärare och lärarinnor i läs- och skrivämnen: 76,000 kr.²⁾

Ordinarie lärare och lärarinnor i övningsämnena. 25 lärarinnor i kvinnlig slöjd 1,350 kr., 12 lärare i teckning var och en 1,500 kr., 9 lärare i sång var och en 1,500 kr., 18 skolköksföreståndarinnor var och en 1,350 kr. jämte fri kost (150), 3 skolköksföreståndarinnor var och en 1,200 kr. jämte fri kost (150) samt bostad och värme (150).³⁾

E. o. och biträdande lärare och lärarinnor i övningsämnena.²⁾ E. o. lärarinnor i kvinnlig slöjd, tillsammans: 10,800 kr. Biträde vid undervisningen i kvinnlig slöjd: 3,500 kr. E. o. lärare i teckning, tillsammans: 4,100 kr. E. o. lärare i sång, tillsammans: 3,200 kr. Biträdande lärarinnor i huslig ekonomi samt till eftermiddagsundervisning i huslig ekonomi, tillsammans: 14,550 kr.

Lärare och lärarinnor i metall-, trä- och pappslöjd, tillsammans: 77,600 kr.²⁾ Lärarinnor i gymnastik, tillsammans: 16,200 kr. (därav till modifierad gymnastik 3,000 kr.). Lärare i vapenföring och skjutning, tillsammans: 1,700 kr.²⁾ Lekledare, tillsammans: 5,650 kr.²⁾

Lärare i fortsättnings- och ersättningskolorna: 9,000 kr.²⁾ Extra undervisning: 12,000 kr.²⁾ Undervisning i kvinnlig hygien: 600 kr.

Sekreterarna i skolråden avlönas av de olika församlingarna med växlande belopp. Bibliotekarierna avlönas med arvoden i de olika skolorna.

¹⁾ Dessutom en lärare, med tjänstgöring vid Skrubba, avlönad av fattigvårdsnämnden.

²⁾ Därjämte särskilt anslag vid Brännkyrka folkskolor.

³⁾ Samtliga dessa övningslärare äga dessutom rätt till tre ålderstillägg.

Vaktbetjäning m. m.¹⁾ 18 vaktmästare: avlöning i lönegrupp 4 (utom en, som kvarstår å äldre stat). 12 värmeledningsskötare: avlöning i lönegrupp 4. 14 baderskor: avlöning i lönegrupp 2. Dessutom anslag av växlande belopp till biträden åt vaktmästare och värmeledningsskötare (eldare) samt till portvaktstjänstgöring.

Storkyrkoförsamlingens folkskola.

Storkyrkoförsamlingens folkskola räknar vårterminen 1914 inalles 23 undervisningsavdelningar med 632 skolbarn. Skolan är fördelad på två skolbyggnader, den ena vid Svartmangatan 22, *St.*, med 14 klassrum, den andra vid Skärgårdsgatan 6, *St.*, med 10 klassrum. Skolbiblioteket omfattade den 31 dec. 1913 2,052 band.

Skolrådets ledamöter.

Stortorget 1, *St.*

Welinder, N. J., vice pastor, självskr. ordf.; **Berglund**, E. K., vice häradsförordning; ***Bernström**, C. A. Fr., boktryckare; ***Brandel**, R. A., komminister; **de Brun**, F. D., läroverksadjunkt; **Creutz**, J. W., assurancesdirektör; ***Lund**, C. J., skrädderidkare, stadsfullm.; **Malmgren**, O. W., grosshandlare, kassör; ***Ohlsson**, J. E., speccerihandlare.

Sekreterare.

Gylensvärd, G. V., st. Söder 3 08.

Överlärare.

Karlsson, L. V., st. 142 70, träffas å exp. Svartmangatan 22, *St.*, alla undervisningsdagar 7,45—8,30 f. m. samt måndag och torsdag 1—1,30 e. m.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen	5
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen	19
Lärare i övningsämnen	3
Lärarinnor i övningsämnen	7

Så lärare och lärarinnor 34

Bibliotekarie.

Lindgren, J. F.

Vaktmästare (4).

Jansson, V. E.

Dessutom fyra *städerskor* och en *baderska* (2).

Klara församlings folkskola.

Klara församlings folkskola räknar vårterminen 1914 inalles 25 undervisningsavdelningar med 729 skolbarn. Skolan är inrymd i nya skolhuset vid Klara södra kyrkogata 13 & 15,

¹⁾ Därför särskilt anslag vid Brännkyrka folkskolor.

C., och innehåller 30 klassrum, förutom ett antal rum för speciella skoländamål ävensom gymnastiksal, badavdelning och skolkök samt bostadslägenhet för överlärare, vaktmästare och värmeledningsskötare. Skolbiblioteket omfattade den 31 dec. 1913 2,285 band.

Skolrådets ledamöter.

Klara östra kyrkogata 8, *C.*

Strandell, K. E. A., kyrkoherde, självskr. ordf.; **Andersson**, B. John F., ingenjör, kassör; **Magnusson**, A. E., byggmästare, stadsfullm.; **Sundberg**, J. G. H., regementsläkare; ***Widerström**, Karolina O., prakt. läkare, stadsfullm., två vakanta.

Sekreterare.

Croneborg, O. U., rt. 70 91.

Överlärare.

Söderberg, J. G., st. 193 07, träffas å exp. Klara södra kyrkogata 13 & 15, *C.*, alla undervisningsdagar 7,45—8,30 f. m. samt måndag och torsdag 1—1,30 e. m.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen	7
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen	18
E. o. lärarinnor i läs- och skrivämnen	2
Lärarinnor i övningsämnen	6

Så lärare och lärarinnor 33

Bibliotekarie.

Lindén, A. V.

Vaktmästare (4).

Andersson, K. W.

Dessutom en *värmeledningsskötare* (4) och en *baderska* (2).

Kungsholms församlings folkskola.

Kungsholms församlings folkskola räknar vårterminen 1914 inalles 125 undervisningsavdelningar med tillsammans 3,873 skolbarn. Skolan är fördelad på två skolbyggnader, den ena vid Mariebergsgatan 34, *K.*, med 89 klassrum, den andra vid Hantverkaregatan 17, *K.*, med 12 klassrum. Dessutom finnas vid Kungsholmsgatan 72, *K.*, två skolkök och en bespisningsanstalt. I fortsättningskolan är antalet barn 45. Skolbiblioteket omfattade den 31 dec. 1913 3,360 band.

Skolrådets ledamöter.

Parvmätaregatan 3, *K.*

Larsson, C. V., kyrkoherde, självskr. ordf.; **Bergqvist**, R. J. son, överdirektör; ***Blomquist**, A. K., folkskollärare; **Cederlund**, K. O. F., maskinarbetare; ***Davidson**, J. A. L., förste pastoratsadjunkt; ***Gudheim**, E. R., kassör; ***Pettersson**, G., handlande; **Spangenberg**, K. G. V., distriktsläkare; **Wahlström**, Hulda, A., folkskollärarinna.

Fd.

Sekreterare.

Lindeberg, C. A., rt. 29 67.

Överlärare.

Olsson, J., Kungsh. 3 04, träffas å exp. Mariebergsgatan 34, n. b., *K.*, alla läsdagar 7,30—8,30 f. m. och 5—5,30 e. m. samt måndagar och torsdagar 1—1,30 e. m. och därjämte å exp. Hantverkaregatan 17, *K.*, st. 107 06, onsdagar 10,30—11,30 f. m.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen	22
E. o. lärare å vakant plats i läs- och skrivämnen	1
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen	99
E. o. lärarinnor å vakanta platser i läs- och skrivämnen	2
E. o. lärare i läs- och skrivämnen	1
E. o. lärarinnor i läs- och skrivämnen	1
Lärare i övningsämnen	1
Lärarinnor i övningsämnen	13

S:a lärare och lärarinnor 140

Bibliotekarie.

Andersson, J. K. (Hanna).

Vaktmästare (4).

Andersson, K. E.

Dessutom en *värmelednings-skötare* (4), två *biträden*, en *städerska* och två *baderskor* (2).**Adolf Fredriks församlings folkskola.**

Adolf Fredriks församlings folkskola är uppdelad på två skolhusbyggnader, en vid Tegnérsgatan 44, *Va.*, och en vid Salmtätaregatan 2, *Va.* Folkskolhuset vid Tegnérsgatan 44 har 66 klassrum, skolhuset vid Salmtätaregatan 2, 12 klassrum. De två skolhusen räknas vårterminen 1914 inalles 83 undervisningsavdelningar med tillsammans 2,571 skolbarn. Skolbiblioteket omfattade den 31 dec. 1913 2,372 band.

*Skolrådets ledamöter.*Kammakaregatan 30, *Va.*

Hasselrot, C. R., kyrkoherde, självskr. ordf.; d'Ailly, G. A. H., byrådirektör, stadsfullm.; *Falk, C. Th., fil. dr. f. d. läroverksadjunkt; Gagner, H. Marie-Louise Ch., seminarieadjunkt; *Holmkvist, G. H., målarmästare; *Nilsson, S., fil. kand., f. d. överlärare; Rosenberg, J. O., f. d. professor, vice ordf.; Rudner, A. E., möbelsnickare; *Svensson, F. L., prakt. läkare.

Sekreterare.

Ljungman, C. J. D., rt. 29 90.

Kassör.

Grönfors, G. B. V.

Överlärare.

Sterner, J. L., träffas å exp. Tegnérsgatan 44, *Va.*, st. 169 14, alla läsdagar 7,45—8,30 f. m. ävensom måndagar och torsdagar 1—1,30 e. m. samt å exp. Salmtätaregatan 2, *Va.*, st. 169 16, lördagar 12 middagen.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen	14
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen	59
E. o. lärare i läs- och skrivämnen	2
E. o. lärarinnor i läs- och skrivämnen	9
Lärare i övningsämnen	6
Lärarinnor i övningsämnen	12

S:a lärare och lärarinnor 102

Bibliotekarie.

Locander, Cecilia K.

Vaktmästare.

Gustafson, E. G. (4); Forsling, Gustava (lön 900 kr., bostad, värme och lyse).

Dessutom en *värmelednings-skötare* (4), en *eldare* och en *baderska* (2).**Gustav Vasa församlings folkskola.**

Gustav Vasa församlings folkskola, Karlbergsvägen 34, *Va.*, räknar vårterminen 1914 38 skolavdelningar med tillsammans 1,144 barn, därav 9 avdelningar undervisas kl. 2—6 och 1 avdelning är placerad i skolhuset, Valhallavägen 63, *Ö.* I fortsättningskolan är lärjungeantalet 71 och i ersättningskolan 16. Hela barnantalet är således 1,231. Skolhuset har 27 klassrum. Den 31 dec. 1913 funnos i skolbiblioteket 2,100 band.

*Skolrådets ledamöter.*Västmannagatan 63, *Va.*

Hallberg, H. E., kyrkoherde, självskr. ordf.; Björklund, Sigrid O. M., lärarinna; *Ceder, A., underinspektör, stadsfullm.; Dalström, J. J., överlärare; *Francke, Cecilia, folkskollärarinna; Hallström, K. L. F., snickare; Hellström, T. G., prakt. läkare; *Lundbergh, G. H., grosshandlare, vice ordf.; *Sällström, G. F. W., ingenjör.

Kassör.

Enell, H. G. O., apotekare.

Sekreterare.

Falkenberg, A. C. M., frih., st. 193 00.

Överlärare.

Dalström, J. J., st. 193 03, träffas å skolans exp. Karlbergsvägen 34, *Va.*, varje läsdag 7,45—8,30 f. m. samt måndagar och torsdagar 1—1,30 e. m.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen	8
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen m. m.	26
E. o. lärare i läs- och skrivämnen	1
E. o. lärarinnor i läs- och skrivämnen	4
Lärare i övningsämnen	5
Lärarinnor i övningsämnen	11

S:a lärare och lärarinnor 55

Bibliotekarie.

Eriksson, S. Konkordia.

Vaktmästare (4).

Pettersson, E. V., st. 193 03.

Dessutom en värmeledningsskötare (4).

Matteus församlings folkskola.

Matteus församlings folkskola räknar vårterminen 1914 inalles 51 undervisningsavdelningar med tillsammans 1,631 skolbarn. Skolan är belägen vid Norrtullsgatan 18, *Va.*, och har 49 klassrum. Skolbiblioteket omfattade den 31 dec. 1913 2,660 band.

*Skolrådets ledamöter.*Dalagatan 78 B, *Va.*

Berglund, A. A. T., kyrkoherde, självskr. ordf.; **Ahiberg**, K. J., direktör; **Anderberg**, A. W., kamrerare; **Forsell**, J. A. Sson, expeditiönsföreståndare, stadsfullm.; ***Olin**, A. R., direktör, stadsfullm.; ***Ringselle**, G. A., fil. kand., läroverksadjunkt; ***Sandberg**, H. T., f.d. bokauktionskommissarie, vice ordf.

Sekreterare.

Edman, P. V., rt. Österm. 2 15.

Överlärare.

Carli, E. J., st. 180 51, träffas å exp. Norrtullsgatan 18 n. b., *Va.*, varje lördag 7,45—8,30 f. m. samt måndagar och torsdagar 1—1,30 e. m.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen	9
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen	38
E. o. lärare i läs- och skrivämnen	1
E. o. lärarinnor i läs- och skrivämnen	4
Lärare i övningsämnen	1
Lärarinnor i övningsämnen	6

S:a lärare och lärarinnor 59

Bibliotekarie.

Almin, f. Pettersson, A. Wilhelmina.

Vaktmästare (4).

Strömbäck, T. G.

Dessutom en värmeledningsskötare (4), en *eldare* och en *baderska* (2).**Jakobs och Johannes församlingars folkskola.****Fd.**

Jakobs och Johannes församlingars gemensamma folkskola räknar vårterminen 1914 inalles 72 undervisningsavdelningar med tillsammans 2,172 skolbarn. Skolan är fördelad på fyra skolbyggnader, en vid Brunnsgatan 11, *C.*, med 18 klassrum, en vid Roslagsgatan 53, *Va.*, med 28 klassrum, en vid Ynglingagatan, *Va.*, med 14 klassrum och en vid Skeppsholmen, *Ö.Dj.*, med 1 klassrum. Skolbiblioteket omfattade den 31 dec. 1913 2,477 band.

Jakobs församlings folkskola.*Skolrådets ledamöter.*Jakobsgratan 4, *C.*

Hammarsten, F., kyrkoherde, självskr. ordf.; **Bellander**, N., prakt. läkare; **Hedin**, Clara C. H., fröken; **Lindholm**, Hj. G., kyrkoherde; ***Sjögren**, A., fabrikör; ***Svenson**, A., skräddarmästare; ***Wretman**, J., rådman, vice ordf.

Sekreterare.

Aizelius, A. C. A., st. Brevik 31.

Överlärare.

Wassberg, A., st. 193 06, träffas å exp. Roslagsgatan 65, n. b., *Va.*, alla lördagar 7,45—8,30 f. m. samt måndagar och torsdagar 1—1,30 e. m. och i skolhuset vid Brunnsgatan 11, *C.*, st. 169 15, fredagar 1 e. m.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen	6
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen	18
Lärarinna i övningsämnen	1

S:a lärare och lärarinnor 25

Johannes församlings folkskola.*Skolrådets ledamöter.*Kammakaregatan 12, *Va.*

Öhman, K., kyrkoherde, självskr. ordf.; ***Althin**, N. P., byggmästare; **Alfvén**, K. A., prakt. läkare; **Brodin**, J. E., f. d. rektor; ***Edén**, L. A., f. d. överlärare; **Hjorth**, J. E., disponent, stadsfullm.; ***Steinmetz**, f. Brummer, H. Engenie, skolföreståndarinna.

Sekreterare.

Engellau, I., rt. 97 49.

*Överlärare.***Wassberg**, A. (se Jakobs förs:s folkskola).

Fd.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen	10
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen	39
Lärarinnor i övningsämnen	8
E. o. lärare i läs- och skrivämnen	1

S:a lärare och lärarinnor 58

Bibliotekarie.

Jönsson, Maria G.

Vaktmästare (4).

Ek, N. A., (Johannes folksk.); Söhr, O., (Jakobs folksk.).

Dessutom en värmeledningsskötare (4), en *eldare*, tretton *städerskor* och en *baderska* (2).

Engelbrekts församlings folkskolor.

Engelbrekts församling har två folkskolor, se nedan.

Skolrådets ledamöter.

Valhallavägen 41, Ö.

Lindhagen, L. T., vice pastor, självskr. ordf.; *Berg, J. Hj., slöjdinspektör, vice ordf., kassör; Branzell, A., överlärare; *Corin, A. R., överdirektör; Engström, Lilly A., f. d. lärarinna; Lind, N. G. C., bokhållare; *Westermark, F. J. E., professor.

Sekreterare.

Norman, C. A. H., rt. Österm. 8 41.

Folkskolan vid Valhallavägen.

Folkskolan räknar vårterminen 1914 inalles 49 undervisningsavdelningar med 1,320 skolbarn. Skolan är belägen vid Valhallavägen 63, Ö., och har 60 klassrum. Skolbiblioteket omfattade den 31 dec. 1913 2,542 band.

Överlärare.

Branzell, A., st. 110 29, träffas å exp. Valhallavägen 63, Ö., alla lördagar 7,45—8,30 f. m., måndagar och torsdagar 1—1,30 e. m. samt tisdagar i skolan vid Värtan 1—1,30 e. m.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen	11
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen	38
E. o. lärarinna i läs- och skrivämnen	1
Lärare i övningsämnen	7
Lärarinnor i övningsämnen	8

S:a lärare och lärarinnor 65

Bibliotekarie.

Bergström, Anna.

Vaktmästare (4).

Hagberg, A. S.

Dessutom en värmeledningsskötare (4), en *eldare*, en *portvakt* och en *baderska* (2).

Folkskolan vid Värtan.

Folkskolan vid Värtan räknar vårterminen 1914 inalles 13 undervisningsavdelningar med 354 skolbarn. Skolan är belägen i Hjorthagen och har 10 klassrum. Skolbiblioteket omfattade den 31 dec. 1913 782 band.

Överlärare.

Branzell, A., st. 68 13, träffas å exp. tisdagar 1—1,30 e. m. Övriga mottagningstider, se ovan.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen	1
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen	10
E. o. lärarinnor i läs- och skrivämnen	2
Lärare i övningsämnen	2
Lärarinnor i övningsämnen	4

S:a lärare och lärarinnor 19

Bibliotekarie.

Claesson, J. V., tf.

Vaktmästare

(4; dessutom ersättning såsom *eldare* 200 kr.).

Åström, P.

Dessutom en *baderska*.

Hedvig Eleonora och Oscars församlingars folkskolor.

Hedvig Eleonora och Oscars församlingar hava tillsvidare en gemensam folkskola. Denna skola är uppdelad på tre skolbyggnader, den ena vid Linnégatan 54, Ö., som ligger inom Oscars församling, den andra vid Linnégatan 37, Ö., som ligger inom Hedvig Eleonora församling, och den tredje å Djurgården.

Folkskolhuset vid Linnégatan 54 och folkskolhuset vid Linnégatan 37 samt folkskolhuset å Djurgården räknar vårterminen 1914 inalles 51 undervisningsavdelningar med tillsammans 1,492 skolbarn. Skolhuset vid Linnégatan 54 har 32 klassrum; skolhuset vid Linnégatan 37 har 13 klassrum och Djurgårdens skolhus 7 klassrum. Hedvig Eleonora och Oscars församlingars skolbibliotek omfattade den 31 dec. 1913 2,151 band.

Djurgårdens folkskola tillhör Oscars församling.

Hedvig Eleonora församlings folkskola.

Skolrådets ledamöter.

Jungfrugatan 7 B, Ö.

Källander, A. J., kyrkoherde, självskr. ordf.; *Andersson, Hedda, prakt. läkare; Bergström, J. A., kamrerare, kassör; Kjerrulf, G., medicinalråd; *Lyttkens, I. A., fil. dr, f. d. kansli-råd; Nordgren, R. E., prakt. läkare; *Schultén, O. W., grosshandlare.

Sekreterare.

Tottie, G. W., st. Österm. 19 37.

Överlärare.

Blomqvist, A. st. 192 98, träffas å exp. Linnégatan 54, Ö., alla läsdagar 7,45—8,30 f. m. samt därtjämte måndagar och torsdagar 1—1,30 e. m. samt i Djurgårdens folkskola fredagar 12,45—1,15 e. m.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen 4
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen 16
E. o. lärarinna i läs- och skrivämnen 1
Lärare i övningsämnen 1
Lärarinnor i övningsämnen 5

S:a lärare och lärarinnor 27

*Oscars församlings folkskola.**Skolrådets ledamöter.*

Fredrikshovsgatan 3, Ö.Dj.

Fries, S. A. kyrkoherde, stadsfullm., själskrv. ordf.; **Berghman**, I., grosshandlare, kassaförvaltare; ***Blomqvist**, A., överlärare; ***Göran**, J. F., byggmästare; ***Huldt**, Hilda Ch., lärarinna; **Stendahl**, S., grosshandlare, stadsfullm.; **Wennerholm**, O. T. H., auditör, vice ordf.

Sekreterare.

Törnell, E. R., rt. Östern. 68; st. Östern. 8 39.

Överlärare.

Blomqvist, A. (se Hedvig Eleonora förs:s folkskola).

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen 6
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen 23
E. o. lärarinnor i läs- och skrivämnen 2
Lärare i övningsämnen 4
Lärarinnor i övningsämnen 8

S:a lärare och lärarinnor 43

Bibliotekarier.

Hellberg, Augusta K. (Linnégatan 54); **Hansson**, Betty (Djurgårdens folkskola).

Vaktmästare (4).

Westrén, S. J. E. (Linnégatan 54).
Dessutom en värmeledningsskötare (4), en *eldare* och en *baderska* (2).

Katarina församlings folkskolor.

Katarina församling har tre folkskolor, se nedan.

Skolrådets ledamöter.

Högbergsgatan 15, Sö.

Landquist, C. A. E., kyrkoherde, själskrv. ordf.; ***Bergström**, A. W., arkitekt; **Brate**, E., lektor.

vice ordf.; **Djurling**, E. W., grosshandlare; **Karlsson**, V. E., modellsnickare, stadsfullm.; **Klefbeck**, E. A., komminister, stadsfullm.; ***Liljebäck**, E. S., tapetsere; ***Lindfeldt**, Maria M. E., fröken, kassör; ***Lundahl**, Fr., apotekare; ***Thunell**, J. W., byggmästare; **Wester**, A., sjukkasstjänsteman. **Ed.**

Sekreterare.

Looström, A. H., rt. 93 14, st. 32 05.

Katarina norra folkskola.

Katarina församlings norra folkskola räknar vårterminen 1914 inalles 38 undervisningsavdelningar med 1,274 skolbarn. Skolan är belägen Tjårhovsgatan 15 & 17, Sö., och har 37 klassrum. Skolbiblioteket omfattade den 31 dec. 1913 2,317 band.

Överlärare.

Persson, P. E., st. 135 05, träffas å exp. Tjårhovsgatan 15, Sö., alla läsdagar 7,45—8,30 f. m. samt måndagar och torsdagar 1—1,30 e. m.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen 6
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen 28
E. o. lärare i läs- och skrivämnen 1
E. o. lärarinnor i läs- och skrivämnen 3
Lärarinnor i övningsämnen 7

S:a lärare och lärarinnor 45

Bibliotekarie.

Lilja, Maria E.

Vaktmästare (4).

Edling, A. J.
Dessutom en värmeledningsskötare (4), en *baderska* (2) och en *portvakt*.

Katarina södra folkskola.

Katarina södra folkskola räknar vårterminen 1914 inalles 61 undervisningsavdelningar med tillsammans 2,018 skolbarn och är belägen vid Värmdögatan 2, Sö. Skolan är fördelad på två skolbyggnader, gamla skolhuset med 16 klassrum och nya skolhuset med 47 klassrum. Skolbiblioteket omfattade den 31 dec. 1913 4,217 band.

Överlärare.

Bergh, A., st. 302 09, träffas å exp. Värmdögatan 2, Sö., nya skolhuset, alla läsdagar 7,45—8,30 f. m. samt måndagar och torsdagar 1—1,30 e. m.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen 11
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen 46
E. o. lärare i läs- och skrivämnen 1
E. o. lärarinnor i läs- och skrivämnen 4

Fd. Lärare i övningsämnen 1
 Lärarinnor i övningsämnen 9

S:a lärare och lärarinnor 72

Bibliotekarie.

Andersson, K. Augusta.

Vaktmästare (4).

Erikson, F. V.; Dahlberg, E. R.

Dessutom en värmeledningsskötare (4), en eldare och en baderska (2).

Sofiaskolan.

Skolan, som är belägen Skånegatan 117, Sö., räknar vårterminen 1914 inalles 68 undervisningsavdelningar med tillsammans 2,148 barn och innehåller 71 klassrum. Skolbiblioteket omfattade den 31 dec. 1913 2,647 band.

Överlärare.

Wihlander, A. G. st. 313 38, träffas å exp. Skånegatan 117, Sö., alla läsdagar 7,45—8,30 f. m. samt måndagar och torsdagar 1—1,30 e. m.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen 12
 Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen 53
 E. o. lärare i läs- och skrivämnen 1
 E. o. lärarinnor i läs- och skrivämnen 3
 Lärare i övningsämnen 1
 Lärarinnor i övningsämnen 8

S:a lärare och lärarinnor 78

Bibliotekarie.

Idestrom, S. O.

Vaktmästare (4).

Frisk, A. R.

Dessutom en värmeledningsskötare (4), en eldare och en baderska (2).

Maria församlings folkskola.

Maria församlings folkskola räknar vårterminen 1914 inalles 131 undervisningsavdelningar med tillsammans 4,212 skolbarn. Skolan är fördelad på tre skolbyggnader, en vid Ringvägen, Sö., med 62 klassrum och de båda övriga, vid Timmermansgatan 28, Sö., med 26 klassrum. Dessutom finnes på senare platsen en särskild mindre byggnad med slöjdsal och skolkök med matrum. Skolbiblioteket omfattade den 31 dec. 1913 4,725 band.

Skolorådets ledamöter.

S:t Paulsgatan 10, Sö.

Eklund, K. A., kyrkoherde, självskr. ordf.; *Boije af Gennäs, S. J. A., rektor, stadsfullm., vice ordf.; *Edberg, Ingrid, M., lärarinna; Lidman, C., överlärare, stadsfullm.; *Molin, O. E., fl. d:r, pastoratsadjunkt; Nylin, E. W. A., prakt. läkare; Rissén, Hj. R., tulltjänsteman; Rosen-

grén, C. O. L., grosshandlare, kassör; *Wickberg, Th. W., tullvaktmästare, stadsfullm.

Sekreterare.

Masreliez, K. V., rt. 96 69.

Överlärare.

Lidman, C., stadsfullm: st. 302 10, träffas å exp. vid Ringvägen, Sö., alla läsdagar 7,45—8,30 f. m. samt måndagar och torsdagar 1—1,30 e. m. och å exp. vid Timmermansgatan 28, Sö., st. 135 06, onsdagar 10,30—11 f. m.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen 24
 Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen 97
 E. o. lärare i läs- och skrivämnen 3
 E. o. lärarinnor i läs- och skrivämnen 9
 Lärarinnor i övningsämnen 19

S:a lärare och lärarinnor 152

Bibliotekarie.

Stålfelt, P. E.

Vaktmästare (4).

Sävelin, P. J.; Regnström, C. A.

Dessutom en värmeledningsskötare (4), en eldare och två baderskor (2).

Brännkyrka folkskolor.

Brännkyrka bildar t. v. ett överläraredistrikt. Under överläraren sortera tre tillsyningslärare en för vart och ett av socknens förutvarande överläraredistrikt utom kyrkskoleområdet. Dessa skolområden äro: Blommensbergs-, Liljeholms- och Enskedeområdena. Inom kyrkskoleområdet finnas utom den s. k. kyrkskolan skolor vid Örby, Solberga och Långbrodal, inom Blommensbergsområdet vid Blommensberg, Johannisdal och Sätra, inom Liljeholmsområdet vid Liljeholmen och Årsta samt inom Enskedeområdet i Enskede, Gubbängen och Södertörns villastad. I dessa skolor undervisas vårterminen 1914 icke mindre än 3,295 barn. Skolbiblioteket omfattade den 31 dec. 1913 1,142 band.

Skolorådets ledamöter.

Forssman, C. A., kyrkoherde, självskr. ordf.; *Brolin, L., faktor; Hauffmann, K. O. L., civilingenjör; Kinberg, O. W., överläkare; *Lindquist, Hj., bokhållare; *Lindstam, N. A., pastor; *Nauckhoff, S., ingenjör; *Wahlström, A. Th., folkskollärare; Wallin, J. A. upp-bördsman; Wetterlind, C. L., fabriköf.

Överlärare.

Granér, C. T.

Tillsyningslärare.

Wahlström, A. Th. (för Blommensbergsområdet); **Kjellberg, A. G.** (för Liljeholmsområdet); **Edman, E. A.** (för Enskedeområdet).

Lärare och lärarinnor.

Ordinarie lärare i läs- och skrivämnen	22
Ordinarie lärarinnor i läs- och skrivämnen	47
E. o. lärare i läs- och skrivämnen	4
E. o. lärarinnor i läs- och skrivämnen	3
Tf. e. o. i läs- och skrivämnen	13
Småskollärarinnor	26
Lärare i övningsämnen	1
Lärarinnor i övningsämnen	10

S:a lärare och lärarinnor 126

Vaktmästare

(900—1,200 kr., bostad, värme).

Carlsson, E. J. (vid Blommensbergs skola); **Brohlén, A.** (vid Årsta skola).

Stockholms stads yrkesskolor.*Repslagaregatan 24, Sö.*

I en i februari 1900 till stadsfullmäktige ingiven skrivelse hemställde »Stockholms arbetareförening», att stadsfullmäktige måtte befordra inrättande av yrkesskolor av olika slag. Denna framställning blev avslagen vid sammanträde i december samma år. Redan vid samma sammanträde väcktes emellertid av dåvarande folkskoleinspektören C. G. Bergman motion om frågans utredande genom en kommitté, vilket också den 4 mars 1901 blev fullmäktiges beslut. Kommittén avgav sitt betänkande den 23 februari 1906. Detta betänkande jämte en del framställningar om understöd för upprättande av kvinnliga yrkesskolor remitterades till drätselnämndens första afdelning, som efter att ha inhämtat en del yttranden avgav utlåtande den 9 november 1909. Detta utlåtande remitterades tillsammans med kommittébetänkandet till folkskoleledningen, som den 18 maj 1911 avgav sitt yttrande. Denna ansökt sig däri till av förste folkskoleinspektören F. von Schéele¹⁾ den 1 april 1911 avgivet förslag till lösning av yrkesskolefrågan, som i mycket avvek från kommitterades och som begagnat organisationen av yrkesskolorna i München som förebild.

Detta förslag följdes i allt väsentligt i stadsfullmäktiges beslut den 11 december 1911, enligt vilket yrkesskolor upprättats fr. o. m. hösten 1912 i egendomen Repslagaregatan 24. Till en början inrättades en mekanisk verkstadsskola, en möbelsnickskolaskola och en klädsömnadsskola. De båda förstnämnda skolorna förestås av en yrkesutbildad föreståndare och klädsömnadsskolan av en yrkesutbildad föreståndarinna. Undervisningen, som är kostnadsfri, meddelas en dag i veckan och omfattar utom yrkesutbildning

¹⁾ Se härom närmare Buutl. 1911 nr 62.

Fd.

även meddelande av kunskaper i modersmålet, räkning, varu- och verktygskänedom, hälso- och samhällslära m. m. Varje skola har sin styrelse bestående av en representant för arbetsgivare och en för arbetaresammanslutningar i respektive yrken samt föreståndaren såsom självskrivnen ledamot; direktionen utser ordförande.

Tvenne nya skolor av endagstypen hava enligt stadsfullmäktiges beslut den 16 juni 1913 fr. o. m. höstterminen s. å. trätt i verksamhet, nämligen en elektrisk montörskola och en smedsskola, båda under samma ledning och efter samma plan som den tidigare mekaniska verkstadsskolan.

En skola av ny typ åter tillkom vid samma tid genom den enligt stadsfullmäktiges beslut den 28 april 1913 inrättade sexdagarskolan för sömmerskor, vilken skola har till ändamål att meddela teoretiska och praktiska kunskaper åt flickor, som utgått från folkskolans sjunde årsklass och som önska utbilda sig för klädsömnad i kundernas hem (»hemsömmerskor»). Skolan är tvåårig och mottager vartannat år 24 elever, som undervisas i sömnad med mönsterkonstruktion och tillskärning, material- och verktygslära, teckning och stillära, samhällslära, hygien och gymnastik. Skolan lyder under samma styrelse som endagsskolan i klädsömnad.

Stat år 1914: Utgifter: 65,100 kr.

Mekaniska verkstadsskolan.*Styrelse.*

Lamm, O. L., direktör, ordf.; **Graham, P. S.**, ingenjör; **Nyström, K. L.**, mekaniker; **Andersson, G. K. K.**, föreståndare (se nedan).

Föreståndare

(4,000 kr. jämte bostad, värme och lyse; ej å stat).

Andersson, G. K. K.; st. 37 01 (se ovan).

Dessutom *timlärare.*

Snickaryrkesskolan.*Styrelse.*

van Rijswijk, H. E., hovdekoratör, ordf.; **Wickman, J.**, snickarmästare; **Ohlsson, J. P.**, möbelsnicksare; **Andersson, G. K. K.**, föreståndare (se nedan).

Föreståndare

(avlönning se ovan).

Andersson, G. K. K. (se ovan).

Dessutom *timlärare.*

Elektriska montörskolan.*Styrelse.*

Wahl, G. A., montör, stadsfullm., ordf.; **Hultman, A. O.**, ingenjör; **Rydholm, A. L.**, montör; **Andersson, G. K. K.**, föreståndare.

Fd.

Föreståndare

(Avlöning se ovan.)

Andersson, G. K. K. (se ovan).
Dessutom *timlärare*.**Smedsskolan.***Styrelse*

Albihn, K. J. A., ingenjör, ordf.; Johansson, C. A., smedsmästare; Eriksson, J. A., smed; Andersson, G. K. K. föreståndare.

Föreståndare

(Avlöning se ovan; ej å stat.)

Andersson, G. K. K. (se ovan).

Dessutom *timlärare*.**Endagsskolan för klädsömnad (för ateljésömmerskor).***Styrelse.*

Broomé, f. Lothigius, Emilia A. K., byråföreståndarinna, stadsfullm., ordf.; Björk, f. Almkvist, Esther, W., fru; Svensson, Signe, A. M., fröken; Trotzig, Margit, föreståndarinna (se nedan).

Föreståndarinna

(2,000 kr. jämte bostad, värme och lyse; ej å stat.)

Trotzig, Margit; st. 306 32 (se ovan).

Dessutom *timlärare*.**Sexdagarsskolan för klädsömnad (för hemsömmerskor).***Styrelse.*

Broomé, f. Lothigius, Emilia, A. K., byråföreståndarinna, stadsfullm., ordf.; Björk, f. Almkvist, Esther W., fru; Svensson, Signe A. M., fröken; Qvarnström, f. Flodin, Sigrid E. M., fru, föreståndarinna (se nedan).

Föreståndarinna

(2,400 kr.; ej å stat.)

Qvarnström, f. Flodin, Sigrid, E. M., fru, st. 311 47.

Biträdande lärarinna i klädsömnad

(1,000 kr.; ej å stat.)

Söderberg, f. Strand, A. Elisabet, fru, st. 311 47.

Dessutom *timlärare*.*Protokollsförare.*

Andersson, G. K. K., föreståndare (se ovan, för de manliga yrkesskolorna).

Aspman, Maria E., folkskollärarinna (för de kvinnliga yrkesskolorna).

Vaktmästare

(gemensam för alla skolorna; 960 kr. jämte bostad, värme och lyse).

Hellman, G. A.

Barnavårdsnämnden.*Fredsgatan 9, C.; rt. 69 52; st. 46 14; expeditionstid: 10—12 samt 1—3; lördagar och helgdagsaftnar samt under hela juli och augusti 10—2.*

Enligt lagen den 13 juni 1902 angående uppfostran åt vanartade och i sedligt avseende försummade barn skall i varje skoldistrikt finnas en barnavårdsnämnd, vilken det åligger att taga vård om dylika barn, som vistas inom distriktet. I Stockholm är Stockholms folkskoleledning barnavårdsnämnd, men har densamma med få undantag uppdragit beslutanderätten i hithörande ärenden åt en särskild nämnd (barnavårdsnämnden i inskränkt bemärkelse). Barnavårdsnämnden utser årligen för de nio distrikt, vari staden delats, till sitt biträde kretsombud, antingen bland sina egna ledamöter eller ock bland andra män eller kvinnor, vilka nitäska för ungdomens uppfostran. Kretsombuden samt folkskoleinspektören äga att närvara vid barnavårdsnämndens sammanträden och att deltaga i överläggningarna, men ej i besluten. Barnavårdsnämndens ledamöter och kretsombud böra hava uppmärksamhet därå, att barn ej må bliva försummade i sedligt avseende eller vanartas, samt, om sådant förekommer, därom göra anmälan hos nämnden. Sådant anmälan må ock göras av någon statens eller kommunal myndighet eller ock av ämbets- eller tjänsteman, vilken i denna sin egenskap erhållit kännedom om förhållanden, som föranleda till anmälan. Finner barnavårdsnämnden anmält barn vara i sedligt avseende försummat, skall nämnden tilldela dem, vilka det åligger att hava vård om barnet, en allvarlig förmaning att bättre uppfylla sina uppfostringsplikter. Visar barnet vanart, skall nämnden tilldela det en allvarlig varning och, om sådant anses gagneligt, jämväl föreskriva, att barnet skall inom viss tid och i ojäviga vittness närvaro tilldelas lämpliga åga. Då barnavårdsnämnden beslutat någon av dessa åtgärder, skall densamma jämväl uppdraga åt viss person att med uppmärksamhet följa barnets levnadsförhållanden och övertaka dess uppförande. För att denna uppsikt må bliva effektiv och barnavårdsnämnden i varje fall skall äga tillgång på lämpliga personer för detta uppdrags utförande, har densamma bland lärarepersonalen vid stadens folkskolor antagit 36 s. k. *tillsyningsmän* för densammats utövande. Nämnden äger att i vissa fall skilja barnet från hemmet att för vård och uppfostran till annan överlämnas. När barnet hunnit den ålder och nått den stadga, att det anses kunna i tjänst eller yrke anställas, skall nämnden söka

bereda barnet lämplig anställning och tillse, att det erhåller nödig utrustning. Utöver det kalenderår, under vilket barnet fyller sexton år, bör gottgörelse för dess vård och uppfostran i enskilt hem eller barnhem icke utfästas av nämnden. För gottgörelse, som utfästes i strid häremot, äger rätt till ersättning icke rum. Barnavårdsnämnden bör övervaka de barns uppförande och uppfostran, som till enskilt hem eller barnhem av nämnden överlämnats. Angående inspektion av barnhem och skyddshem förordnar konungen. Kostnaderna för sådan inspektion bestridas av statsmedel. Barnavårdsnämnden i Stockholm har för tillgodoseende av barnavården inrättat trenne barnhem (se nedan).

Lag. Lag angående uppfostran åt vanartade och i sedligt avseende försummade barn den 13 juni 1902.

Stat år 1914. Utgifter: 148,512: 12 kr.; inkomster: 44,000 kr.

Barnavårdsnämndens ledamöter.

Se ovan sid. 134.

Sekreterare

(2,500 kr.; ej å stat).

von Friesen, F. Hj., träffas måndagar och onsdagar 9—10 f. m.

Förste kontorsskrivare (7).

Brunius, Elin A.

Andre kontorsskrivare (5).

Brunius, Anna S.

Tillsyningsmän

(5 kr. i kvartalet för varje under deras uppsikt stående hem).

Antal: 36.

Barnavårdsnämndens kretsombud.

(50 kr.; dessutom 10 kr. för varje undersökning).

Storkyrkoförsamlingen och Klara församling.

Brandel, R. A., fil. d.r., komminister, Prästgatan 18, *St.*, st. 139 50.

Kungsholms församling.

Davidson, J. A. L., förste pastoratsadjunkt, Parmmätaregatan 3, *K.*, st. Kungsh. 1 82.

Adolf Fredriks, Gustav Vasa och Matteus församlingar.

Dahlbäck, f. Magnusson, Selma H. (Åkers-Runö, rt. Åkersberg 15).

Jakobs och Johannes församlingar. **Fd.**

Wassberg, A., överlärare, Roslagsgatan 53, *Va.*, st. 193 06.

Engelbrekts, Hedvig Eleonora och Oscars församlingar.

Törnelli, f. Weber, Gertrud, fru, Styrmandsgatan 33, *Ö. Dj.*, rt. Östern. 68, st. Östern. 8 39.

Katarina församling.

Klefbeck, E. A., komminister, stadsfullm., Högbergsgatan 15, *Sö.*, st. 301 26.

Maria församling.

Lindeberg, E. W., komminister, St Paulsgatan 10, *Sö.*, st. Söder 7 54.

Brännkyrka församling.

För 32. roten utom Örby villastad; Lagerkranz, J. L., pastor, Björkvägen 13, Enskede, st. Enskede 4 03.

För 33. och 34. rotarna samt Örby villastad; Lindstam, N., pastor, Örby villastad 200, Älvsjö, rt. Älvsjö 35.

Barnavårdsnämndens barnhem

n:r 1.

Roslagsgatan 57 (*Bellevue*), *Va.*; rt. 68 87; st. 203 58.

Detta barnhem, som öppnades den 19 februari 1904, är avsett för icke vanartade flickor och mindre gossar och har 23 platser.

Föreståndarinna (4).

Carlson, Elise.

Läkare

(500 kr.; ej å stat).

Sehardt, C.

Vaktmästare (4).

Karlsson, J. L.

Dessutom en första sköterska (2), en andra sköterska (1) samt två tjänarinnor.

Barnavårdsnämndens barnhem

n:r 2.

Södermannagatan 47 (*Lilla Blecktornet*) *Sö.*; rt. 92 54; st. 305 34.

Detta barnhem, som öppnades den 5 september 1904, är avsett för äldre gossar och har 26 platser.

Föreståndare.

(Lön som folkskollärare; dessutom 500 kr.)

Dalborg, M.

Läkare

(300 kr.; ej å stat).

Klingberg, A. F.

Fd.

Husmoder
(400 kr.; ej å stat).

Dalborg, Karin P.

Vaktmästare (4).

Mattson, K. E.

Dessutom två *tjänarinnor*.

**Barnvårdsnämndens barnhem
n:r 3.**

Södermannagatan 55 A (St. Blecktornet)
Sö.; st. 302 08.

Detta barnhem, som öppnades år 1906, är avsett att vara provisoriskt skyddshem för flickor och har 20 platser.

Föreståndarinna.

(Lön som folkskollärlarinna; dessutom 200 kr.)

Lundgren, Anna.

Läkare

(200 kr.; ej å stat).

Nilsson, Ada K.

Dessutom en *slöjdlärlarinna* (3), två *tjänarinnor*, en *portvakt* samt en *kvinnlig trädgårdsmästare*.

Stockholms stads arbetsförmedling.

Arbetsförmedlingen.

Huvudkontoret: Regeringsgatan 107 (f. d. 113), C.; manliga afdelningen rt. 42 15; st. 14 46 och 42 15; kvinnliga afdelningen rt. 40 47; st. 14 47 och 40 47; expeditionstid: 9—4; lördagar och helgdagsaftnar 9—2. Filialkontoret: Högbergsgatan 37, Sö.; manliga afdelningen rt. och st. 34 83; kvinnliga afdelningen rt. och st. 30 74; expeditionstid: 9—4; lördagar och helgdagsaftnar 9—2.

Åren 1732—35 fanns i Stockholm en offentlig arbetsförmedlingsanstalt, det av kungl. maj:t privilegierade adresskontoret och var all privat platsanskaffning under denna tid förbjuden.

Frågan om en kommunens arbetsförmedlingsanstalt framfördes år 1901 dels i en av föreningen »Studenter och arbetare» till stadsfullmäktige avlätna skrivelse, vari hemställdes om utredning i saken, dels i en hos fullmäktige samma år väckt motion i ärendet. Den 14 mars 1902 tillsattes en kommitté på fem personer för frågans utredande, varefter den förekom till avgörande vid stadsfullmäktiges sammanträden den 1 och 6 december 1904, varvid i huvudsaklig överensstämmelse med de särskilda kommittéernas förslag beslut fattades om upprättandet av Stockholms stads arbetsförmedling, som den 22 september 1905 trädde i verksamhet.

Den 21 december 1910 beslöt stadsfullmäktige att inrätta ett filialkontor å Södermalm, direkt sorterande under huvudkontoret, vars föreståndare således skall övervaka arbetet vid filialen. Kontoret öppnades den 2 maj 1911.

Arbetsförmedlingen, som står under kontroll av staten genom dess arbetsförmedlingsinspektör, har till uppgift att till arbetsgivarens och arbetarens tjänst förmedla all slags arbete. Anstalten avser sålunda att förmedla anställning, bland annat, av yrkesarbetare och läringar inom industri och hantverk, byggnads-, transport-, jordbruks- och grovarbetare, tjänstefolk, handels- och kontorspersonal. Arbetsförmedlingen omfattar såväl män som kvinnor.

Anstaltens angelägenheter handhas av en styrelse, som väljes av stadsfullmäktige och består av en ordförande med en suppleant samt tio ledamöter med sex suppleanter. Av styrelsens ledamöter och suppleanter skola fem ledamöter samt tre suppleanter, därav resp. en kvinna, vara arbetsgivare och fem ledamöter samt tre suppleanter, därav likaledes resp. en kvinna, vara

arbetare. Ordföranden och ledamöterna ävensom suppleanterna väljas för två år i sänder. Förslagsrätt tillkommer arbetsgivare och arbetare, som hos beredningsutskottet äga föreslå personer, som de anse lämpliga såsom ledamöter eller suppleanter i styrelsen.

All arbetsförmedling sker avgiftsfritt. Arbetsgivare, ej tillhörande Stockholms kommun, vilka anlita anstalten, skola dock ersätta därav föranledda direkta kostnader. Arbetsförmedlingen fortgår oberoende av arbetsinställelser (strejker eller lockouter). Anstalten upprättar i varje månad en statistisk rapport över sin verksamhet under den föregående månaden. Månadsrapporterna sammanfattas vid årets slut i anstaltens årsredogörelse. Med arbetsförmedlingsanstaltarna i Uppsala och Södermanlands län har överenskommelse träffats därom, att Stockholms stad och nämnda län skola utgöra ett särskilt arbetsförmedlingsdistrikt och att Stockholmsanstalten såsom distriktskontor skall, med ledning av från huvudkontoren i Uppsala och Eskilstuna bekomna uppgifter, sammanställa och expediera en för distriktet gemensam veckorapport — distriktslista — över sådana sökande och lediga platser, som kunna lämpa sig för interlokalt förmedling. Denna veckorapport utväxlas med andra distriktskontors och insändes till socialstyrelsen, där den inarbetas i den s. k. »riksvakanslistan».

I slutet av år 1910 upptogs en ny gren av arbetet, nämligen förmedling av platser för barnsköterskor, utbildade vid Stockholms privata förlösningshem och Sällskapet barnavård, som förut själva förmedlat platser för sina elever över hela landet.

Instruktion. Stadsfullmäktiges instruktion för styrelsen för Stockholms stads arbetsförmedling, av kungl. maj:t fastställd den 27 jan. 1905 med ändring den 3 nov. samma år. Styrelsens arbetsordning för arbetsförmedlingen den 31 juli 1905.

Stat år 1914. Utgifter: 58,279: 09 kr., därav 12,879: 09 kr. för filialkontoret.

Arbetsförmedlingen erhåller understöd av staten för vissa sina kostnader — postporto, abonnemang å rikstelefon, telegram och interurbana telefonsamtal, tryckning av formulär och blanketter etc. — vilket anslag i 1914 års stat beräknats till 2,800 kr.

Styrelsens ledamöter.

Ordförande.

*Cederborg, A., rådman, stadsfullm.

Af. *Ordförandens suppleant.*

*Rundquist, C. A., rådman.

Arbetsgivarerepresentanter.

Bergin, J. Wilhelmina, innehavarinna av spegel-fabrik.

*Cederlund, E. H., målarmästare.

*Hjorth, J. E., disponent, stadsfullm.

*Nyström, J. F., skräddarmästare.

Wällgren, E. Fr., ingenjör.

Arbetarerepresentanter.

*Friberg, P., målare.

Jägerstedt, Alina, tobaksarbeterska.

Olsson, N. P., verkmästare, stadsfullm.

Hagman, O. E., måleriarbetare, förtroendemän.

*Söderström, G. A. E., typograf.

Suppleanter.

*Andersson, F., fabrikör.

Grafström, f. Boklund, Tyra, fru.

Hagström, J. F., vinhandlare.

*Vigren, O. R., mekanisk arbetare.

Bengtsberg, A. M., bokbinderiarbeterska.

Nyberg, A. V., expeditör.

Protokollsförare och sekreterare

(500 kr.; ej å stat).

Eliæson, Å.

Huvudkontoret.

Föreståndare (13).

Grufman, S.; rt. 42 97; st. 70 20.

Manliga avdelningen.

Förste assistent (10).

Ödmann, B. O.

Andre assistenter (9).

Schön, A. F.; Olsson, B. F.

Kvinnliga avdelningen.

Första assistent (9).

Wagner, f. Arnoldson, E. Hermione.

Andra assistent (8).

Hagman, f. de Brun, Gerda C.

Förste vaktmästare (6).

Sabel, K. G.

Andre vaktmästare (4).

Ericsson, C. F.

Desutom i mån av behov *expeditions- och skrivbiträden* samt ett *vaktmästarebiträde* (1).

Filialkontoret.

Föreståndare.

(Se huvudkontoret.)

Manliga avdelningen.

Förste assistent (10).

Svenson, H. E.

Kvinnliga avdelningen.

Första assistent (9).

Lindqvist, f. Rydell, Elin M.

Vaktmästare (4).

Hellman, J. A.

Stockholms stads statistiska kontor.

Statistiska kontoret.

*Hantverkaregatan 1, n. b. o. 2 tr., K.;
telefoner, se nedan; kontorstid: 9—4;
expeditionstid: 9—2.*

Huvudstadens kommunala statistik går tillbaka till år 1868, då stadsfullmäktiges beredningsutskott började utgiva »berättelse angående Stockholms kommunalförvaltning», vilken berättelse försågs med omfattande statistiska bilagor. Den första årgången (som utkom år 1870) innehöll dessutom i många fall återblickar för den sista femårsperioden, vadan rätt fullständiga uppgifter finnas sedan år 1864 och i vissa fall från ännu äldre år. Jämsides med kommunalberättelsens statistiska avdelning började sedan vissa nämnder och styrelser utgiva specialpublikationer med delvis statistiskt innehåll. Dessa återfinnas dels i bihang till beredningsutskottets tillåtanden och memorial, dels såsom särpublikationer, bland vilka sistnämnda märkas de mera omfattande av hälsovårdsnämnden och fattigvårdsnämnden utgivna berättelserna.

Försök till centralisation av den kommunala statistiken för enhetlighets och jämförbarhets vinnande vid behandlingen av det allt mer växande statistiska materialet framkommo, men ledde ej till något resultat förrän år 1905, då stadsfullmäktige den 20 mars beslöt inrättandet av en särskild kommunalstatistisk anstalt, benämnd Stockholms stads statistiska kontor, som trädde i verksamhet i augusti månad samma år.

Kontorets allmänna uppgift är att samla och vetenskapligt bearbeta samt offentliggöra uppgifter till belysande av Stockholms stads kommunala liv, dess förvaltning, sociala och ekonomiska förhållanden. Kontoret åligger numera i sådant avseende att rörande staden publicera (delvis i samverkan med andra institutioner): en statistisk årsbok, en berättelse angående Stockholms kommunalförvaltning, en statistisk månadskrift, en veckoöversikt av den sanitära statistiken samt den årliga sanitära statistiken, fattigvårdsstatistik, brand- och ambulansstatistik, arbetsförmedlingsstatistik, handels- och sjöfartsstatistik, fabriks- och hantverksstatistik, renhållningsstatistik, valstatistik, allmänna bostadsräkningar (vart femte år) samt vissa specialundersökningar. Kontoret publicerar även arbeten av icke statistiskt innehåll såsom en årlig kommunalkalender (angående stadens för-

valtning, befattningshavare m. m.), en löpan- de kommunal författningssamling samt en kommunal författningshandbok, varjämte kontoret fr. o. m. år 1912 utarbetar de årliga registren till stadsfullmäktigettrycket. Kontorets publikationer äro inrangerade i serierna »Stockholms stads statistik» samt »kommunala handböcker». Utom dessa serier har kontoret utgivit vissa publikationer av speciell karaktär, bland vilka märkas minnesboken »Stockholm. Quelques données statistiques», vars första upplaga publicerades med anledning av det franska parlamentariska besöket sommaren 1909 (en tysk upplaga utgavs sommaren 1910 vid det tyska pressbesöket) samt den historisk-statistiska översikten »Stockholms stads utveckling efter tillkomsten av 1862 års kommunalförordning» ingående i Minnesskrift vid Stockholms stadsfullmäktiges femtioårsjubileum den 20 april 1913. (Ang. kontorets publikationer jfr för övrigt publikationsförteckning å sista sidan.) — Dessutom åligger det kontoret att med uppmärksamhet följa övriga statistiska redogörelser, som av kommunala myndigheter avgivas, och beträffande dessa redogörelser göra de framställningar, vartill kontoret kan finna anledning; att utföra särskilda statistiska undersökningar, som av stadsfullmäktige m. fl. påkallas; att noggrant följa kommunalstatistikens utveckling även å andra orter samt söka för Stockholms stads statistik tillgodogöra härigenom vunnen erfarenhet; att genom tillhandahållande av kontorets publikationer i utbyte mot andra statistiska anstalters enahanda redogörelser tillförsäkra kontoret tillgång till statistisk litteratur; att i övrigt utföra det inom kontorets verksamhetsområde fallande arbete, som å det kontoret i vederbörlig ordning uppdrages.

Kontoret äger att omedelbart hänvända sig till vederbörande myndigheter och institutioner samt har rätt att av stadens kommunala myndigheter och befattningshavare utan dröjsmål erhålla uppgifter rörande den förvaltning, som må vara ått dessa anförtrödd.

Kontoret lyder under en för 1 år i sänder utsedd och direkt under stadsfullmäktige sorterande styrelse, bestående av 7 ledamöter, av vilka stadsfullmäktiges beredningsutskott utser 3, drätselnämnden 2 samt hälsovårdsnämnden och fattigvårdsnämnden var för sig 1 ledamot. Styrelsen utser årligen inom sig ordförande och vice ordförande. Kontoret, vars chef är en av

Sk. styrelsen antagen direktör, arbetar f. n. på 6 avdelningar (se nedan), var och en med en förste aktuarie eller aktuarie som avdelningsföreståndare (jfr dock nedan under direktören).

Instruktion. Stadsfullmäktiges reglemente för Stockholms stads statistiska kontor den 20 mars 1905.

Stat år 1914. Utgifter: 133,850 kr. Inkomster: 500 kr.

Styrelsens ledamöter.

Ordförande.

Palme, S. Th., direktör, stadsfullm. (såsom led. vald av drätseln).

Vice ordförande.

Elmquist, G. H., chef för socialstyrelsen (såsom led. vald av beredningsutsk.).

Övriga ledamöter.

Backlund, A. R., sundhetsinspektör (vald av hälsovårdsn.).

Barthelson, C. G., stadsfullm:s sekreterare (vald av beredningsutsk.).

Palmstierna, E. K., frih., sekreterare i sv. stadsförbundet, stadsfullm. (vald av beredningsutsk.).

Söderberg, J. E., fd. förste aktuarie (vald av drätseln.).

Wassberg, A., överlärare (vald av fattigvårdsn.).

Protokollsförare

(300 kr.; ej å stat).

Asproth, J. K. (Se nedan.)

Direktör (16).

Guinchard, A. J. J.; mottagningstid: 9—10; rt. 130 35; st. 93 48. (Direktören förestår tillsvärdare avdelningen för statistisk årsbok, statistisk månadsskrift, handels- och sjöfartsstatistik samt fabriks- och hantverksstatistik.)

Förste aktuarie (14).

Leijonhufvud, S. S., frih., bibliotekarie. (Avdelningen för statistiska upplysningar, biblioteket samt utdelning av publikationer; st. 93 49; personligen rt. 99 34, 130 37, kl. 9—4.)

Aktuarier (12).

Asproth, J. K., registrator och kassör. (Avdelningen för fattigvårds-, arbetsförmedlings-, brand- och ambulansstatistik; st. 90 47; personligen rt. 99 34, 130 37, kl. 9—4.)

Själänder, V. (Avdelningen för bostadsstatistik, valstatistik samt specialundersökningar; st. 93 49; personligen rt. 99 34, 130 37, kl. 9—4.)

Karlson, G. H. (Avdelningen för kommunala handböcker — kommunalkalender, kommunal författningssamling, kommunal författningshandbok — och berättelse ang. Stockholms kommunalförvaltning; st. 90 47; personligen rt. 99 34, 130 37, kl. 9—4.)

Moosberg, R. W. (Avdelningen för hälsovårdsstatistik, renhållningsstatistik och utländska minnesböcker; st. 90 46; personligen rt. 99 34, 130 37, kl. 9—4.)

Amanuenser

(1,800—2,400 kr.; ej å stat).

Larsson, G. A.; **von Zeipel, H. T. L.**; **Löfving, K. B. E.**; **Eneborg, H. G. E.**

E. o. amanuens

(2,100 kr.; ej å stat).

Jedin, C. V. N.

Assistenter (7).

Ekdahl, A. K. (Stina); **Ohlson, Helfrid I. A.**; **Carlsson, Ester F.**; **Gustafson, Anna Th.**; **Larsson, E. B.** (Brita); **Wagner, f. Sandstedt, Astrid W.**

Biträden (5).

Lundbom, Elsa; **Kuylenstjerna, f. Schröder, Esther M.**; **Sundström, Klara S.**; **Nilsson, f. Medin, Karin E.**; **Björklund, f. Hedström, Sigrid L. Ch.**; **Jäderlund, Signe Ch.**; **Helleday, Signe E.**; **Kock, Karin**; **Alfheim, Sonja L.**; **Hackseli, Ingvor H. V.**

Vaktmästare (4).

Pettersson, L. E. O.

Dessutom ett växlande antal *tillfälliga extra tjänstemän* och *biträden* (med timavlönning).

Stockholms stads triangelmättningsnämnd.

Triangelmättningsnämnden.

St. Nygatan 2 A, 3 tr., St.; rt. 11384; expeditionstid: 11—1.

Triangelmättningsnämnden har till uppgift att i enlighet med stadsfullmäktiges beslut den 18 juni 1906 låta, i huvudsaklig överensstämmelse med de grunder, som angivits av en av stadsfullmäktige tillsatt kommitté i dess den 8 november 1904 avgivna betänkande och förslag, dels upprätta ett nytt triangelnät över Stockholm för att tjäna såsom grundval för mätningar inom staden och dels till detta ansluta ett nät av polygonpunkter med fixa, helst underjordiska markeringar, i regel en punkt i varje gatukors. Nämnden består av fem ledamöter, som väljas av stadsfullmäktige för två år i sänder. Nämnden, som inom sig utser ordförande, sammanträder på dennes kallelse så ofta omständigheterna det fordra. När de åt nämnden uppdragna arbeten blivit bragta till slut, skola räkenskaperna avslutas och slutlig redogörelse avgivas och överlämnas till revisorerna. Sedan revisionsberättelsen jämte det utlåtande av nämnden, vartill den må hava föranlett, blivit av stads-

fullmäktige slutligen prövad, skall nämndens verksamhet anses hava upphört, varom hos kungl. maj:t göres anmälan. Nämndens arbeten äro i det närmaste avslutade och en berättelse angående densamma är under utarbetande.

Instruktion. Stadsfullmäktiges instruktion för triangelmättningsnämnden, fastställd av kungl. maj:t den 21 sept. 1906.

Stat för 1914. Återstoden av i 1913 års stat reserverade medel reserveras.

Nämndens ledamöter.

Ordförande.

Rhodin, H. D. G., överdirektör.

Övriga ledamöter.

Bendixson, I. O., professor, stadsfullm.

Busch, O. A., f. d. major.

Rosén, K. D. P., professor.

Söderlund, C. A., ingenjör.

Tjänstemän.

Se ovan under stadsingenjörskontoret sid. 43.

Sls.

Stockholms stads slakthus- och saluhallsstyrelse

och i samband därmed stående institutioner.

Slakthus- och saluhallsstyrelsen.

Lokaler och telefoner se nedan under de olika avdelningarna. Styrelsen sammanträder i regel första och tredje fredagen i varje månad kl. 3,15 e. m.

Den 15 juni 1905 beslöt stadsfullmäktige uppdraga åt en kommitté att utarbeta ritningar och kostnadsförslag till slakthus i förening med kreatursmarknadsplats för stadens räkning å Enskede; sedan denna kommitté den 9 mars 1907 inkommit med förslag, beslöt stadsfullmäktige den 1 juni 1907 att med godkännande av detta förslag bevilja medel till anläggningen ävensom inrättandet av en särskild slakthus- och saluhallsstyrelse. Denna styrelse har till uppgift att handhava skötseln av stadens slakthus och marknadsplats för kreaturshandeln samt saluhallar och platser för torghandeln ävensom att söka främja och organisera tillförseln av och handeln med livsförnödenheter.

Styrelsen består av fem ledamöter, valda av stadsfullmäktige för två år; för styrelsens ledamöter utses två suppleanter för samma tid. Till sitt biträde äger styrelsen antaga en direktör för slakthuset och en direktör för saluhallar och torghandel, som jämte stadveterinären och i byggnadsfrågor chefen för stadens byggnadsarbeten äga vid behandlingen av till deras handläggning hörande ärenden närvara vid styrelsens sammanträden och deltaga i överläggningarna men ej i besluten, med rätt att få avvikande mening antecknad i protokollet.

Instruktion. Stadsfullmäktiges instruktion för slakthus- och saluhallsstyrelsen, fastställd av kongl. maj:t den 30 aug. 1907.

Stat år 1914. Utgifter: 1,030,400 kr. Inkomster: 651,500 kr.

Styrelsens ledamöter.

Ordförande.

*Rosengrén, C. O. L., grosshandlare.

Övriga ledamöter.

d'Ailly, G. A. H., byrådirektör, stadsfullm.

Thelander, C. Th. F., ingenjör, stadsfullm.

*Tigerschiöld, H. E., kansliråd, stadsfullm.

*Örne, A. E., redaktör, stadsfullm.

Suppleanter.

*Lundström, C. J., ingenjör, stadsfullm.

Widtskiöld, J., köpman, stadsfullm.

Direktör och föredragande.

Sandeborg, M. O. (se nedan under huvudkontoret).

Sekreterare

(2,000 kr.; ej å stat).

Robach, E. C.

Huvudkontoret.

Centralsaluhallen, Kungsgatan 67, C; rt. 41 93; st. 12 18, 71 66. Expeditionstid 9—3.

Direktör

(se nedan under slakthuset och under saluhallar).

Sandeborg, M. O.; träffas: å slakthuset alla dagar utom måndagar och torsdagar kl. 1,30—2,30 e. m.; å centralsaluhallen måndagar och torsdagar kl. 1,30—2,30 e. m.

Kamrerare (14).

Granlund, S. J. R. W.; träffas säkrast vid slakthuset kl. 1,30—2,30 e. m. (lördagar 1—1,30). Se vidare nedan under slakthuset och under saluhallar.

Slakthuset med tillhörande anstalter.

Slakthuset med kreatursmarknad.

Enskede. Postadress: Stockholm 4. Expeditionstid å kontoret 9—4, lördagar 9—1; kylhuset hålles öppet 5—9 och 10—11 f. m. samt 1—2 och 4—6 (lördagar 6—7) e. m.; slakthallarna 7 f. m.—5 e. m. Övriga lokaler 6,30 f. m.—6 e. m. Telefoner: rt. 105 92, 105 95; st. 18 41, 30 42. Ang. telefoner till personal, slakteriätkare, m. fl. se vederbörande telefonkataloger.

Lagen den 10 oktober 1913 angående köttbesiktning och slakthus stadgar, att för stad eller område därav på framställning av stadsfullmäktige köttbesiktning- och slaktvång må av konungens befallningshavande stadgas, under förutsättning att på stadens bekostnad och genom dess försorg slakthus blivit efter av medicinalstyrelsens fastställd plan uppfört och efter av samma myndighet föranstaldt avsyning godkänt, ävensom att nödigt antal köttbesiktningmän anställas.

Sedan efter framställning av Stockholms stadsfullmäktige en ändring år 1905 skett i då gällande lagstiftning, som gjorde det möjligt att förlägga ett slakthus utanför stadens eget område, beslöt stadsfullmäktige den 15 juni samma år att å stadens egendom Enskede i Brännkyrka anlägga ett slakthus med tillhörande kreatursmarknad enligt de ritningar och kostnadsförslag, som senare skulle av fullmäktige godkännas. Detta skedde år 1907 samtidigt med att arbetets utförande uppdrogs åt en särskild styrelse, slakthus- och salu-

hallsstyrelsen, för vilken instruktion antogs och underställdes kungl. maj:t, som den 30 augusti 1907 fastställde densamma ävensom själva beslutet att förlägga slakthuset utom stadens område. En 1907 sökt koncession för järnväg från slakthuset till västra stambanan beviljades den 20 november 1908. Sedan slakthuset, som inalles kostat omkring 6,400,000 kr., i början av år 1912 blivit färdigt, öppnades detsamma till allmänt begagnande den 5 februari 1912. Slakttvång inträdde för Stockholm fr. o. m. den 8 februari 1912. Detta slakttvång innefattar förbud att inom stadens område slakta storboskap, kalvar, får, getter, svin och hästar annorstädes än vid slakthuset. S. k. »nödslakt», föranledd av djurs hastiga insjuknande, olycksändelse e. d., får dock ske utom slakthuset, men skall då hela djuret, ostyckat föras dit. Betalningen för disponerandet av slaktlokaler utgår enligt fastställd taxa, likaså avgifter för disponerandet av platser i det s. k. kylhuset, där kött får förvaras. Kött efter å slakthuset slaktade djur, vilket vid besiktning godkänts, åsättes oval stämpel med St Eriks bild.

Å kreatursmarknaden vid slakthuset, äger handel rum med sådana djur, som äro avsedda att slaktas i slakthuset eller annorstädes eller äro s. k. livdjur. Marknader för slaktdjur hållas måndagar och torsdagar 8—1; handel med kalvkor försiggår dock alla dagar i ett särskilt handelsstall. Marknadsnoteringar sättas varje vecka genom en särskild noteringskommission och allmängöras (se sid. 158). Till tjänst för djurägare, som önska sända djur utan att själva ombesörja deras försäljning, äro antagna tvenne stadskommissionärer, som enligt taxa åtaga sig försäljningsuppdrag under stadens kontroll. Tillförsel av djur sker över Liljeholmens station (varifrån boskapsvagnar genom stadens järnvägars försorg överföras på slakthusets järnväg till Enskede) eller från Söder Mälarstrand per spårväg. Varje anlänt djur besiktigas före införandet å marknaden. Lossning, skötsel och fodring av djuren verkställas, om så önskas, av anstalten enligt taxa.

Invid slakthuset har staden år 1913 anordnat en mindre svingård i avsikt att utröna möjligheten av ett rationellt utnyttjande av slaktavfallet genom svinuppfödning.

Instruktioner m. m. Lag den 10 oktober 1913 angående köttbesiktning och slakthus. Tillägg för Stockholm till bestämmelserna om besiktning och stämpling av kött enligt lagen om köttbesiktning och slakthus; kungl. brev till överståthållarämbetet den 31 december 1913. Kungl. brev till överståthållarämbetet den 30 augusti 1907 ang. inrättande av offentligt slakthus för Stockholms stad utom stadens område m. m. Taxa å avgifter för begagnande av Stockholms stads slakthus, för köttbesiktning inom staden samt för nyttjande av stadens i samband med slakthuset anordnade marknadsplats för kreaturshandel; kungl.

brev till överståthållarämbetet den 31 december 1913. Taxa å avgifter vid Stockholms stads slakthus med tillhörande inrättningar utöver den av kungl. maj:t den 28 juli fastställda taxan, godkänd av stadsfullmäktige den 18 december 1911. Ordningsstadga för Stockholms stads offentliga slakthus, godkänd av stadsfullmäktige den 4 december 1911. Ordningsstadga för Stockholms stads kreatursmarknad, godkänd av stadsfullmäktige den 4 december 1911. Instruktion för slakthusdirektören i Stockholm, instruktion för sanitetsveterinären vid Stockholms stads slakthus samt instruktion för förste besiktningveterinären vid Stockholms stads slakthus; samtliga antagna av slakthus- och saluhallsstyrelsen den 5 oktober 1911 och godkända av medicinalstyrelsen den 22 november s. å. Instruktion för stadskommissionärerna vid Stockholms stads kreatursmarknad, instruktion och taxa för hjälpslaktare i Stockholms stads slakthus, stadga för slakthusets salubod samt bestämmelser ang. utfodring av kreatur å Stockholms stads kreatursmarknad och Stockholms stads slakthus, antagna av slakthus- och saluhallsstyrelsen den 19 och 21 december 1911.

Slakthusdirektör (0).

Sandeborg, M. O., (se ovan under huvudkontoret); träffas vid slakthuset alla dagar utom måndagar och torsdagar 1,30—2,30; rt. 10592; st. 1841.

Sanitetsveterinär (16).

Hansson, J. Hj.; rt. Enskede 53; st. 3042; mottagningstid 1,30—2,30 (lördagar 1—1,30).

Förste besiktningveterinär (15).

Wall, S. D., st. Enskede 242, tjl., tf. **Hülphers, G. B.** (se nedan).

Assistentveterinärer (13).

Hülphers, G. B.; tjl., tf. förste besiktningveterinär (se ovan); tf. **Brandt, J. O.** (se nedan); **Müller, C. A. H.**

Extra assistentveterinärer

(2,800 kr., möblerad bostad med värme, lyse och städning; ej å stat).

Brandt, J. O., tf. assistentveterinär (se ovan); **Petersson, F. K. H.**

Vikarierande veterinär.

(Arvode 3,000 kr.)

Vakant.

Kamrerare.

Granlund, S. J. R. W. (se ovan under huvudkontoret); träffas vid slakthuset 1,30—2,30 (lördagar 1—1,30); rt. 10595; st. 3042.

Bokhållare och kassör (10).

Ekström, G. W.

Sls.

Extra kontorsskrivare

(2,100 kr.; ej å stat).

Mattson, W. H.

Kontorsbiträde (6).

Nordwall, Hild A. T.

Mikroskopister (4).

Ahlström, S. E. (Lisa), föreståndarinna; Malm-
borg, Maria I. B., tjl.; Moureau, Elsa A.;
Hultgren, Sigrd A. E.; Anderberg, Ruth K.;
en vakant.

Inspektör (10).

Zetterqvist, O.

Hallmästare (9).

Dahlin, J. F. L:son.

Förste maskinist (9).

Rydahl, A. W.

André maskinist (8).

Johansson, J. W.

Tredje maskinist (7).

Bäckmark, E. E.

Stadskommisionärer

(2 % å försäljningspriset).

Andersson, J. G. H.; Sjöstedt, K. J. E.

Köttbesiktningbyråerna.

Adresser och telefoner se nedan.

Samtidigt med det den 8 februari 1912 ikraftträdande slakttvånget inträdde för huvudstaden köttbesiktningstvånget, innebärande att allt till människoföda avsett färskt, rått kött, som härör från utom staden slaktade djur, måste, innan det utbjödes till salu eller försäljes, företes för undersökning och stämpling å någon av stadens köttbesiktningbyråer. Fr. o. m. denna dag överflyttades således köttbesiktningen från hälsovårdsnämnden till slakthus- och saluhallsstyrelsen. Hälsovårdsnämnden övervakar dock fortfarande enligt hälsovårdsstadgan den sanitära beskaffenheten av importerat kött samt allt i staden tillsaluhållet kött (se vidare sid. 86). Avgift för besiktningen vid köttbesiktningbyråerna utgår enligt av kungl. majt fastställd taxa. Det till staden i uppslaktat tillstånd införda, å köttbesiktningbyrå undersökta och godkända köttet åsattes rektangulär stämpel med St: Eriks bild.

Instruktioner m. m. Ordningsstadga för Stockholms stads köttbesiktningbyråer, godkänd av stadsfullmäktige den 4 december 1911, med ändring den 7 januari 1913. Instruktion för föreståndare för köttbesiktningbyrå, antagen av slakthus- och saluhallsstyrelsen den 5 oktober 1911 och godkänd av medicinalstyrelsen den 22 november s. å. Se vidare ovan under slakthuset med kreatursmarknad.

Norra byrån.

Gamla Kungsholmsbrogatan 47; rt. 98 14; 46 52; st. 197 52, 218 44. Expeditionstid 7 f. m.—3,30 e. m.

Föreståndare (15).

Petrelius, K. A. O.

Assistentveterinärer (13).

Thorsell, J. G.; Magnell, A. G.

Extra assistentveterinär

(3,300; ej å stat).

Vakant.

Kontorsskrivare (9).

Sandström, A. F.

Mikroskopister (4).

Stoltz, Bertha E., föreståndarinna; Hanngren, Maria H.; Svedelius, A. Matilda; Hallgren, Nanna R. M.; Ringström, Ingeborg F.; Almcrantz, Elin S.; Ehrner, Elsa M.

Hallmästare (8).

Olsson, J. W. tjl. (se nedan provisoriska fiskhallen), tf. Edman, E.

Södra byrån.

Södra Bantorget; rt. 66 56; st. 312 40, 313 83. Expeditionstid 7—12 f. m., 1,30—3,30 e. m., lördagar 7 f. m.—1 e. m.

Föreståndare (15).

Severin, K. O.

Kontorsskrivare (8).

Andersson, S. V.

Mikroskopister (4).

Nyman, Tyra T., föreståndarinna; Fagerberg, Elsa E. O.; Ehrner, Anna L. E.; en vakant.

Hallmästare (8).

Odin, K. A.

Stockholms stads destruktionsanstalt.

Lövsta. Postadress: Hesselby villastad, järnvägsstation: Riddersvik; rt. Hesselby 3; st. Riddersvik 4; kontorstid: 9—4.

Anstalten har till ändamål att oskadliggöra djurkadaver eller delar därav och kasserade, till föda otjänliga födoämnen av animaliskt ursprung, samt att bearbeta dem till säljbara produkter, såsom talg och fett, köttmjöl och köttgryn, varav fettämnen försäljas som råvara till stearinljus, tvål- och såpfabrikation samt mjöl och gryn såsom kraftfoder för svin, fjäderfän och fiskingel.

Den för destruktionsprocessen erforderliga ångan erhålles från den intill liggande sopförbränningsanstalten, från vilken även lämnas för driften behövlig elektrisk kraft samt ljus.

Anstalten övertogs den 8 februari 1912 av slakthus- och saluhallsstyrelsen.

Reglemente. Stadga för Stockholms stads destruktionsanstalt vid Lövsta, godkänd av stadsfullmäktige den 12 februari 1912.

Redogörare

(1,000 kr.; ej å stat).

Forsman, E. Hj., föreståndare för renhållningsverkets avdelning vid Lövsta.

Förman

(1,500 kr. jämte bostad).

Ljungqvist, E. J. O.

Saluhallar och salutorg.

Expedition, se ovan under huvudkontoret.

Enligt sin instruktion äger slakthus- och saluhallsstyrelsen utse en saluhallsdirektör med åliggande att hava närmaste tillsyn över saluhallar och torghandel. Någon sådan har ej tillsatts. Jämlikt stadsfullmäktiges beslut den 18 oktober 1909 har i stället åt den i februari 1910 tillsatta slakthusdirektören tillvidare uppdragits även ledningen av saluhallarnas skötsel.

Tf. saluhallsdirektör

(2,000 kr.; ej å stat).

Sandeborg, M. O., slakthusdirektör.

Kamrerare.

Granlund, S. J. R. W. (se vidare under slakthuset).

Tf. saluhallsinspektör

(3,600 kr.; ej å stat).

Peterson, M. P., träffas säkrast 10,30—11,30.

Kontorsbiträde

(1,200 kr.; ej å stat).

Rutensköld, Svea M.

Stockholms stads centralsaluhall.

Kungsgatan 67, C. Expedition och telefoner se under huvudkontoret.

Den år 1907 (med tilläggsanlag år 1909) av Stockholms stadsfullmäktige beslutade centralsaluhallen öppnades för allmänt bruk den 3 december 1912.

Byggnaden består av en källarvåning i höjd med Gamla Kungsholmsbrogatan, bottenvåning med huvudingång från Kungsgatan samt fyra trevånings hörnpartier. Källaren står med sin godsstation i direkt förbindelse med statens järnvägsnät samt innehåller förutom förvaringskällare även kylrum och frysrum med tillhörande maskineri. Bottenvåningen upptages av såväl fasta, inredda salustånd (167) som tillfälliga, öppna platser till försäljning av livsmedel och blommor såväl i engros som minut samt dessutom av trenne större planer, avsedda för livsmedelsauktioner.

Å trenne utefter gavlarna gående gallerier finnas även saluplatser för tillfällig uthyrning.

Ett av hörnpartierna upptages av styrelsens expeditioner jämte sessionsrum och i de övriga

äro inredda affärskontor. Utefter fasaden åt Kungsgatan äro inrymda butiker för olika ändamål.

Hallen förvaltas av slakthus- och saluhallsstyrelsen, som där anställer erforderlig personal.

Inom hallen hållas auktioner å livsmedel å tider, som av styrelsen bestämmas och har styrelsen för underlättande av livsmedelstillförseln till huvudstaden och för att biträda allmänheten vid köp och försäljning vid hallen anställt en under styrelsens kontroll arbetande stadskommissionär. Livsmedelsnoteringar öfver såväl engross- som detaljpriser i huvudstaden äga rum varje vecka genom särskild kommission (se sid. 158) och allmängöras.

Instruktioner m. m. Överståthållarämbetets reglemente för livsmedelsauktioner, som besörjas av Stockholms stads slakthus- och saluhallsstyrelse den 16 juli 1910; stadga för Stockholms stads centralsaluhall, fastställd av överståthållarämbetet den 14 dec. 1912; instruktion för stadskommissionärerna vid Stockholms stads centralsaluhall den 5 juli 1912 samt taxa å avgifter, som komma att uppbäras inom Stockholms stads centralsaluhall den 4 okt. 1912.

Hallmästare och auktionsförrättare

(2,400 kr.; ej å stat).

Molin, A. E., tjl. (se nedan), **Olsson, J. W.**

Maskinist.

(Avlöning som i grupp 8.; ej å stat).

Hamrén, L. J. A.

Stadskommissionär

(Arvode: högst 2 % vid försäljning av kött, vil och fågel, högst 5 % vid försäljning av smör, ost, ägg, frukt och grönsaker).

Hansson, P. G. J.

Stockholms stads provisoriska fiskhall.

Bryggaregatan 28, C.; rt. 60 56; st. 80 28; hallen hålles öppen 6 f. m.—3 e. m. och dessutom för utlösande av varor sön- och helgdagar 8—9 f. m.

Den 15 aug. 1910 öppnades för allmänheten en staden tillhörig provisorisk fiskhall avsedd för partiförsäljning av fisk, fiskvaror och skaldjur.

Hallen förvaltas av slakthus- och saluhallsstyrelsen, som där tillsätter personal och för att biträda allmänheten vid försäljning finnes vid hallen anställd en under styrelsens kontroll arbetande stadskommissionär.

Instruktioner m. m. Överståthållarämbetets reglemente för livsmedelsauktioner, som besörjas av Stockholms stads slakthus- och saluhallsstyrelse den 16 juli 1910. Slakthus- och saluhallsstyrelsens stadga för Stockholms stads provisoriska fiskhall. Instruktion för stadskommissionären samt taxa å avgifter av den 10 juni 1910.

Sls. Hallmästare och auktionsförrättare

(se under centralsaluhallen).

Stadskommisionär

(högst 5 % å försålda varor).

Molin, A. E., tf.**Övriga under styrelsens förvaltning stående saluhallar och torg äro:**

Saluhallen å Hötorget med 132 förs. platser.			
» » Köttorget » 64 » »			
Maria saluhall » 63 » »			
Saluhallen å Nytorget » 10 » »			

Av *Stockholms salutorg* stå följande med fasta försäljningsplatser försedda under styrelsens förvaltning, nämligen:

Fiskarhamnen	med 30 förs. platser.		
Östermalmstorg	» 99 » »		
Munkbron	» 84 » »		
Sandplan å Ridderholmen	» 60 » »		
Södra bantorget	» 24 » »		

Övriga salutorg inom staden, å vilka endast upplåtas tillfälliga, avgiftsfria försäljningsplatser lyda direkt under överståthållarämbetet för polisärenden.

Noteringskommissioner.

Som ovan framhållits sättas och allmängöras noteringar såväl vid slakthuset som saluhallen av särskilda kommissioner. Ledamöter i dessa kommissioner hava utsetts av slakthus- och saluhallsstyrelsen den 6 december 1912 efter förslag från sammanslutningar av näringsidkare inom olika branscher. Ledamöterna äro icke i denna egenskap upptagna i kalenderns personalavdelning.

Noteringskommissionen för engrospriser.**Sandeborg, M.**, direktör, ordf.**I. För levande kreatur.**

Sjöstedt, K. J. E., stadskommisionär, slakthuset; **Andersson, J. G. H.**, stadskommisionär, slakthuset; **Mellin, A. H.**, agronom, Västberga; **Nilsson, F.**, grosshandlare, Fredriksdal.

II. För kött.

Hansson, P. G. J., stadskommisionär, centralsaluhallen; **Blomqvist, N.**, disponent, Åsög. 10; **Nilsson, C.**, disponent, Karlbergsvägen 79—81; **Johansson, A.**, handlande, Kungsholmsg. 30.

III. För fågel och vilt.

Hansson, P. G. J., stadskommisionär, centralsaluhallen; **Mårtensson, O.**, grosshandlare, G:la Kungsholmsbrog. 25; **Eriksson, P.**, grosshandlare, centralsaluhallen; **Lindgren, A.** fru, L:la Nyg. 13.

IV, V, VI. För smör, ost och ägg.

Hansson, P. G. J., stadskommisionär, centralsaluhallen; **Benzinger, F.**, direktör, Dalag. 3; **Mårtensson, O.**, grosshandlare, G:la Kungsholmsbrog. 25; **Lennström, C. A.**, grosshandlare, Kungsg. 50; **Pettersson, Alb.** grosshandlare, St. Nyg. 16.

VII, VIII. För fisk, fiskvaror och skalldjur.

Molin, A. E., stadskommisionär, prov. fiskhallen; **Wiman, E.**, direktör, centralsaluhallen; **Samson, C.**, grosshandlare, Karduansmakarg. 2; **Welander, A.**, handlande, fiskarhamnen; **Lund, A.**, handlande, fiskarhamnen.

IX, X. För frukt och grönsaker.

Hansson, P. G. J., stadskommisionär, centralsaluhallen; **Lind, G. H.**, direktör, Experimentalfältet; **Söderberg, N. E.**, handelsträdgårdsmästare, Liljeholmen; **Hagström, W.**, trädgårdsmästare, Sturehof, **Åhlén, G.**, trädgårdsmästare, Hammarby; **Mårtensson, O.**, grosshandlare, G:la Kungsholmsbrogatan 25; **Ahlberg, Biblioteksgatan 11**; **Lindgren, E.** fru, Lilla Nygatan 11.

Noteringskommissionen för detaljnoteringar.

Hallström, A., fröken, Norrtullsg. 18; **Enström, E.**, fröken, Roslagsg. 65; **Schager, I.**, Ridaredag. 10; **Wallerius, G.**, fru, Bergsg. 13; **Höglén, A.**, fröken, Brännkyrkag. 88; **Höglund, I.**, fröken, Albano; **Kooperativa Charkuterifabriken, Katarina bang. 6**; **Slakteriaktieb. Norrmalm, Karlbergsvägen 79—81.**

Stockholms stads lantegendomsnämnd.

Lantegendomsnämnden.

Myntgatan 4, St.; rt. 14 39, 14 46; st. 12 44, 25 65, 28 15; expeditionstid: 9—3; lördagar och helgdagsaftnar 9—2.

Med anledning av väckta motioner beslöt stadsfullmäktige den 2 mars 1908 tillsättande av en särskild nämnd med uppgift att handhåva förvaltningen av stadens utanför dess dåvarande jurisdiktion belägna egendomar, där ej någon del av dem ställts under förvaltning av annan myndighet. Nämnden började sin verksamhet den 16 april samma år.

Denna Stockholms stads lantegendomsnämnd äger att ombesörja alla för dessa områdens tillgodogörande erforderliga utredningar ävensom i vederbörlig ordning beslutade åtgärder, såsom beträffande stadsplaner och områdenas användande för olika ändamål ävensom deras förseende med kommunikationer samt avlopps-, vatten- och andra ledningar, för så vitt dessa åtgärder icke uppdragats åt annan myndighet.

Nämnden äger också att i överensstämmelse med stadsfullmäktiges beslut verkställa upplåtelse på viss tid eller försäljning av mark ävensom att på stadgade villkor bevilja lån för byggnadsändamål av medel, som må hava härför avsåts av stadsfullmäktige.

Nämnden består av sju ledamöter och tre suppleanter, vilka utses för två år. Nämnden, som inom sig utser ordförande, antager till sitt biträde en direktör och övrig ordinarie personal.

Rörande stadens lantegendomar se vidare i den statistiska avdelningen.

Instruktion. Stadsfullmäktiges instruktion för lantegendomsnämnden, fastställd av kungl. maj:t den 27 mars 1908.

Stat år 1914. Utgifter: 2,306,815 kr. (därav lånemedel 1,202,700 kr., i vilken summa ingår årets likvid, 685,000 kr., för köpet av Alviken och Appelviken samt 100,000 kr. för köpet av Orhem); inkomster: 400,923 kr.

Nämndens ledamöter.

Ordförande.

Lindhagen, C. A., borgmästare, stadsfullm.

Övriga ledamöter.

*Alderin, R. W., disponent, stadsfullm.

Hjortzberg, E. G., direktör.

Magnusson, K. G., ingenjör.

Norén, A. J. N., byggnadsingenjör, stadsfullm.

*Tengdahl, K. A., försäkringsstjänsteman, stadsfullm.

*Ygberg, H. O. A., f. d. stadsingenjör.

Suppleanter.

*Eklund, J. L., fabrikör, stadsfullm.; Forssberg, E. V., kamrerare, stadsfullm.; Ceder, A., underinspektör, stadsfullm.

Direktör

(12,000 kr.; ej å stat).

Meurling, C. H. F.; rt. 14 39, 14 46; st. 12 44; mottagningstid: 9—11.

Sekreterare och ombudsman

(3,000 kr.; ej å stat).

Staël von Holstein, Ch. Mathilda; rt. 14 39, 14 46; st. 12 44; mottagningstid: 10—11.

Kamrerare (13).

Rendahl, J. Fr.; rt. 14 39, 14 46; st. 12 44; mottagningstid: 9—11.

Stadsplaneingenjör (14).

Dahlberg, L. A., förordnad för år 1914; rt. 14 39, 14 46; st. 28 15; mottagningstid: 9—11.

Arbetschef

(direktörens ersättare)

(7,500 kr.; ej å stat).

Hasselquist, N.; Myntgatan 4, (ing. fr. Rådhusgränd); rt. 14 39, 14 46; st. 12 44; mottagningstid: 9—11.

Byggnadskontrollant

(3,000 kr. jämte fri bostad; ej å stat).

Larsson, N. G.; rt. 14 39, 14 46; st. 25 65; mottagningstid: 9—11.

Distriktsingenjör i Bromma distrikt

(4,400 kr. jämte bostad; ej å stat).

Kugelberg, C. O.; träffas å arbetskontoret vid Alvik kl. 9—10; rt. 114 39; st. 90 25.

Kontrollant vid järnvägsbyggnaden

Sundbyberg—Ulvunda

(4,800 kr.; ej å stat).

Malmberg, O. B.; Esplanaden 15 B, 3 tr., Sundbyberg; rt. Sundbyberg 41; st. Sundbyberg 310.

Arbetschefens byråingenjör

(4,800 kr.; ej å stat).

Wretling, E. P.; rt. 14 39, 14 46; st. 12 44.

Ln.

Biträdande ingenjörer

(2,100—3,300 kr.; ej å stat).

Ericsson, K. W.; Pettersson, G. E.; Engström, P. E.

Verkmästare

(3,000 kr.; ej å stat).

Olsson, N. P., stadsfullm.

Ritare

(1,200 kr.; ej å stat).

Andréen, S. A. W.; Myntgatan 4.

Bokförare

(2,700 kr.; ej å stat).

Wirström, R. O. F.; Myntgatan 4.

Kontorsskrivare (9).

Nilsson, K. M.

E. o. kontorsskrivare

(1,200 kr.; ej å stat).

Wetterwik, Brita I. M.

Ritbiträden (5).

Bentzer, Karin E. Ch.; Bjuggren, Gunhild M. E.

Skrivbiträde (4).

Lundborg, N. Th.

Extra ritbiträden

(1,200 kr.; ej å stat).

Holmer, Viveka; Malmquist, Dagmar.

Vice värdar

(1,800—1,980 kr.; ej å stat).

Björkman, C. O.; mottagningstid: 9—11, rt. 14 39, 14 46; st. 12 44; mottagningstid å Enskede 1—3, st. Enskede 130; **Karlsson, K. H.**, st. Enskede 70.

Desutom ett *kontorsbud*.

Jägmästare

(800 kr.; ej å stat).

Öhrström, C. A.

Skogvaktare

(1,550 kr.; ej å stat).

Lönnhom, K.

Stockholms stads hamnstyrelse och i samband därmed stående institutioner.

Hamnstyrelsen.

Brännkyrkagatan 2 A, Sö.; rt. 86 45; st. 18 02, 18 13, 39 36. Styrelsen sammanträder i regel varje helgfri måndag kl. 2,15 e. m.

I gamla tider ägde Stockholm en hamnstyrelse, »kommitterade för börs-, hamn- och brobyggnader», senare hava frågor rörande stadens hamnväsende handlagts av drätselnämnden efter dess upprättande år 1864. År 1875 väckte dåvarande hamnkaptenen ett förslag om upprättande av en särskild hamnstyrelse, som livligt förordades av handels- och sjöfartsnämnden, men avsågs av stadsfullmäktige 1881. I början av år 1898 uppdrog beredningsutskottet åt delegerade att utreda frågan om lämpligaste ordnandet av stadens hamnväsen, antingen genom särskild styrelse eller annorledes. Detta uppdrag ledde till, att stadsfullmäktige antogo en ändring i instruktionen för handels- och sjöfartsnämnden, varigenom denna nämnd icke blott ålades att avgiva utlåtanden i hamnfrågor, då sådana begärdes, utan även berättigades att på eget initiativ göra framställning i hithörande ämnen, i samband varmed nämnden fick rätt att tillsätta särskilda delegerade för handläggning av hamnärennen (»hamndelegerade»). År 1903 väcktes hos stadsfullmäktige åter förslag om upprättande av en särskild hamnstyrelse, vilken motion remitterades till den s. k. omorganisationskommittén, som inkom med förslag i ämnet, varefter fullmäktige den 16 mars 1908 beslöt att inrätta en särskild hamnstyrelse för Stockholm, som med år 1909 trädde i verksamhet. Styrelsen består av fem utav stadsfullmäktige för två år valda ledamöter med lika många suppleanter. Den handhaver skötseln av stadens hamnväsen och sörjer för dess vidmakthållande och utveckling, i vilket avseende den handlägger ärenden ang. hamnen, slussen, kajer, flottbroar, stadens upplags- och byggnadsplatser vid Värtan, stadens tullpackhus, stadens isbrytare etc. För uppgörande av ritningar och kostnadsförslag samt för utförande av byggnads- och underhållsarbeten äger styrelsen påkalla biträde av stadens byggnadskontor.

Instruktion. Instruktion för Stockholms stads hamnstyrelse, fastställd av kungl. maj:t den 8 maj 1908.

Stat år 1914. Utgifter: 5,288,800 kr. (däraf med lånemedel 1,690,000 kr. till om-

byggnad av Lidingöbron m. m.); inkomster: 1,683,350 kr.

Styrelsens ledamöter.

Ordförande.

***Höglund**, O. M., fil. d.r, grosshandlare, stadsfullm.

Övriga ledamöter.

***Broman**, J. W., direktör.

***Corin**, A. R., överdirektör.

Drakenberg, J. A., ingenjör.

Lundström, K. B., grosshandlare.

Suppleanter.

***Bjarke**, K. G., sjökapt. n.

Broomé, S. S. A., vice häradshövding, stadsfullm.

***Edkvist**, C. J., arbetsförman, stadsfullm.

***Romare**, P. B., direktör, stadsfullm.

Wallenberg, J. O., kapten.

Sekreterare.

Se nedan.

Hamnstyrelsens expedition.

Brännkyrkagatan 2 A, Sö.; rt. 86 45; st. 18 02, 18 13, 39 36. Expeditionstid: 10—3.

Stat år 1914. Utgifter 16,980 kr.

Sekreterare

(3,000 kr.; ej å stat).

Ploman, E.; mottagningstid: 2—3.

Hamnkamrerare (13).

Jansson, E. V.; mottagningstid: 1—3.

Kontorsbiträde

(1,500 kr.; ej å stat).

Ekholm, Gerda E. V.

Vaktmästare (4).

Vakant.

Hamnavdelningen vid Stockholms stads byggnadskontor.

Brännkyrkagatan 2 A, 1 o. 3 tr., Sö.; rt. 86 45; st. 18 02, 18 13, 39 36; expeditionstid: 9—4.

Avdelningen uppgör förslag till stadens hamnar och sjöfartsleder med därtill hörande vattenbyggnader, broar m. fl. anläggningar samt verkställer byggnad och underhåll av desamma.

Jfr vidare under byggnadskontoret sid. 48.

Hs.

Stockholms stads hamnpolis.

Skeppsbron 46, 1 tr., St.; rt. 15 67; st. 44 62; expeditionstid: vardagar 8—7 och söndag och helgdagar 9—11.

Inom Stockholms stads hamnområde övervakas ordningen av en hamnkaptän samt honom underlydande hamntjänstemän och hamnlotsar jämte övrig hamnbejtjänst (k. brev till överståthållarämbetet den 27 sept. 1878 och den 15 juli 1881). Hamnkaptänen tillsättes av överståthållarämbetet efter hamnstyrelsens hörande medelst förordnande tillsvidare och är skyldig att vid utövning av sin tjänstbefattning ställa sig till efter rättelse de föreskrifter, som av överståthållarämbetet och hamnstyrelsen honom meddelas. Han må varken för egen eller annans räkning idka något slags näring eller såsom förlägsman, delägare eller kommissionär vara intresserad i något yrke, som av sjöfarten är direkt beroende eller därmed står i omedelbart sammanhang. Å hamnkaptänen skall finnas ett pålitligt biträde, som, då hamnkaptänen är av andra tjänstegöromål hindrad att därstädes personligen närvara, på hans ansvar meddela nödiga anvisningar och upplysningar i tjänsten.

Hamnlots åligger att, mot viss i taxa bestämd avgift, lotsa fartyg till vilken del som helst av stadens hamnområde så ock anvisa fartyg tjänlig ankarplats och biträda med dess förläggande till förtöjning i land samt att, i vad på honom ankommer, vaka över efterlevnaden av hamnordningens föreskrifter samt i förekommande fall vidtagna lämpliga åtgärder till rättelse eller göra anmälan hos hamnkaptänen. Då hamnlots icke är av tjänstegöromål upptagen, skall han vara att träffa å hamnkaptänen de tider på dagen, då det hålles öppet.

Instruktioner m. m. Instruktion för hamnkaptänen, fastställd av överståthållareämbetet den 17 juni 1908. Instruktion för hamnlotsarna den 6 febr. 1877. Hamnordning för Stockholm den 6 juli 1905 med ändringar den 17 juni 1908, 5 april, 21 juli och 6 nov. 1909 samt 5 sept. 1912. Taxa å hamnavgifter i Stockholm för åren 1914—18, fastställd av överståthållarämbetet den 15 jan. 1914.

Stat år 1914. Utgifter: 1,111,361:66 kr.; inkomster: 13,500 kr.

Hamnkaptän

(7,500 kr.; 2 ålderstillägg å 500 kr.).

Vakant; t.j. **Jacobson**, H. M. hamnmästare (tel. se ovan); träffas säkrast 12—11.

Hamnmästare.

(11; Holmer kvarstår å övergångsstat med uppöordsprov. som slussmästare).

Jacobson, H. M., t.f. hamnkaptän (se ovan); **Holmer**, C. O., (slusskontoret, rt. 125 56, st. 38 89); **Andersson**, H. R., (hamnkaptänen Värtan rt. 80 24, st. 94 60); **Jäderholm**, J. O., varuhallsföreståndare, t.f. (se nedan).

Hamnkaptänen biträde

(3,000 kr.; ej å stat).

Synerholm, C. J. B., t.f. (se nedan).

Varuhallsföreståndare

(2,400 kr.; ej å stat).

Jäderholm, J. O., t.f. hamnmästare (se ovan); t.j. **Milton**, J. E., hamnbejtjänst.

Hamnlotsar

(600 kr.).

Telefoner: rt. 78 28; st. 46 67.

Granberg, A. W.; **Dahlström**, E. J. A.; **Cederholm**, P. G. R.; **Petterson**, G.; **Synerholm**, C. J. B., t.j. (se ovan), t.f. **Söderqvist**, A. F.

Vaktmästare

(900 kr.; ej å stat).

Hägg, K. H. W.

Dessutom sexton hamnbejtjänste (5).

Hus- och varubyggnader m. m.

Varuhallarna i stora tullhusbyggnaden i Stadsgården; rt. 59 48; st. 17 12. Expeditionstid: 7 f. m.—6 e. m.

Instruktioner m. m. Instruktion för föreståndaren för Stockholms stads varuhallar i stora tullhusbyggnaden i Stadsgården, antagen av hamnstyrelsen den 16 mars 1914. Taxa och ordningsföreskrifter för begagnade av Stockholms stads varuballar i stora tullhusbyggnaden i Stadsgården samt källarna i samma byggnad, antagna av hamnstyrelsen den 9 mars 1914.

Stat år 1914. Utgifter 188,930 kr. (däruv 70,000 kr. av lånemedel till inköp av fastighet).

Varuhallsföreståndare.

Se ovan.

Stockholms stads hamnuppörd.

Skeppsbron 46, 1 tr., St.; rt. 15 67; st. 44 62; expeditionstiden under seglationstiden vanligen 8—7, f. ö. beroende av förhållandena.

Överinseendet över stadens uppöord av hamnavgifter tillkommer hamnfogdeinspektören (föret benämnd hamnkassör), som antages av hamnstyrelsen. Till sitt biträde har hamnfogdeinspektören hamnfogdar. Dessa antagas av hamnstyrelsen efter hamnkaptänen och hamnfogdeinspektörens hörande och fördelas till tjänstgöring för områden inom staden. Hamnfogdarna åligger att, var inom sitt område, debitera, uppbara och för hamnfogdeinspektören redovisa staden tillkommande hamnavgifter för fartyg och varor från inrikes ort. Över staden tillhörig, vid hamnen befintlig redskap, skall hamnfogde hålla noggrann tillsyn.

Instruktion. Instruktion för hamnfogdarna i Stockholm den 6 febr. 1877.

Stat år 1914. Utgifter: 227,366:67 kr. inkomster: 988,000 kr.

Hamnfogdeinspektör (13).

Lindberg, G. E.; adress och tel. se ovan; träffas säkrast 11—1.

Hamnfogdar

(600 kr. och fri bostad eller hyresersättning, 4 % provision å uppburna hamnavgifter).

Expeditionstider: se ovan.

Bruzelius, A. G., hamnfogdekontoret, Riddarholmshamnen *St.*, st. 25 14; **Österdahl**, O. V., tf., hamnfogdekontoret, Norr Mälarstrand 24, *K.*, st. 94 32; **Hellman**, J. A., hamnfogdekontoret, Blasieholmshamnen, Hovslagargatan 4, *C.*, st. 40 55; **Anderson**, K. A., hamnfogdekontoret, Nedre Slussgatan, *Sö.*, st. 35 08.

Skrivbiträde

(2,000 kr.; ej å stat).

Hedlund, W., tf.

Dessutom sju *hamnbetjante*, ett *vaktmästarebiträde* och en *brovakt vid Djurgårdsbrunnsbron*.

Stockholms stads slusskontor.

Hs.

Karl Johans torg (basarbyggnaden), *Sö.*; *rt.* 125 56; *st.* 38 89. *Expeditionstider*: *jan.* 7 *f. m.*—6 *e. m.*; *febr.* 8 *f. m.*—5 *e. m.*; *mars* 7 *f. m.*—6 *e. m.*; *april*—*december* *hela dygnet.*

Varje gång fartyg genomgår slussen betalas: för fartyg kommande från in- eller utrikes ort för varje full ton av fartygets avgiftspliktiga dräktighet 5 öre, dock ej under två kronor.

Instruktion m. m. Taxa och ordningsregler för genomfart av slussen, gällande intill utgången av år 1918 fastställdes av kungl. maj: den 31 dec. 1913.

Stat år 1914. Utgifter: 58,511 kr.; inkomster: 90,000 kr.

Biträden (7).

Fredin, L. O.; **Andersson**, A. W.

Dessutom åtta *slussbetjante* (5), av vilka två tjänstgöra såsom *förmän*; åtta *extra slussbetjante*, en *befälhavare* (å slussfärjan), en *maskinist* och en *besättningskarl* tjänstgöra under nio månader av året.

Shn.

Stockholms stads stadshusnämnd

och i samband därmed stående institutioner.

Stadshusnämnden.

Hantverkaregatan 1, 1 tr., K.

Se vidare nedan.

Stadsfullmäktige beslöto den 18 juni 1906 att i kvarteret Eldkvarnen å Kungsholmen uppföra ett nytt rådhus. Med ändring av detta sitt beslut hava emellertid fullmäktige den 4 maj 1908 bestämt sig för att förlägga rådhuset till kvarteret Fruktkorgen, likaledes å Kungsholmen, och att i kvarteret Eldkvarnen uppföra ett stadshus. För att utreda, vilka av stadsfullmäktiges delegationer och styrelser kunde, sedan nödiga lägenheter beretts för fullmäktiges samlingsrum, kommittélokaler ävensom kommunal festivitetsvåning, inrymmas i den nya byggnaden ävensom låta uppgöra ritningar till densamma, tillsatte stadsfullmäktige den 18 maj 1908 en kommitté på sju personer. Den 13 maj 1909 överlämnade kommittén av dess arkitekt, R. Östberg, uppgjorda skissritningar till stadshus och »nämndhus» (det senare avsett för nämnder, som ej kunde inrymmas i stadshuset) jämte program och kostnadsberäkning. Efter samråd med delegerade från nämnder och styrelser avgav kommittén i september 1909 ett reviderat förslag, slutande på en kostnad av 7,465,000 kr., därav 6,437,000 kr. för stadshuset och 1,028,000 kr. för nämndhuset och i oktober månad ett kostnadsförslag å möbleringskostnaderna för båda husen, slutande på en summa av 405,235 kr. Stadsfullmäktige beslöto den 27 mars 1911 att uppföra stadshuset, varemot förslaget om nämndhus avsågs. Kostnaderna reducerades däri-genom till 6,500,000 kr., vartill kom cirka 500,000 kr. för möbleringen, eller inalles 7 mil-lioner kronor. Sedan dåvarande bankdirektören, stadsfullmäktigen K. A. Wallenberg som bidrag till kostnaden för stadshuset donerat 500,000 kr. och numera framlidne bankdirektören L. Frænkel till stadshusets möblering och inre utsmyckning donerat 500,000 kr., nedbringades således kostnaden till 6,000,000 kr., varav hälften skall bestridas med lånade medel och hälften med ut-taxerade medel.

Att i överensstämmelse med av stadsfullmäk-tige för byggnaden fastställda ritningar och de närmare föreskrifter, som i ämnet av fullmäktige meddelas, ombesörja uppförandet av stadshuset ut-sågo fullmäktige den 15 maj 1911 en nämnd av

fem för två år i sänder utsedda ledamöter och två suppleanter. Nämnden, som inom sig utser ord-förande och sammanträder på dennes kallelse, när omständigheterna det fordra, äger antaga tjänste-personal, sakkunniga biträden och arbetspersonal. När de åt nämnden uppdragna arbetena avslu-tats, skall slutlig redogörelse för arbetena avgi-vas, varefter nämndens verksamhet, sedan re-visionsberättelsen blivit slutligt prövad, skall an-ses hava upphört, därom hos kungl. maj:t skall göras anmälan.

Instruktion. Instruktion för Stockholms stads stadshusnämnd, fastställd av kungl. maj:t den 28 april 1911.

Stat år 1914. Utgifter: 600,000 kr. (varav 400,000 kr. att täckas av lånemedel).

Nämndens ledamöter.

Ordförande.

*Wallenberg, K. A., minister för utrikes ären-den, stadsfullm.

Vice ordförande.

*Lamm, H. F., grosshandlare, stadsfullm.

Övriga ledamöter.

*Kinander, C. E., direktör, stadsfullm.

*Tengdahl, K. A., försäkringstjänsteman, stads-fullm.

*Wickman, G., arkitekt, stadsfullm.

Suppleanter.

*Alderin, R. W., direktör, stadsfullm.

*Lindhagen, C. A., borgmästare, stadsfullm.

Sekreterare

(600 kr; ej å stat).

Malmros, N.

Nämndens byggnadskontor.

Hantverkaregatan 1, 1 tr., K.; rt. 94 38; expeditionstid: 9—5.

Avlöningar m. m. Befattningshavarnas löneförmåner äro ej fastställda av stadsfullmäk-tige utan bestämda av nämnden. F. n. (april 1914) äro de: byggnadschef 6,000 kr., arkitekt

15,000 kr., dagkontrollant 6,000 kr., fem ritare: 2,000—4,200 kr. och vaktmästare 1,200 kr. Konstruktör och värmeledningstekniker åtnjuta ersättning i mån av levererade ritningar.

Byggnadschef

(ej å stat).

Busch, O. A.

Arkitekt

(ej å stat).

Östberg, R.

Dagkontrollant

(ej å stat).

Karlsson, K. J.

Konstruktör

(ej å stat).

Kreüger, H.

Värmeledningstekniker

(ej å stat).

Dahlgren, W.

Ritare

(ej å stat).

Eliasson, G.; Spolén, E. O. H. K.; Larsson, R. S.;
Forssén, K. A.; Mattsson, C. A.

Vaktmästare

(ej å stat).

Schold, E. G.

Shn.

Lön.

Stockholms stads lönenämnd.

Lönenämnden.

*Stora Nygatan 2 B, St.; rt. 13722;
st. 25 95.*

Stadsfullmäktige beslöto den 26 oktober 1908 efter i ärendet väckt motion tillsättandet av en kommitté för utredning om behovet av »särskilda föreskrifter angående tjänsteinnehavarnes arbetstid å tjänsterummet». Detta beslut upprevs emellertid redan den 23 november samma år, då kommitténs uppdrag utvidgades, med vidhållande om frågan om arbetstidens längd som det primära, till en granskning av löneförhållandena i allmänhet. Uppdraget avsåg dock endast sådana befattningshavare, vilkas löneförmåner reglerades av kommunen ensam, med utslutande ytterligare av vissa kategorier befattningshavare, vilkas löneförmåner nyligen reglerats. Kommittén avgav sitt betänkande den 21 september 1909. Sedan detta remitterats till nämnder och styrelser, förelåg beredningsutskottets utlåtande i ärendet i november 1910, och började efter bordläggning under julferierna debatteras, antogs vid en följd sammanträden i februari och mars 1911 samt fastställdes av överståthållarämbetet den 6 april 1911. För vinnande av en enhetlig behandling av stadens lönefrågor beslöto stadsfullmäktige på beredningsutskottets förslag tillsättande av en särskild lönenämnd.

Lönenämnden, som består av sju ledamöter och fyra suppleanter, utsedda för en tid av två år, handhar stadens avlönings- och pensionsväsende. Nämnden upptar till behandling de ärenden, som enligt de allmänna avlöningsvillkoren överlämnats till densamma, följer noggrant tillämpningen av dessa bestämmelser, vakar över att likformighet iakttages vid bestämmande av avlöning åt extra personal, prövar jämlikt gällande bestämmelser, inträdande rätt till pension, utom beträffande folkskollärarekåren samt magistraten och rådhusrätten, i vilket senare fall lönenämnden likväl har att meddela yttrande, avger utlåtande över myndigheternas stafförslag beträffande avlöningsförhållanden, och i övrigt i frågor, där sådant av överståthållarämbetet, stadsfullmäktige eller deras beredningsutskott begäres, samt ägnar slutligen sin uppmärksamhet åt lönefrågors behandling inom statsförvaltningen och inom andra kommuner. Enligt stadsfullmäktiges beslut den 27 november 1911 prövar lönenämnden på framställning av vederbörande nämnd eller styrelse frågor om inträdande av rätt för befattningshavare till löneförhöjning.

Nämnden sammanträder på kallelse av ordföranden, så ofta omständigheterna därtill föranleda.

Instruktioner m. m. Instruktion för Stockholms stads lönenämnd, fastställd av kungl. maj:t den 5 maj 1911. Allmänna villkor och bestämmelser för tillämpning av Stockholms stads lönestat, antagna av stadsfullmäktige den 30 jan., 6 och 13 febr. samt 20 mars 1911, fastställda av överståthållarämbetet den 6 april 1911 (med ändringar den 18 mars, 29 april och 21 okt. 1912, den 17 nov. och 11 dec. 1913 samt den 23 febr. och 16 mars 1914). Villkor och bestämmelser vid tillämpningen av den för tjänsteinnehavare vid stadens fångvärd fastställda lönestaten, antagna av stadsfullmäktige den 16 oktober 1911, fastställda av överståthållarämbetet den 2 november 1911. Allmänna villkor och bestämmelser för tillämpning av avlöningsstat för ämbets- och tjänstemän hos Stockholms magistrat och rådhusrätt, antagna av stadsfullmäktige den 29 april 1912, fastställda av kungl. maj:t den 13 september 1912. Allmänna villkor och bestämmelser för tillämpning av lönestaten för polispersonalen i Stockholm, antagna av stadsfullmäktige den 10 juni 1912 (med tillägg av den 11 dec. 1913). Reglemente ang. polispersonalens i Stockholm pensionering, antaget av stadsfullmäktige den 10 juni 1912, fastställt av kungl. maj:t den 28 november 1912.

Stat år 1914. Utgifter: 4,000 kr.

Nämndens ledamöter.

Ordförande.

Lagercrantz, A. E. W., vice häradsförordning, stadsfullm.

Övriga ledamöter.

- *Forsberg, E. V., kamererare, stadsfullm.
- Lund, C. J., skrädderiidkare, stadsfullm.
- *Magnusson, A. E., byggmästare, stadsfullm.
- *Sandberg, H. K. A., banktjänsteman, stadsfullm.
- Wassberg, A., överlärare.
- *Widtskiöld, J., köpman, stadsfullm.

Suppleanter.

- *Forsell, J. A. Sson, expeditjonsförare, stadsfullm.
- Hjorth, J. E., disponent, stadsfullm.
- af Klintberg, Gertrud, M. K., fröken.
- *Stiernfeldt, J. E., styckjunkare, stadsfullm.

Sekreterare

(2,400 kr.; ej å stat).

Malmros, N.

Styrelsen över Stockholms stads rättshjälpskontor och i samband därmed stående institutioner.

Styrelsen över rättshjälpskontoret.

I en år 1883 väckt motion hemställdes om anslag till avlönande av tvenne fattigsakförare samt om uppdrag åt beredningsutskottet att framlägga förslag till frågans närmare ordnande. Anslaget beviljades fr. o. m. år 1884. I avvaktan på slutligt ordnande av frågan ställdes medlen till mantalsnämndens föfogande. Nämnden antog fattigsakförare och utfärdade instruktion för dem.

År 1906 väcktes motion om omorganisation av fattigsakförareinstitutionen, vilken motion resulterade i tillsättande av en kommitté för frågans utredning. Denna avgav i slutet av år 1909 sitt betänkande. Den 27 februari 1913 beslöt stadsfullmäktige därefter inrättande av ett stadens rättshjälpskontor under särskild styrelse.

Rättshjälpskontoret har till uppgift att lämna rättshjälp, däri inbegripet råd och upplysningar i rättsliga angelägenheter åt i Stockholm mantals- eller kyrkoskrivna personer, vilka äro medellösa eller icke utan att taga i anspråk de medel, som skäligen måste anses nödvändiga för eget eller familjens uppehälle äro i stånd att bekosta sig rättshjälp. Rättshjälpen lämnas kostnadsfritt, dock kan sökande av vad honom genom kontorets bistånd tillvinnes förpliktas lämna ersättning för erhållen hjälp. Kontoret skall i första hand söka åstadkomma förlikning. Rättegång, som synes gagnlös, bör avvisas. I mål angående brott, som hör under allmänt åtal, lämnas ej rättshjälp för utförande av ansvarstalan eller av svarandetalan.

Kontorets angelägenheter handhavas av en styrelse om tre ledamöter och två suppleanter, utsedda av stadsfullmäktige för en tid av två år. Kontorets chef är en av styrelsen för en tid av tre år antagen föreståndare, som till sin hjälp har ett juridiskt biträde och ett kvinnligt expeditjonsbiträde. Föreståndaren och det juridiska biträdet skola hava avlagt sådan juridisk examen, som fordras för utövning av domarbete, samt hava förvärvat nödig praktisk erfarenhet vid underdomstol eller advokatkontor. Nämnda tjänstemän må icke vid domstol uppträda som ombud eller rättegångsbiträde ej heller under mottagningstid mottaga besök i sak, som icke rör kontorets verksamhetsområde.

Instruktion m. m. Instruktion för styrelsen över Stockholms stads rättshjälpskontor fastställd av kungl. maj:t den 20 juni 1913. Arbetsordning för rättshjälpskontoret, antagen av styrelsen den 23 sept. 1913.

Stat år 1914. Utgifter: 22,850 kr.

Styrelsens ledamöter.

Ordförande.

***Petersson**, L. J., rådman, stadsfullm.

Övriga ledamöter.

***Bendixson**, I. O., professor, rektor, stadsfullm.:

***Tengdahi**, K. A., försäkringstjänsteman, stadsfullm.

Suppleanter.

***Juhiin-Dannfelt**, C. G., vice auditör, stadsfullm.:

***Järte**, O. E. F., aktuarie, stadsfullm.

Sekreterare.

(Avlöning se nedan.)

Silow, S. A. H. (se nedan).

Stadens rättshjälpskontor.

St. Nygatan 1, St.; rt. 64 27; st. 64 27; kontorstid: 8,30—4 samt dessutom tisdagar och fredagar — då nästpåföljande dag ej är helgdag — kl. 7—8 e. m.; mottagningstider för kontorets jurister: 8,30—10,30 f. m., 3—4 e. m. samt dessutom 7—8 e. m. de dagar kontoret är öppet å sådan tid.

Föreståndare.

(Arvode 6,000 kr.; ej å stat.)

Silow, S. A. H.; mottagningstid (se ovan).

Biträdande jurist.

(Arvode 3,000 kr.; ej å stat.)

Bergendahl, E. F.

Expeditjonsbiträde (6).

Steinbeck, Elsa M. L.

Dessutom en *springosse*.

Revisorer.

[Här upptagna revisorer, vilka ej utsetts av stadsfullmäktige, (»övrige revisorer») äro icke i denna egenskap upptagna i personalavdelningen.]

Revisorer

utes av stadsfullmäktige för åtskilliga institutioner dels på grund av föreskrifter i gällande författningar, dels på grund av lämnade anslag — för kontroll av dessas användning — dels på grund av åtagen räntegaranti i vissa företag eller annan form av understöd åt allmännyttiga företag (billiga tomter till byggnadsbolag m. m.), dels och slutligen på grund av donatorers därom uttryckta önskan beträffande donerade fonder. — Revisorer valdes av stadsfullmäktige den 8 jan., 16 febr. och 16 mars 1914 för granskning av nedanstående institutioners räkenskaper och förvaltning för år 1913.

Drätselnämnden.

Broomé, S. S. A., vice häradshövding, stadsfullm.; **Eklund, J. L.**, fabrikör, stadsfullm.; **Olin, A. R.**, direktör, stadsfullm.; **Stockman, G.**, bankdirektör, stadsfullm.; **Wickman, C. G. T.**, partikassör, stadsfullm.

Hälsovårdsnämnden.

Alfvén, K. A., prakt. läkare; **Böhme, A. G.**, prakt. läkare; **Ceder, A.**, underinspektör, stadsfullm.; **Lange, E.**, filare, stadsfullm.; **Lundström, C. J.**, ingenjör, stadsfullm.

Fattigvårdsnämnden.

Bagge, G. A., fil. lic., stadsfullm.; **Forsell, J. A.** Sson, expeditionsförare, stadsfullm.; **Hallgren, L. G.**, järnhandlare; **Lange, E.**, filare, stadsfullm.; **Lidman, C.**, överlärare, stadsfullm.; **Löfgren, J. E.**, advokat; **Nordquist, E. A.**, grosshandlare; **Peyron, J. A.**, prakt. läkare; **Valentin, I.**, direktör.

Styrelsen över Stockholms gas- och elektricitetsverk.

Axelsson, H., direktör; **Karlsson, V. E.**, modellsnickare, stadsfullm.; **Welin, K. G. A.**, trafikdirektör, stadsfullm.

Kyrkogårdsnämnden.

von Koch, G. H., redaktör, stadsfullm.; **Rissén, Hj. R.**, tullvaktmästare.

Övrige revisorer.

(Valda av de territoriella förs. elektor.)

Djurling, E. W., konsul; **Forsberg, E. V.**, kamrer, stadsfullm.

Folkskoledirektionen.

Didring, Fr. V., grosshandlare; **Ekman, V. R.**, tryckeriföreståndare, stadsfullm.; **Larsson, G.**, byggmästare; **Quint, Stina**, redaktör, stadsfullm.; **Schönmeyr, B. J.**, sekreterare i överståthållarämbetet.

Styrelsen över stadens arbetsförmedling.

Lund, C. J., skrädderiidkare, stadsfullm.; **Nordgren, F. L.**, förtroendemän, stadsfullm.; **Hanner, K. A.**, civilingenjör, stadsfullm. (suppl.); **Forsberg, E. V.**, kamrer, stadsfullm. (suppl.).

Triangelmättningsnämnden.

Carlsson, J. A. C., grosshandlare; **Thelander, C. T. F.**, ingenjör, stadsfullm.; **Magnusson, K. G.**, ingenjör (suppl.); **Andersson, B. John F.**, ingenjör (suppl.).

Slakthus- och saluhallsstyrelsen.

Berglund, J. E., kassör, stadsfullm.; **Eklund, J. L.**, fabrikör, stadsfullm.; **Lundström, K. B.**, grosshandlare; **Staf, O. L.**, kakelugnsmakare (suppl.); **Boberg, C. K.**, handlande (suppl.).

Lantegendomsnämnden.

Granholt, C. H., direktör; **Sandberg, H. K. A.**, banktjänsteman, stadsfullm.; **Schultz, L. H.**, stadsmäklare, stadsfullm.; **Dahlin, N. O.**, detektivkonstapel, stadsfullm. (suppl.); **Björling, J.**, folkskollärare, stadsfullm. (suppl.).

Hamnstyrelsen.

Isakson, C. J. A., skeppsbyggerinspektör, stadsfullm.; **Rissén, Hj. R.**, tullvaktmästare; **Rönnow, A.**, direktör, stadsfullm.

Stadshusnämnden.

Ekman, V. R., tryckeriföreståndare, stadsfullm.; **Romare, P. B.**, direktör, stadsfullm.; **Lilja, S. A. J.**, direktör, stadsfullm. (suppl.); **Lidman, C.**, överlärare, stadsfullm. (suppl.).

Lönenämnden.

Eklund, J. L., fabrikör, stadsfullm.; **Olin, A. R.**, direktör, stadsfullm.

Styrelsen över rättshjälpskontoret.

Kinander, C. E., vice häradshövding, stadsfullm.; **Olsson, N. P.**, verkmästare, stadsfullm.; **Heden-**

stedt, J. T., järnsvarvare, stadsfullm.; **Bagge**, G. A., fil. lic., stadsfullm.

Stockholms högskola.

Stockman, G., bankdirektör, stadsfullm.; **Kjellberg**, K. E. O., professor; **Tigerschiöld**, H. E., kansliråd, stadsfullm.

Övriga revisorer.

Hernlund, C. H., rektor (utsedd av kungl. maj:t); **Phragmén**, L. Edv., professor (vald av vetenskapsakademien).

Allmänna läroverkens byggnadsfond.

Broomé, S. S. A., vice häradshövding, stadsfullm.; **Wickman**, C. G. T., partikassör, stadsfullm.

Övriga revisorer.

(Utsedda av direktionen över Stockholms stads undervisningsverk.)

Nyström, N. G., f. d. rådman; **Boije af Gennäs**, S. J. A. rektor, stadsfullm.

Sjukhuset Eira, Stockholms stads och läns sjukhus.

Bratt, I., direktör, stadsfullm.; **Wickberg**, T. W., tullvaktmästare, stadsfullm.; **Zetterlund**, A. V., syssloman (suppl.); **Lagergren**, J. E., distriktsläkare (suppl.).

Övriga revisorer.

(Utsedda av Stockholms läns landsting.)

Balkenhausen, R. J., apotekare, Norrtälje; **Husén**, J. O., lantbrukare, Åkersberg; **Enbergh**, E., skräddarmästare, Rönninge (suppl.); **Upmark**, J., godsägare, Hammar, Västerhanninge (suppl.).

Stockholm—Västerås—Bergslagens nya järnvägsaktiebolag.

Welin, K. G. A., trafikdirektör, stadsfullm.

Övriga revisorer.

(Utsedda av bolagsstämman.)

Egnell, E., direktör; **Enhörning**, G. länsnotarie; **Uggle**, C. G., häradshövding.

Stockholm—Nynäs järnvägsaktiebolag.

Thelander, C. T. F., ingenjör, stadsfullm.

Övriga revisorer.

(Utsedda av bolagsstämman.)

Nathorst-Böös, E. J., vice häradshövding; **Upmark**, J., godsägare.

Stiftelsen Konung Oscar I:s minne.

Cederborg, A., rådman, stadsfullm.; **Larsson**, O. E., folkskollärare, stadsfullm.

Övrig revisor.

Stjernstedt, S. F. A., frih., kammarherre (vald av stiftelsen Konung Oscar I:s minne).

Stiftelsen för gamla tjänarinnor. Rev.

Alexanderson, C. A., vice häradshövding, bruksägare; **Hedin**, Alma I. S., fröken, stadsfullm. (suppl.).

Övriga revisorer.

(Utsedda av stiftelsen.)

Cervin, C., bankir; **Swartling**, J. A., direktör.

Poliskammaren.

Ceder, A., underinspektör, stadsfullm.; **Stiernfeldt**, J. E., styckjunkare, stadsfullm.; **Widgren**, S. P., kassör, stadsfullm.

Övrig revisor.

(Förordnad av kungl. maj:t.)

Smerling, C. O., kammarrättsråd, ordf.

Första dövstumundervisningsdistriktets skolstyrelse.

Ljunggren, Aug., direktör, stadsfullm.; **Forsell**, J. A. S:son, expeditjonsförare, stadsfullm. (suppl.).

Övriga revisorer.

Balkenhausen, R., apotekare, Norrtälje, **Bergström**, J., nämndeman, Sundbyberg (valda av Sthlms läns landsting); **Tigerschiöld**, H. E., kansliråd, stadsfullm. (vald av Södermanlands läns landsting); **Burén**, A., bruksägare, Grytgöl (vald av Östergötlands läns landsting); **Hacklin**, A. V., rektor (vald av Norrköpings stadsfullm.); **Lundblad**, A., riksdagsman, (vald av Västmanlands läns landsting); **Larsson**, K. L. J., hemmansägare, Fole (vald av Gotlands läns landsting).

Suppleanter.

Bergstedt, P., ingenjör, Alvik, Stockholm, **Enbergh**, E., skräddarmästare, Rönninge (valda av Sthlms läns landsting); **Kumlin**, W., godsägare, Sundby (vald av Södermanlands läns landsting); **Hagberg**, O., direktör, Linköping (vald av Östergötlands läns landsting); **Ljungberg**, V., målaremästare, Norrköping (vald av Norrköpings stadsfullm.); **Larsson**, V., riksdagsman, Västerås (vald av Västmanlands läns landsting); **Kahiström**, K., riksdagsman, (vald av Gotlands läns landsting).

Aktiebolaget Stockholms arbetarehem.

Sandberg, H. K. A., banktjänsteman, stadsfullm.

Övriga revisorer.

(Valda av bolagsstämman.)

Cederström, R., frih., överstelöjtnant; **Lettström**, G., bankdirektör; **Almkvist**, Signe, fröken (suppl.).

Bostadsaktiebolaget Vanadislunden.

Kjerrulf, G., medicinalråd,

Rev.

Övriga revisorer.

(Valda av bolagsstämman.)

Sterky, C. E. Th., krigsråd; **Murray**, J. A. G., apotekare.

Änke- och pupillkassan vid Stockholms stads ämbetsverk.

Björkman, P. A., lektor; **Järte**, O. E. F., aktuarie, stadsfullm. (suppl.).

Övriga revisorer.

(Valda av kassan.)

Rundquist, C. A., rådman; **Gille**, H. J. E., f. d. kamrerare; **Kihlström**, O., kontorschef; **Lundwall**, J. A., auktionskassör (suppl.); **Nyström**, K. E., förste vaktmästare (suppl.).

Förmyndarkammaren.

Lagerholm, O. W., fil. lic., fabriksidkare, stadsfullm.; **Laurentz**, W., grosshandlare; **Löfgren**, B. G., tryckeriföreståndare; **Schultz**, L. H., stadsmäklare, stadsfullm.

Övrig revisor.

(Vald av allmänna barnhusinrättningen.)

Jacobson, F. A., assistent.

Nya elementarskolans byggnadskassa.

Vide, J. R., revisionskommisarie;

Övrig revisor.

(Vald av direktionen över Stockholms stads undervisningsverk.)

Nyström, N. G., f. d. rådman.

Stockholms borgarskola.

Lidman, C., överlärare, stadsfullm.

Övriga revisorer.

(Valda av sällskapet för borgarskolans befrämjande.)

Wennberg, F. J. A., grosshandlare; **Ringholm**, K. E., fabrikör, stadsfullm.

Stiftelsen Wilhelm Govenii minne.

Larsson, G., byggmästare; **Vide**, J. R., revisionskommisarie; **Österdahl**, H. M., roteman (suppl.); **Broomé**, f. Lothigius, Emilia A. K., byråföreståndarinna, stadsfullm. (suppl.).

Aktiebolaget Hemtrefnad.

Palme, S. Th., direktör, stadsfullm.

Övriga revisorer.

(Valda av bolagsstämman.)

Alexanderson, C. A., vice häradshövding, bruksägare; **Hartzell**, Selma, prokurist.

Stiftelsen Fredric Eens minne.

d'Ailly, G. A. H., byrådirektör, stadsfullm.; **Lindhagen**, Anna J. J., barnavårdsinspektör, stadsfullm.; **Schultz**, L. H., stadsmäklare, stads-

fullm. (suppl.); **Laurent**, V. E., prakt. läkare (suppl.).

Grevesmühlska samskolan.

Forsell, J. A. Sison, expeditionsförare, stadsfullm.; **Widerström**, Karolina O., prakt. läkare, stadsfullm.

Stockholms arbetareinstitut.¹⁾

Forsberg, E. V., kamrer, stadsfullm.; **Nilsson**, Fr., bibliotekarie, stadsfullm.; **Malm**, C. G., sekreterare, stadsfullm. (suppl.).

Övriga revisorer.

(Valda av föreningen för arbetareinstitutet.)

Berggren, C., bokhållare; **Lidmark**, W., kontorskrivare.

Aktiebolaget Stockholms tomträttskassa.²⁾

Stockman, G., bankdirektör, stadsfullm.; **Nycander**, O. J. T., ingenjör, stadsfullm. (suppl.).

Övriga revisorer.

(Valda av bolagsstämman.)

Medin, K. O., professor; **Åbergsson**, Anna M. A., fröken; **Pählman**, A. E., stadsingenjör (suppl.).

Aktiebolaget Stockholmssystemet.²⁾

Eklund, G. O., direktör; **Nordgren**, F. L., förtroendemän, stadsfullm.; **Lund**, C. J., skrädderiidkare, stadsfullm. (suppl.); **Schultz**, L. H., stadsmäklare, stadsfullm. (suppl.).

Övriga revisorer.

Ännu (april 1914) ej utsedda.

Stockholms södra spårvägsaktiebolag.

Lidman, C., överlärare, stadsfullm. (utsedd av drätselnämndens första avd.)

Övrig revisor.

(Utsedd av stamaktieägarna.)

Berghman, I., grosshandlare.

Svenska cancerföreningens Stockholmsavdelning.²⁾

Magnusson, G. G., bankdirektör, stadsfullm.; **Widerström**, Karolina O., prakt. läkare, stadsfullm.

Övriga revisorer.

Sandberg, O., prakt. läkare; **Josephson**, J., grosshandlare.

¹⁾ Valet avser löpande räkenskapsår.

²⁾ > > år 1914.

Viktigare kommunala kommittéer och delegationer.

(Beträffande viktigare kommittéer, tillsatta av nämnder och styrelser, se under dessa.)

Byggnadsordningskommittén.

(Kommitté för utarbetande av förslag till ändringar i byggnadsordningen för Stockholms stad samt byggnadsstadgan för rikets städer.)

I anledning av motion, väckt den 24 sept. 1906, beslöto stadsfullmäktige den 14 jan. 1907 att uppdraga åt en kommitté av fem personer att dels utarbeta förslag till de ändringar i byggnadsordningen för Stockholm, som kommittén funne nödiga, dels ock verkställa utredning om därav betingade ändringar i byggnadsstadgan för rikets städer.

Val av ledamöter i kommittén skedde den 25 februari 1907.

Ledamöter.

Backlund, A. R., sundhetsinspektör; **Bengtson**, N. J., byggmästare; **Hammarberg**, J. F., rådmann, o r d f.; **Salin**, K. E., stadsarkitekt; **Wickman**, G., arkitekt, stadsfullm.

Av kommittén antagen sekreterare.

Seth, J. K. J., e. o. tjänsteman i byggnadsn.

Utskänkningskommittén.

(Stadsfullmäktiges kommitté för utskänkningssärenden.)

Kommittén, som tillsattes för ett år i sänder, är egentligen att betrakta som en kommission för löpande ärendens beredning och har därför införts efter beredningsutskottet, sid. 36.

Livsmedelskommittén.

Den i föregående årgång av kalendern under denna rubrik omnämnda kommittén har upphört, sedan densamma den 28 juli 1913 avgivit sitt slutbetänkande (bubih. 1913 nr 75).

Delegerade för inkorporeringsfrågor.

Stadsfullmäktige beslöto den 17 nov. 1913, att inkorporeringsdelegerades verksamhet skulle upphöra.

Kommittén för »Industrimonumentet».

(Kommitté för resande i huvudstaden av ett monumentalt konstverk över industrien.)

Sedan en person, som tillsvidare önskade bliva onämnd (enligt vad senare blivit känt,

bokbindaremästaren J. A. W. Lindmansson), erbjudit sig att till stadsfullmäktige överlämna en summa av 105.000 kr. att användas till uppställande på lämplig allmän plats i huvudstaden av en staty eller grupp som sinnebild för industrien, beslöto stadsfullmäktige den 18 maj 1908 att med tacksamhet mottaga donationen samt överlämna åt beredningsutskottet att utse ett lämpligt antal personer med uppdrag att mottaga de donerade medlen, anordna pristävlan rörande förslag till det avsedda konstverket samt i övrigt bringa beslutet om dess uppställande till verkställighet. Sedan kommittén anordnat en pristävlan har den i mars 1911 beslutat i princip godkänna konstnären Carl Milles' förslag »naturkraft», under villkor att monumentet kan utföras för det belopp, som står till kommitténs förfogande, varom utredningar pågå.

Valet skedde den 21 maj 1908.

Ledamöter.

Almström, O. H., disponent; **Cederborg**, A., rådmann, stadsfullm.; **Clason**, I. G., förste intendent; **Lallerstedt**, E. J., professor; **Warburg**, K. J., professor, stadsfullm.

Stadsplanekommisionen.

Bollhusgränd 1, St.; rt. 140 45; st. 141 45.

Stadsfullmäktige uppdrog den 29 mars 1909 åt drätselnämndens första avdelning och byggnadsnämnden att efter utredning genom en kommitté av 2 ledamöter från vardera av nämnda myndigheter, byggnadschefen, stadsingenjören, stadsarkitekten, en i stadsplanefrågor sakkunnig ledamot och tre av stadsfullmäktige valda ledamöter utarbeta förslag till revision av stadsplanerna.

Jfr för övrigt ovän under drätselnämnden (sid. 45), där den utförligare redogörelsen för kommissionen ansetts böra inflyta i där lämpligt sammanhang.

Stadsfullmäktiges valkommitté.

Ang. denna kommitté, som har till uppgift att bereda vissa val inom stadsfullmäktige, se sid. 36.

Bangårdsdelegerade.

(Delegerade för underhandlingar med staten ang. bangårdsförhållandena Stockholm m. m.)

Kommittéer.

Sedan den av kungl. maj:t den 8 mars 1901 tillsatta bangårdskommittén i september 1905 avgivit sitt förslag till omgestaltning av bangårdsförhållandena i Stockholm, det s. k. Skanstulls-förslaget, huvudsakligen gående ut på västra stambanans inledande å broar på segelfri höjd över Årstaviken och Riddarfjärden samt därifrån till Karlberg och sålunda införande norr ifrån till centralstationen, och kungl. maj:t i juli 1907 uppdragit åt järnvägsstyrelsen att utreda möjligheten av en kortare förbindelseled mellan Södermalm och Norrmalm under förutsättning av en ny förbindelseled mellan Mälaren och Saltsjön genom Hammarbysjö, har järnvägsstyrelsen den 27 oktober 1910 efter samarbete med av drätsel-nämnden utsedda sakkunniga avgivit förslag till omgestaltning av bangårdsförhållandena i Stock-holm, ny ingångslinje för västra stambanan, in-ledande av vissa förortsbanor etc., varöver kungl. maj:t infortrat stadsfullmäktiges yttrande.

Då emellertid chefen för civildepartementet av kungl. maj:t bemyndigats att utse tvenne delegerade att med representanter för Stockholms stad vidare underhandla i frågan, innan stadsfull-mäktige avgåve slutligt yttrande, beslöto stads-fullmäktige den 10 februari 1911 med beto-nande av underhandlingarnas preliminära karak-tär utse tvenne delegerade att med de av staten utsedda föra underhandlingar, vartill det i re-missen avsedda ärende finnes giva anledning, med rätt för de delegerade att tillkalla sak-kunniga till sitt biträde.

Valet skedde den 10 februari 1911.

Av stadsfullmäktige utsedda delegerade.

Kinander, C. E., direktör, stadsfullm.; **Lamm, H. F.**, grosshandlare, stadsfullm.

Av chefen för civildepartementet utsedda delegerade.

Pegelow, F. W. H., f. d. generaldirektör; **von Sydow, O. F.**, statsråd.

Bostadsförmedlingskommittén.

Den i föregående årgång av kalendern under denna rubrik omnämnda kommittén avgav den 21 maj 1913 sitt slutbetänkande (bubih. 1913 n:r 70).

Poliskommittén.

(Kommitté för utredning i vissa frågor rörande polisväsendet.)

Vid behandlingen av frågan om lönereglering för polisen beslöto stadsfullmäktige den 10 juni 1912 utse en kommitté med uppdrag att i sammanhang med granskning av ett av överståthållarämbetet framlagt förslag till lönereg-

lering för ämbets- och tjänstemän samt vaktbe-tjäning m. m. vid Stockholms polis, i vad samma förslag icke blivit tidigare till prövning upptaget, samt en av polisdomaren Ingeström gjord särskild framställning rörande avlöningen för hans befattning, utreda såväl frågan om reglering för samtliga ännu oreglerade delar av överståthållarämbetets stater jämte härför er-forderlig revision av gällande villkor och bestä-melser för lönestaternas tillämpning, som spörs-målen om möjliga förenklingar i polisens arbets-sätt och i samband därmed de allmänna prin-ciperna för bestämmande av kårens normala numerär och sammansättning, om inrättande av en polisskola och om ordnande av den kvinnliga polistjänsten. Kommittén skulle bestå av fem ledamöter, därav tre utsedda av stadsfullmäktige och två av överståthållarämbetet. Stadsfull-mäktiges representanter utsågos den 28 juni 1912.

Kommittén avgav den 10 april 1913 sitt huvudbetänkande (bubih. 1912 n:r 66), men äro ytterligare utredningar att förvänta.

Ledamöter, utsedda av stadsfullmäktige.

Martin, E. D. W., auditör; **Welin, K. G. A.**, trafikdirektör, stadsfullm.; **Widegren, S. P.**, kassör, stadsfullm.

Av överståthållarämbetet utsedda ledamöter.

Hintze, T., underståthållare, ordf.; **Cronvall, P. A.**, notarie i överståthållarämbet, sekr.

Utredning angående kommunalförvaltningens omorganisation.

Sedan hos stadsfullmäktige vid skilda till-fällen väckts ett flertal motioner, äsyftande ändringar i ett eller annat avseende av gällande bestämmelser rörande kommunalförvaltningen, beslöto fullmäktige år 1905 att tillsätta en kommitté om sju personer med uppdrag att utreda frågan, dels om de ändringar, som borde vidtagas i organisationen av och arbetsfördelnin-gen mellan de stadsfullmäktige underlydande nämnder och styrelser, dels huruvida några ytter-ligare nämnder och styrelser kunde anses er-forderliga, och dels om någon ändring i övrigt av det kommunala arbetssättet borde ifråga-komma för beredande av ärendenas mera skynd-samma och eljest ändamålsenliga behandling samt att till fullmäktige inkomma med de förslag, som på grund av den vunna utredningen kunde anses lämpliga. Sitt slutliga betänkande avgav denna kommitté år 1909 (bubih. 1909 n:r 170).

Sina däri framlagda förslag grundade kommittén på kommunalförvaltningens hittillsvarande organisation, med bibehållande sålunda i huvud-sak av oavlönade förtroendemän i spetsen för för-

valtningen. Såväl i en reservation till betänkandet, som i infordrade utlåtanden över detsamma, gjordes emellertid gällande nödvändigheten av en omläggning av hela grunden för förvaltningen. År 1911 väcktes också i stadsfullmäktige av flertalet inom den liberala gruppen en motion om tillsättande av en sakkunnig beredning för uppgörande av förslag till omorganisation av kommunalförvaltningen enligt vissa i motionen antydda grunder.

På förslag av beredningsutskottet beslöt stadsfullmäktige den 28 maj 1912 bemyndiga beredningsutskottet att åt lämplig person uppdraga att framlägga förslag till omorganisation av Stockholms kommunalförvaltning. Utskottets uppdrag lämnades den 30 i samma månad.

Betänkandet har avlämnats den 26 mars 1914 (bubih. 1914 nr 5).

Sakkunnig.

Rabe, P. R., vice häradshövding, bankdirektör.

Sakkunnigt biträde.

Larsson, Y. G. R., fil. d.r., andre sekreterare hos svenska stadsförbundet.

Mjölkhandelskommittén.

(Kommitté för utredning angående ordnandet av mjölkhandeln i Stockholm medelst inrättande av ett kommunalmejeri.)
Myntgatan 4, St.; rt. 157 65; st. 24 42;
expeditionstid 10—12.

I skrivelse till stadsfullmäktige den 30 maj 1910 framlade livsmedelskommittén ett förslag till ordnande av mjölkhandeln i Stockholm. Däri föreslogs upprättande i de av den provisoriska kreatursmarknadsplatsen vid Norrtull tidigare disponerade lokalerna av ett kommunen tillhörigt och under dess kontroll arbetande mejeri. Verksamheten vid mejeriet skulle överlätas på en sammanslutning av producenter eller leverantörer men kommunen skulle förbehålla sig rätt att öva kontroll å såväl mejeriet och mjölken som å den ekonomiska förvaltningen. Mejeriet beräknades för behandling av endast $\frac{1}{3}$ av stadens mjölkbehov. En detaljerad plan för anläggningen och dess förvaltande borde enligt kommitténs mening utarbetas av hälsovårdsnämnden och slakthus- och saluhallsstyrelsen gemensamt. I sina yttranden framställde dessa nämnder emellertid flera invändningar mot förslaget.

Beredningsutskottet, som i princip ställde sig på livsmedelskommitténs ståndpunkt, ansåg ytterligare utredning önskvärd, särskilt med hänsyn till förslaget ekonomiska innebörd. I betraktande av hälsovårdsnämndens och slakthus- och saluhallsstyrelsens ställning till förslaget ansåg utskottet emellertid, att en dylik utredning lämpligen borde anförtros åt en särskild kommitté.

Den 9 december 1912 beslöt stadsfullmäktige också att uppdraga åt en kommitté

på tre personer att *ej mindre* verkställa erforderlig utredning, särskilt i ekonomiskt hänseende, samt uppgöra och inkomma med fullständigt och detaljerat förslag i frågan om vidtagande av mejerianordningar i huvudstaden, i enlighet huvudsakligen med de grunder, som av livsmedelskommittén föreslagits i dess skrivelse till stadsfullmäktige den 30 maj 1910, *än även* att söka träffa preliminärt avtal med någon för ändamålet bildad sammanslutning, vare sig av producenter eller leverantörer av mjölk, på sätt kommittén förutsatt, eller av konsumenter av mjölk, rörande bedrivande av den med de ifrågasatta anordningarna avsedda verksamhet.

Val av ledamöter skedde den 13 januari 1913.

Ledamöter.

Forssberg, E. V., kamrer, stadsfullm.; Tiger-schiöld, H. E., kansliråd, stadsfullm., ordf.; Örne, A. E., redaktör, stadsfullm.

Av kommittén antagen sekreterare.

von Wachenfelt, M. W. F., agronom.

Arbetarkommittén.

(Kommitté för frågan om ordnandet av förhållandena mellan staden och dess arbetare.)

Sammanträden i drätselnämndens lokaler, st. Nygatan 2 B, St.

Frågan om kommunens förhållande till sina arbetare har stått på dagordningen sedan år 1897, då en motion väcktes hos stadsfullmäktige om pension åt stadens arbetare. Frågan gjordes av beredningsutskottet till föremål för en utredning av särskilda delegerade, som i sitt år 1902 avgivna betänkande tillstyrkte såväl pension som invaliditetsunderstöd enligt vissa av dem uppgjorda grunder åt stadens samtliga arbetare (även säsongarbetare). De av vederbörande kommunala myndigheter över förslaget avgivna yttranden hänskötos till en ny kommitté, som ytterligare utarbetade det äldre förslaget. I ett gemensamt yttrande över den sistnämnda kommitténs betänkande framkastade stadens arbetschefer år 1906 den tanken, att endast ett mindre antal för vederbörande verk oundgängligen nödvändiga »stamarbetare» borde erhålla de ifrågasatta förmånerna.

År 1908 väcktes hos fullmäktige ett förslag om utarbetande av en löneplan för arbetare, anställda hos gas-, elektricitets-, vattenlednings- och renhållningsverken. På förslag av styrelsen för gas- och elektricitetsverken gjordes denna motion till föremål för en gemensam utredning av arbetscheferna jämte stadskamreraren, som också den 25 april 1910 avlämnade ett »förslag till stamanställning vid Stockholms stads verk och arbeten» jämte förslag till pensionering av de stamanställda. Stamanställning skulle enligt förslaget tillkomma endast den kvalificerade

Kommittéer.

Kommittéer. drifts- och arbetspersonal, som vore oundgängligen behövligen för vissa regelbundet återkommande, viktigare kommunala arbeten. Dessa arbetare skulle erhålla en ställning, som närmast motsvarade tjänstemännens med bestämda ålderstillägg, pension, semester etc.

Frågan om stamanställning behandlades hos stadsfullmäktige den 28 april 1913 och gällde då närmast gas- och elektricitetsverken. Beredningsutskottet hade tillstyrkt antagande av bestämmelser om stamanställning för vissa av dessa verks arbetare samt hemställt om tillsättande av en kommitté för ordnande av övriga arbetarfrågor. Detta förslag bifölls emellertid icke. I överensstämmelse med en i utskottet avgiven reservation beslöt stadsfullmäktige i stället utse en kommitté av sju bland sina ledamöter för utredning och uppgörande av förslag rörande ordnandet av förhållandena mellan staden och dess arbetare.

Val av ledamöter ägde rum den 30 maj 1913.

Ledamöter.

Almström, O. H., disponent, stadsfullm.; **Cederborg, A.**, rådmann, stadsfullm.; **Hjorth, J. E.**, disponent, stadsfullm.; **Karlsson, V. E.**, modellsnickare, stadsfullm.; **Lamm, H. F.**, grosshandlare, stadsfullm., o r d f.; **Palmstierna, E. K.**, frih., sekreterare, stadsfullm.; **Petersson, L. J.**, rådmann, stadsfullm.

Av kommittén antagen sekreterare.

Malm, F., amanuens i socialstyrelsen.

Pantlånekommittén.

(Kommitté för utredning om åtgärder mot pantsättning av kläder och sängkläder.)

I en hos stadsfullmäktige år 1912 väckt motion hemställdes, att fullmäktige ville uppdraga åt fattigvårds- och hälsovårdsnämnderna att verkställa undersökning, huruvida och i vad mån det nuvarande systemet att mot pant av kläder och sängkläder utlåna pengar mot hög ränta kan innebära skada i hygieniskt och ekonomiskt hänseende för den enskilda och därigenom för staden som kommun, samt därefter vidtaga de åtgärder förhållandena påkalla. Sedan yttranden infordrats från de i motionen omtalade nämnderna, av vilka i synnerhet fattigvårdsnämnden kraftigt betonade vikten av en

ändring i berörda avseende, beslöt stadsfullmäktige den 13 maj 1913 att tillsätta en kommitté av tre personer för att verkställa utredning och avgivna förslag rörande de åtgärder, som kunna vidtagas till förhindrande i möjligaste mån av pantsättning av kläder och sängkläder.

Valet skedde den 30 maj 1913; kompletteringsval förrättades den 20 okt. s. å.

Ledamöter.

Hedin, Alma I. S., fröken, stadsfullm.; **Petersson, L. J.**, rådmann, stadsfullm., o r d f.; **Tengdahl, K. A.**, försäkringstjänsteman, stadsfullm.

Av kommittén antagen sekreterare.

Silow, S. A. H., föreståndare för stadens rättshjälpskontor.

Alkoholistvårdkommittén.

(Kommitté för utredning ang. åstadkommande för huvudstaden av en allmän anstalt för vård av alkoholister.)

Med hänvisning till en av riksdagen antagen lag om behandling av alkoholister, genom vilken lag möjlighet öppnats för en fullt rationell vård av personer, hemfallna åt dryckenskap, och med framhållande av önskvärdheten utav att vid lagens ikraftträdande kommunen hade till sitt förfogande en lämplig vårdanstalt för alkoholister, hemställdes i en av ett flertal stadsfullmäktige den 16 juni 1913 väckt motion om utredning angående åstadkommande av en allmän alkoholistvårdanstalt. Sedan såväl hälsovårds- och fattigvårdsnämnderna som drätselnämndens första avdelning i infordrade utlåtanden tillstyrkt motionen, beslöt stadsfullmäktige den 8 januari 1914 att med anledning av motionen uppdraga åt en kommitté av tre personer att verkställa utredning rörande frågan om upprättande för huvudstaden av en allmän anstalt för vård av alkoholister, varom förmåles i lagen om behandling av alkoholister den 30 juni 1913 samt till stadsfullmäktige inkomma med den framställning, som av utredningen kunde föranledas. Valet ägde rum den 19 januari 1914.

Ledamöter.

Karlsson, V. E., modellsnickare, stadsfullm.; **von Koch, G. H.**, redaktör, stadsfullm.; **Petersson, L. J.**, rådmann, stadsfullm., o r d f.